

	I	EES-STOFNANIR	
	1.	Sameiginlega EES-nefndin	
	II	EFTA-STOFNANIR	
	1.	Fastanefnd EFTA-ríkjanna	
	2.	Eftirlitsstofnun EFTA	
2011/EES/4/01		Ákvörðun Eftirlitsstofnunar EFTA 191/09/COL frá 22. apríl 2009 um sjötugustu breytingu á málsmeðferðar- og efnisreglum á sviði ríkisaðstoðar sem felur í sér að felldur er inn nýr kafli um meðferð virðisrýnaðra eigna í bankakerfi EES-ríkjanna	1
2011/EES/4/02		Auglýst eftir athugasemdum, í samræmi við ákvæði 2. mgr. 1. gr. I. hluta bókunar 3 við samning milli EFTA-ríkjanna um stofnun eftirlitsstofnunar og dómstóls, sem varðar ríkisaðstoð í tengslum við byggðaaðstoð vegna byggingar gagnavers Verne.	22
2011/EES/4/03		Upplýsingar frá EFTA-ríkjunum um ríkisaðstoð sem veitt hefur verið í samræmi við gerðina sem um getur í lið 1j í XV. viðauka við EES-samninginn (reglugerð framkvæmdastjórnarinnar (EB) nr. 800/2008 þar sem tilgreindir eru tilteknir flokkar aðstoðar sem samrýmast sameiginlega markaðnum til beitingar 87. og 88. gr. sáttmálans (reglugerð um almenna hópundanþágu)) (GBER 3/2010/R&D)	42
2011/EES/4/04		Upplýsingar frá EFTA-ríkjunum um ríkisaðstoð sem veitt hefur verið í samræmi við gerðina sem um getur í lið 1j í XV. viðauka við EES-samninginn (reglugerð framkvæmdastjórnarinnar (EB) nr. 800/2008 þar sem tilgreindir eru tilteknir flokkar aðstoðar sem samrýmast sameiginlega markaðnum til beitingar 87. og 88. gr. sáttmálans (reglugerð um almenna hópundanþágu)) (GBER 8/2010/ENV)	43
	3.	EFTA-dómstóllinn	
	III	EB-STOFNANIR	
	1.	Framkvæmdastjórnin	
2011/EES/4/05		Tilkynning um fyrirhugaða samfylkingu fyrirtækja (mál COMP/M.5950 – Munksjö/Arjowiggins (decor and abrasive businesses))	44
2011/EES/4/06		Tilkynning um fyrirhugaða samfylkingu fyrirtækja (mál COMP/M.5976 – Lufthansa Technik/Panasonic Avionics/Idair JV) – Mál sem kann að verða tekið fyrir samkvæmt einfaldaðri málsmeðferð	45
2011/EES/4/07		Tilkynning um fyrirhugaða samfylkingu fyrirtækja (mál COMP/M.6050 – DuPont/DSM/Actamax JV)	46

2011/EES/4/08	Tilkynning um fyrirhugaða samfylkingu fyrirtækja (mál COMP/M.6071 – Ineos/Ineos Nova) – Mál sem kann að verða tekið fyrir samkvæmt einfaldaðri málsmeðferð.	47
2011/EES/4/09	Tilkynning um fyrirhugaða samfylkingu fyrirtækja (mál COMP/M.6073 – Daimler/Beiqi Foton Motor Co/Beijing Foton Daimler Automotive/JV) – Mál sem kann að verða tekið fyrir samkvæmt einfaldaðri málsmeðferð	48
2011/EES/4/10	Tilkynning um fyrirhugaða samfylkingu fyrirtækja (mál COMP/M.6103 – CVC/Capio Sanidad) – Mál sem kann að verða tekið fyrir samkvæmt einfaldaðri málsmeðferð.	49
2011/EES/4/11	Tilkynning um fyrirhugaða samfylkingu fyrirtækja (mál COMP/M.6124 – Ferrovie dello Stato/Cube Transport/Arriva Deutschland) – Mál sem kann að verða tekið fyrir samkvæmt einfaldaðri málsmeðferð.	50
2011/EES/4/12	Ákvörðun um að hreyfa ekki andmælum við tilkynntri samfylkingu fyrirtækja (mál COMP/M.5778 – Novartis/Alcon).	51
2011/EES/4/13	Ákvörðun um að hreyfa ekki andmælum við tilkynntri samfylkingu fyrirtækja (mál COMP/M.5846 – Shell/Cosan/JV).	51
2011/EES/4/14	Ákvörðun um að hreyfa ekki andmælum við tilkynntri samfylkingu fyrirtækja (mál COMP/M.5865 – Teva/Ratiopharm)	52
2011/EES/4/15	Ákvörðun um að hreyfa ekki andmælum við tilkynntri samfylkingu fyrirtækja (mál COMP/M.5908 – Honeywell/Sperian).	52
2011/EES/4/16	Ákvörðun um að hreyfa ekki andmælum við tilkynntri samfylkingu fyrirtækja (mál COMP/M.5964 – TPV/Philips Branded Monitors and Colour TVs).	53
2011/EES/4/17	Ákvörðun um að hreyfa ekki andmælum við tilkynntri samfylkingu fyrirtækja (mál COMP/M.5793 – CVC/Charden International)	53
2011/EES/4/18	Ákvörðun um að hreyfa ekki andmælum við tilkynntri samfylkingu fyrirtækja (mál COMP/M.5991 – Triton III Holding 6/Wittur Group).	54
2011/EES/4/19	Ákvörðun um að hreyfa ekki andmælum við tilkynntri samfylkingu fyrirtækja (mál COMP/M.6007 – Nokia Siemens Networks/Motorola Network Business)	54
2011/EES/4/20	Ákvörðun um að hreyfa ekki andmælum við tilkynntri samfylkingu fyrirtækja (mál COMP/M.6020 – ACS/Hochtief)	55
2011/EES/4/21	Ákvörðun um að hreyfa ekki andmælum við tilkynntri samfylkingu fyrirtækja (mál COMP/M.6037 – Dnata/Alpha Flight Group)	55
2011/EES/4/22	Ákvörðun um að hreyfa ekki andmælum við tilkynntri samfylkingu fyrirtækja (mál COMP/M.6044 – Alliance Boots/Andreae-Noris Zahn)	56
2011/EES/4/23	Ákvörðun um að hreyfa ekki andmælum við tilkynntri samfylkingu fyrirtækja (mál COMP/M.6052 – London & Continental Railways/Lend Lease Europe/Stratford City Business District).	56
2011/EES/4/24	Ákvörðun um að hreyfa ekki andmælum við tilkynntri samfylkingu fyrirtækja (mál COMP/M.6067 – PAI/Swissport).	57
2011/EES/4/25	Ákvörðun um að hreyfa ekki andmælum við tilkynntri samfylkingu fyrirtækja (mál COMP/M.6075 – DHC/Vue Entertainment Investment).	57

2011/EES/4/26	Ákvörðun um að hreyfa ekki andmælum við tilkynntri samfylkingu fyrirtækja (mál COMP/M.6084 – Wittington/Divisie Bijenkorf)	58
2011/EES/4/27	Orðsending framkvæmdastjórnarinnar í tengslum við framkvæmd tilskipunar 90/385/EEB frá 20. júní 1990 um samræmingu laga aðildarríkjanna um virk, ígræðanleg lækningatæki	59
2011/EES/4/28	Orðsending framkvæmdastjórnarinnar í tengslum við framkvæmd tilskipunar Evrópuþingsins og ráðsins 98/79/EB frá 27. október 1998 um lækningabúnað til sjúkdómsgreiningar í glasi	65

EFTA-STOFNANIR

EFTIRLITSSTOFNUN EFTA

ÁKVÖRDUN EFTIRLITSSTOFNUNAR EFTA

2011/EES/4/01

191/09/COL

frá 22. apríl 2009

um sjötugustu breytingu á málsmæðferðar- og efnisreglum á sviði ríkisaðstoðar sem felur í sér að felldur er inn nýr kafli um meðferð virðisrýrnaðra eigna í bankakerfi EES-ríkjanna

EFTIRLITSSTOFNUN EFTA HEFUR TEKID NEÐANGREINDA ÁKVÖRDUN ⁽¹⁾,

með vísan til samningsins um Evrópska efnahagssvæðið ⁽²⁾, einkum ákvæða 61., 62. og 63. gr. og bókunar 26,

með vísan til samnings milli EFTA-ríkjanna um stofnun eftirlitsstofnunar og dómstóls ⁽³⁾, einkum ákvæða 24. gr. og staflíðar b) í 2. mgr. 5. gr.,

Samkvæmt 24. gr. samningsins um eftirlitsstofnun og dómstól ber Eftirlitsstofnun EFTA að koma ákvæðum EES-samningsins um ríkisaðstoð til framkvæmda.

Samkvæmt staflíð b) í 2. mgr. 5. gr. samningsins um eftirlitsstofnun og dómstól ber Eftirlitsstofnun EFTA að gefa út auglýsingar eða leiðbeiningar um mál sem EES-samningurinn fjallar um ef sá samningur eða samningurinn um eftirlitsstofnun og dómstól kveða skýrt á um slíkt eða stofnunin álitur það nauðsynlegt.

Minnt er á málsmæðferðar- og efnisreglur á sviði ríkisaðstoðar sem Eftirlitsstofnun EFTA samþykkti 19. janúar 1994 ⁽⁴⁾,

Hinn 25. febrúar 2009 samþykkti framkvæmdastjórn Evrópubandalaganna („framkvæmdastjórnin“ í því sem hér fer á eftir) orðsendingu um meðferð virðisrýrnaðra eigna í bankakerfi EB-ríkjanna ⁽⁵⁾,

Sú orðsending varðar einnig Evrópska efnahagssvæðið.

Tryggja ber að EES-reglum um ríkisaðstoð sé beitt á sama hátt hvarvetna á Evrópska efnahagssvæðinu.

Samkvæmt ákvæðum II. liðar undir fyrirsögninni „ALMENNT“ í lok XV. viðauka við EES-samninginn ber Eftirlitsstofnun EFTA, að höfðu samráði við framkvæmdastjórn EB, að samþykkja gerðir sem samsvara þeim sem framkvæmdastjórnin hefur samþykkt.

Eftirlitsstofnunin hefur leitað samráðs við framkvæmdastjórn Evrópubandalaganna.

Minnt er á að Eftirlitsstofnun EFTA leitaði samráðs við EFTA-ríkin með bréfi um þetta efni sem dagsett var 9. apríl 2009.

⁽¹⁾ [Á ekki við í íslenska textanum.]

⁽²⁾ „EES-samningurinn“ í því sem hér fer á eftir.

⁽³⁾ Nefnist hér „samningurinn um eftirlitsstofnun og dómstól“.

⁽⁴⁾ Leiðbeinandi reglur um beitingu og túlkun 61. og 62. gr. EES-samningsins og 1. gr. bókunar 3 við samninginn um eftirlitsstofnun og dómstól sem Eftirlitsstofnun EFTA samþykkti 19. janúar 1994 og birtar voru í *Stjórnartíðindum Evrópubandalaganna* (Stjtið. EB eða Stjtið. ESB í því sem hér fer á eftir) L 231, 3.9.1994, bls. 1, og EES-viðbæti nr. 32, 3.9.1994, bls. 1. Reglunum var breytt síðast 22. apríl 2009. „Leiðbeinandi reglur um ríkisaðstoð“ í því sem hér fer á eftir. Dagrætt gerð leiðbeinandi reglna um ríkisaðstoð (á ensku) er birt á vefsetri Eftirlitsstofnunar EFTA: <http://www.eftasurv.int/state-aid/legal-framework/state-aid-guidelines/>

⁽⁵⁾ Birtist í Stjórnartíðindum Evrópusambandsins C 72, 26.3.2009, bls. 1.

ÁKVÖRÐUNIN ER SVOHLJÓÐANDI:

1. gr.

Leiðbeinandi reglum um ríkisaðstoð skal breytt með því að fella inn í þær nýjan kafla um meðferð virðisrýrnaðra eigna í bankakerfi EES-ríkjanna. Núi kaflinn er birtur í I. viðauka við ákvörðun þessa.

2. gr.

Ákvörðun þessari er beint til stjórnvalda á Íslandi, í furstadæminu Liechtenstein og í Konungsríkinu Noregi.

3. gr.

Fullgild er aðeins ensk útgáfa þessarar ákvörðunar.

Gjört í Brussel 22. apríl 2009.

Fyrir hönd Eftirlitsstofnunar EFTA.

Per Sanderud

Forseti

Kurt Jaeger

Stjórnarmaður

MEDFERÐ VIRÐISRÝRNAÐRA EIGNA Í BANKAKERFI EES-RÍKJANNA ⁽¹⁾**1 Inngangur**

- 1) Frá því um mitt ár 2007 hefur starfsemi á mörkuðum fyrir millibankalán raskast tilfinnanlega. Þetta hefur leitt til mikils lausafjárskorts í bankakerfinu og gert banka mjög ófusa að lána hver öðrum og til efnahagslífsins almennt. Röskunin á starfsemi lánamarkaða hefur færst í aukana undanfarna átján mánuði og leitt til dýpkandi fjármálakreppu og mikils samdráttar í hagkerfum heimsins.
- 2) Ekki verður séð hvernig unnt er að leysa fjármálakreppuna og stuðla að viðreisni í efnahagslífi heimsins nema tryggður sé meiri stöðugleiki í bankakerfinu og fjármálakerfinu í heild. Engin önnur leið er til að byggja aftur upp traust meðal fjárfesta og fá banka til að taka upp eðlilega útlánastarfsemi. Í samræmi við þetta hafa EES-rikin gert ráðstafanir til að auka stöðugleika í bankakerfum sínum og ýta undir lánveitingar, svo sem þær að nota almannafé til að styrkja eiginfélánastofnana og veita ríkisábyrgðir á lántökum banka.
- 3) Ýmis EES-ríki hafa tilkynnt að þau hyggist bæta við þær stuðningsráðstafanir, sem þegar eru í gildi, yfirtöku virðisrýrnaðra eigna í einhverri mynd. Þessar tilkynningar hafa ásamt svipuðum áformum í Bandaríkjunum komið af stað á Evrópska efnahagssvæðinu viðtækari umræðu um gagnsemi þess að yfirvöld noti eignayfirtöku sem aðstoðarráðstöfun í þágu banka. Þáttur í þeirri umræðu er orðsending framkvæmdastjórnar EB sem samsvarar þessum kafla í leiðbeinandi reglum Eftirlitsstofnunar EFTA um ríkisaðstoð og var tekin saman á vegum skrifstofu framkvæmdastjórnarinnar í samráði við Seðlabanka Evrópu, og er hún byggð á tilmælum Evrukerfisins frá 5. febrúar 2009 (sjá 1. viðauka).
- 4) Í þessum kafla er áherslan á þau atriði sem stjórnvöld í EFTA-ríkjunum þurfa að huga að við undirbúning, útfærslu og framkvæmd ráðstafana sem snúa að yfirtöku laskaðra eigna. Í almennasta skilningi er hér um að ræða meðal annars eftirtalin atriði: hvaða forsenda er fyrir því að nota yfirtöku eigna sem ráðstöfun til að tryggja stöðugleika fjármálakerfisins og ýta undir útlánastarfsemi banka, hvaða langtímasjónarmið koma til álita að því er varðar rekstrarhæfi bankastofnana og jafnvægi í rekstri ríkissjóðs þegar hugað er að ráðstöfunum á sviði yfirtöku eigna, og hversu mikil þörf er á sameiginlegum og samhæfðum aðferðum við yfirtöku eigna í EES-ríkjunum, einkum í því skyni að tryggja að bankastofnanir starfi á jafnræðisgrundvelli. Með vísan til nálgunar af því tagi í EES-ríkjunum er í kaflanum einnig að finna sértækari leiðbeiningar um beitingu ríkisaðstoðarreglna í tengslum við eignayfirtöku, og sérstök áhersla lögð á þætti á borð við i) skilyrði um gagnsæi og upplýsingagjöf, ii) skiptingu kostnaðar milli ríkisins, hluthafa og kröfuhafa, iii) að hugað sé að því að aðlaga hvata fyrir styrkþega markmiðum á sviði almannahagsmuna, iv) reglur um útfærslu aðgerða á sviði eignayfirtöku, með tilliti til þess hvaða virðisrýrnuðu eignir eru hlutgengar til yfirtöku og hvernig staðið er að virðismati og umsýslu eignanna, og v) tengslin milli eignayfirtöku, annarra stuðningsráðstafana yfirvalda og endurskipulagningar banka.

2 Eignayfirtaka sem ráðstöfun til að tryggja stöðugleika fjármálakerfisins og ýta undir útlánastarfsemi banka

- 5) Brýnustu markmiðin með þeim björgunaráætlunum EES-ríkjanna, sem tilkynntar voru árið 2008, eru að tryggja stöðugleika fjármálakerfisins og ýta undir útlán til raunhagkerfisins. Ekki er enn tímabært að álykta um hversu mikill árangur hafi orðið af þessum áætlunum, en ljóst má vera að með þeim hefur tekist að koma í veg fyrir hrun fjármálakerfisins og stuðla að eðlilegri starfsemi á mikilvægum millibankamörkuðum. Þróun mála að því er varðar útlán til raunhagkerfisins eftir að áætlanirnar voru tilkynntar hefur aftur á móti verið óhagfelld, og sýna nýjustu tölur mikinn afturkepp í vexti útlána ⁽²⁾. Frá mörgum EES-ríkjanna berast nú tíðar fréttir af því að fyrirtækjum sé neitað um bankalán og er svo að sjá sem útlánasamdrátturinn sé orðinn meiri en telja má eðlilegt með vísan til hagsveiflna.
- 6) Ein helsta ástæðan, sem unnt er að finna fyrir ófullnægjandi útlánastarfsemi, er óvissan um virði og eignarhald virðisrýrnaðra eigna, og hefur þetta verið uppspretta margvislegs vanda í bankakerfinu frá því að kreppan hófst. Óvissa um virði eigna hefur ekki aðeins verið viðvarandi orsök minnkandi trausts í bankakerfinu, heldur einnig grafið undan þeim stuðningsráðstöfunum hins opinbera sem ráðist hefur verið í til þessa. Svo dæmi sé tekið hefur endurfjármögnun banka komið að gagni sem vörn gegn virðisrýrnun eigna, en bankar hafa farið þá leið að setja mikið af þeim viðbótarfjármunum, sem þeim hafa verið lagðir til, í varasjóði til þess að mæta virðisrýrnun eigna í framtíðinni. Bankastofnanir hafa þegar brugðist við vandanum sem fylgir virðisrýrnuðum

⁽¹⁾ Kaflinn, sem hér birtist, svarar til orðsendingar framkvæmdastjórnarinnar með heitinu *Orðsending framkvæmdastjórnarinnar um meðferð virðisrýrnaðra eigna í bankakerfi EB-ríkjanna*.

⁽²⁾ Opinberar tölur um starfsemi banka á evrusvæðinu benda að vísu til þess að enn sé mikið lánað til fyrirtækja, en að baki má sjá veikleikamerki og í árslok 2008 hægði mjög á útlánaaukningu milli mánaða. Í desember 2008 mældist samdráttur í útlánnum banka til einkafyrirtækja (þ.e. lánnum til annarra en innlánastofnana að frátöldu hinu opinbera) sem nam 0,4% frá næsta mánuði á undan.

eignum. Þær hafa bókfært verulega niðurfærslu eigna ⁽³⁾, gert ráðstafanir til að draga úr frekara tapi með því að endurflokka eignir á efnahagsreikningi sínum og smám saman lagt fjármuni til hliðar í því skyni að auka gjaldhæfi sitt. Vandinn hefur þó enn ekki verið leystur á fullnægjandi hátt og með vísan til þess að efnahags-samdrátturinn er orðinn meiri en búist var við má telja að enn frekari og viðtækari rýrmun á veldi bankaeigna eigi eftir að koma fram.

- 7) Með eignayfirtöku væri unnt að taka með beinum hætti á óvissunni um efnahagsreikninga bankanna og stuðla þannig að því að byggja aftur upp traust í greininni. Þannig mætti einnig sneiða hjá hættunni á að bankar þurfi á itrekaðri endurfjármögnun að halda eftir því sem virðisrýrnun eigna kemur betur í ljós í kjölfar versnandi efnahagsástands. Með vísan til þessara þátta er það nú til athugunar í ýmsum EES-riðjum að ráðast í yfirtöku virðisrýrnaðra eigna jafnframt öðrum ráðstöfunum.

3 Langtímasjónarmið: Bankastofnanir verði rekstrarhæfar á ný og jafnvægi komist á í fjármálum hins opinbera

- 8) Ráðstafanir á sviði eignayfirtöku verður að útfæra og framkvæma þannig að þær stuðli sem best að þeim markmiðum sem talin eru brýnust, þ.e. að tryggja stöðugleika fjármálakerfisins og ýta undir útlánastarfsemi banka. Mikilvægt atriði, sem huga verður að í þessu samhengi, er að tryggja fullnægjandi þátttöku í aðgerðum á sviði eignayfirtöku með heppilegum verðákvörðunum og skilmálum og með því að skylda banka til þátttöku ef það er talið nauðsynlegt. Við útfærslu og framkvæmd aðgerða á sviði eignayfirtöku má áherslan þó ekki vera öll á þessum brýnustu markmiðum. Miklu skiptir að langtímasjónarmið séu einnig höfð í huga.
- 9) Ef ekki er staðið að aðgerðum á sviði eignayfirtöku með þeim hætti að komist sé fyrir hættuna á verulegri samkeppnisröskun í bankakerfinu (bæði í einstökum EFTA-riðjum og milli landa) í samræmi við leiðbeinandi reglur Eftirlitsstofnunar EFTA um ríkisaðstoð, og þá meðal annars með endurskipulagningu styrkþeganna þegar það reynist nauðsynlegt, getur það aðeins orðið til að veikja innviði bankakerfisins í EES-riðjunum og draga úr framleiðslumöguleikum efnahagslífsins almennt. Afleiðingin gæti jafnframt orðið að stjórnvöld þyrftu að hafa ítrekuð afskipti af greininni, en það gæti aftur leitt af sér síaukna byrði á fjármál hins opinbera. Hér er um alvarlega hættu að ræða sökum þess hversu miklar áhættuskuldbindingar ríkisins gætu orðið ef að líkum lætur. Til þess að draga úr hættunni á skaða af þessu tagi til lengri tíma litið verður að sjá til þess að afskipti hins opinbera af bankakerfinu séu nægilega markviss og þeim verður að fylgja eftir með hömlum á athafnir banka sem samræma hvata þeirra markmiðum á sviði almannahagsmuna. Þessar ráðstafanir þurfa að vera þáttur í heildaráttaki til að gera bankakerfið rekstrarhæft á ný þannig að ráðist sé í nauðsynlega endurskipulagningu. Þörfin á endurskipulagningu bankastofnana sem viðbót við stuðning hins opinbera er rædd í meiri smáatriðum hér á eftir í tengslum við ákvæði ríkisaðstoðarreglnanna, sjá 5. og 6. undirkafla.
- 10) Þegar stjórnvöld í EFTA-riðjunum huga að útfærslu og framkvæmd aðgerða á sviði eignayfirtöku skiptir einnig höfuðmáli að þau taki mið af áhrifum á ríkisbúskapinn. Ráða má af mati á því hversu mikillar niðurfærslu eigna geti verið að vænta í heild að kostnaður hins opinbera af eignayfirtöku – raunkostnaður, ófyrirsjáanlegur kostnaður eða hvorttveggja – gæti orðið verulegur, bæði í tölum reiknað og í hlutfalli við verga landsframleiðslu EFTA-riðjanna. Stuðningur, sem stjórnvöld veita með eignayfirtöku (og öðrum aðgerðum), má ekki verða svo umfangsmikill að hann fari að ógna jafnvægi í fjármálum hins opinbera, til að mynda sökum óhóflegar skuldasöfnunar eða erfiðleika við að afla lánsfjár. Einkar mikilvægt er að huga að atriðum sem þessum við núverandi aðstæður þar sem ríki búa við aukinn fjárlagahalla, vaxandi skuldir hins opinbera og erfiðleika við útgáfu ríkisskuldabréfa.
- 11) Nánar tiltekið verður staða ríkissjóðs í EFTA-riðjunum einn þeirra þátta sem mikilvægt er að huga að þegar ákveðið er hvernig staðið skuli að umsýslu eigna sem eru yfirteknar, þ.e. hvort farin er leið eignakaupa, eignavátrygginga, eignaskipta eða blönduð leið ⁽⁴⁾. Ekki getur orðið umtalsverður munur á því hvaða áhrif mismunandi aðferðir við eignayfirtöku hafa á trúverðugleika ríkisfjármála, því að líklegt er að fjármála-markaðir núvirði hugsanlegt tap jafnan með svipuðum hætti ⁽⁵⁾. Sú aðferð að gera ráð fyrir beinum kaupum á virðisrýrnunum eignum myndi þó hafa áhrif á fjárlagahalla og lánsfjárþörf ríkisins sem kæmu fyrir fram. Það er vissulega í höndum stjórnvalda í hverju EFTA-ríki að ákveða hvernig staðið skuli að umsýslu virðisrýrnaðra eigna sem eru yfirteknar, en rétt er að nefna að huga mætti að blandaðri aðferð þar sem laskaðar eignir eru fluttar af efnahagsreikningi banka yfir í sérstaka rekstrareiningu (annaðhvort í sama banka eða utan hans) sem nyti þá ríkisábyrgðar í einhverjum skilningi. Ástæðan fyrir því að aðferð af því tagi er álitleg er að hún hefur marga sömu kosti og aðferðin sem byggist á eignakaupum þegar kemur að því að byggja aftur upp traust á bankakerfinu, en leiðir til minni útgjaldaaukningar í upphafi.

⁽³⁾ Frá miðju ári 2007 til fyrsta ársfjórðungs 2009 hafa átt sér stað niðurfærslur að fjárhæð 1 063 milljarða bandaríkjadala, og þar af hafa bankar í Bandaríkjunum tilkynnt niðurfærslur að fjárhæð 737,6 milljarða dala og bankar í Evrópu niðurfærslur að fjárhæð 293,7 milljarða dala. Meðal hinna síðarnefndu hafa bankar í Sviss tilkynnt niðurfærslur að fjárhæð 68 milljarða dala. Þó að umfang niðurfærslunnar, sem þegar hefur verið tilkynnt, sé gríðarlegt er það mat Alþjóðagjaldeyrissjóðsins um þessar mundir að líklegt sé að heildartap banka vegna virðisrýrnunar eigna verði 2 200 milljarðar bandaríkjadala. Þar er tekið mið af eign banka víða um heim á verðbréfum húsnæðisskuldum, neytendaskuldum og fyrirtækjaskuldum sem eiga uppruna sinn í Bandaríkjunum og hefur þessi tala farið stöðugt hækkanandi allt frá upphafi kreppunnar. Sumir markaðsgreinendur telja að heildartapið geti orðið miklu meira. Nouriel Roubini, sem hefur löngum haldið því fram að opinberar tölur um þetta séu of lágar, er til að mynda nú þeirrar skoðunar að heildartapið geti orðið sem nemur 3 600 milljörðum bandaríkjadala vegna skulda í Bandaríkjunum eingöngu.

⁽⁴⁾ Fjallað er nánar um þessar mismunandi leiðir í 2. viðauka.

⁽⁵⁾ Eignakaup hins opinbera þurfa ekki að fela í sér mjög auknar byrðar á fjárlög ríkisins til frambúðar ef unnt er að selja nægilega stóran hluta hinna keyptu eigna aftur með hagnaði (sbr. dæmin frá Bandaríkjunum og Svíþjóð sem fjallað er um í 2. viðauka). Aftur á móti leiða þau til útgjalda í upphafi sem hækka heildarskuldir hins opinbera og auka heildarlánsfjárþörf ríkisins. Sú aðferð að skipta virðisrýrnunum eignum fyrir ríkisskuldabréf gæti gert útgáfu auðveldari í framkvæmd en hún myndi hvorki duga til að forðast vaxandi fjárlagahalla né aukið framboð á ríkisskuldabréfum á markaði.

- 12) Við aðstæður þar sem svigrúm til aukinna útgjalda er lítið getur verið við hæfi að beina aðgerðum á sviði eignayfirtöku sérstaklega að takmörkuðum hópi banka sem hafa mikla kerfisþýðingu. Í sumum EFTA-ríkjum getur staðið þannig á að afar lítið sé unnt að gera til að yfirtaka eignir banka vegna mikils fjárlagahalla og/eða mikils umfangs efnahagsreiknings bankanna í samanburði við verga landsframleiðslu hlutaðeigandi ríkis.

4 Þörfin á sameiginlegum og samhæfðum aðferðum við eignayfirtöku í EES-ríkjunum

- 13) Þegar hugað er að aðgerðum á sviði eignayfirtöku er nauðsynlegt að finna leið sem sættir hin brýnu markmið sem snúa að stöðugleika í fjármálakerfinu og útlánastarfsemi banka og þörfina á að forðast skaða á bankakerfi EES-ríkjanna, mörkuðum í EES-ríkjunum og efnahagslífinu almennt til lengri tíma lítið. Þetta má gera með bestum árangri með því að beita sameiginlegum og samhæfðum aðferðum við eignayfirtöku í EES-ríkjunum, með eftirtalin meginmarkmið í huga:
- Að efla traust á mörkuðum með því að sýna fram á að EES-ríkin geti brugðist við fjármálakreppu á árangursríkan hátt og koma málum svo fyrir að rúm sé fyrir æskileg smitáhrif milli EES-ríkjanna og á fjármálamörkuðum almennt.
 - Að takmarka óæskileg smitáhrif milli EES-ríkjanna þegar þannig stendur á að aðgerðir á sviði eignayfirtöku af hálfu þess EES-ríkis, sem er fyrst til, valda þrýstingi á önnur EES-ríki til að bregðast eins við og skapa hættu á styrkjakeppni milli EES-ríkjanna.
 - Að vernda fjármálaþjónustumarkað EES-ríkjanna með því að sjá til þess að EES-ríkin gæti samkvæmni í aðgerðum sínum á sviði eignayfirtöku og haldi sig frá verndaraðgerðum í fjármálakerfinu.
 - Að sjá til þess að farið sé að ákvæðum um eftirlit með ríkisaðstoð og öðrum lagaákvæðum með því að tryggja enn betri samkvæmni í aðgerðum á sviði eignayfirtöku og með því að forðast samkeppnisröskun og freistnivanda eftir föngum.
- 14) Ætla má að EES-ríkin þurfi aðeins að samhæfa aðgerðir sínar í almennum atriðum og geti jafnframt því viðhaldið nægilegum sveigjanleika til að laga aðgerðirnar að sérstökum aðstæðum í hverjum banka. Ef fullnægjandi samhæfing er ekki ákveðin fyrirfram verður sumum ofangreindra markmiða aðeins náð með viðbótarákvæðum um eftiráeftirlit með ríkisaðstoð. Sameiginlegar leiðbeiningar um helstu þætti aðgerða á sviði eignayfirtöku geta því orðið til þess að draga úr þörfinni á leiðréttingum og lagfæringum í kjölfar mats á grundvelli ríkisaðstoðarreglnanna. Eftirfarandi undirkaflar hafa að geyma leiðbeiningar af því tagi.

5 Leiðbeinandi reglur um beitingu ríkisaðstoðarreglna gagnvart aðgerðum á sviði eignayfirtöku

- 15) Það er almenn skylda bankastjórnenda að meta áhættuna af eignum sem þeir kaupa og fullvissa sig um að þeir geti staðið undir hugsanlegu tapi af þeim ⁽⁶⁾. Eignayfirtaka kemur þó til greina þegar tilgangurinn er að treysta stöðugleika fjármálakerfisins. Aðgerðir hins opinbera á sviði eignayfirtöku teljast ríkisaðstoð ef bankinn, sem nýtur aðstoðarinnar, er leystur undan þörfinni á að bókfæra annaðhvort tap eða varasjóð til að mæta hugsanlegu tapi af virðisrýmuðum eignum (eða fær bætur vegna slíks taps) og/eða ef þær verða til þess að losa lögbundið eiginfé þannig að unnt sé að nota það í öðrum tilgangi. Vert er að benda á að þessi staða kemur upp þegar virðisrýrnaðar eignir eru keyptar eða tryggðar fyrir verð sem er hærra en markaðsverð, og þegar verð fyrir veitta ábyrgð nægir ekki til að bæta ríkinu mesta hugsanlega tap af ábyrgðinni ⁽⁷⁾.
- 16) Hvers kyns aðstoð, sem nýtt er til aðgerða á sviði eignayfirtöku, þarf þó að fullnægja þeim almennu skilyrðum að hún sé nauðsynleg, í samræmi við meðalhóf og útfærð á þann veg að samkeppnisröskun verði sem minnst. Aðstoð af þessu tagi leiðir til verulegrar röskunar á samkeppni milli bankanna sem þiggja aðstoð og annarra banka, svo og milli banka sem þurfa á aðstoð að halda í mismiklum mæli. Bankar, sem hafa ekki notið aðstoðar og búa í meginatriðum við traustan rekstur, kunna að sjá sig knúna til að leita eftir stuðningi hins opinbera í því skyni að verja samkeppnisstöðu sína á markaðnum. Sambærileg röskun getur orðið á samkeppni milli einstakra EES-ríkja og hugsanlega leitt til styrkjakeppni meðal þeirra (þannig að þau reyni að bjarga eigin bönkum án tillits til þess hvaða áhrif það hefur á banka í öðrum EES-ríkjum) og tilhneigingar til verndarstefnu í fjármálum og upplausnar á innra markaðnum. Af þessum ástæðum ber að setja það skilyrði fyrir þátttöku í áætlun um eignayfirtöku að viðkomandi banki standist vel skilgreind og hlutlæg viðmið þannig að hann njóti ekki óeðlilega mikils hagræðis af slíkri áætlun.
- 17) Þau meginsjónarmið, sem ráða beitingu Eftirlitsstofnunar EFTA á ríkisaðstoðarreglum, og þá einkum stafl. b) í 3. mgr. 61. gr. EES-samningsins, þegar um ræðir aðstoðarráðstafanir í þágu banka í tengslum við yfirstandandi fjármálakreppu í heiminum, koma fram í leiðbeinandi reglum stofnunarinnar um fjármálastofnanir ⁽⁸⁾. Stofnunin bætti síðar við ítarlegri leiðbeiningum um útfærslu þessara meginsjónarmiða í tengslum við endur-

⁽⁶⁾ Eignir banka eru venjulega af margvíslegu tagi, meðal annars lausafé, fjáreignir (ríkisvixlar, skuldaskjöl, hlutabréfatengd verðbréf, lán sem ganga kaupum og sölum og hrávörur), afleiður (skiptasamningar, valréttarsamningar), lán, verðbréfafjárfestingar, óefnislegar eignir, fasteignir, fastafjármunir og tækjabúnaður. Tap getur myndast þegar eignir eru seldar undir bókfærðu verði, þegar virðismat þeirra er lækkað og varasjóður stofnaður til að mæta hugsanlegu tapi og jafnframt við uppgjör eftir á þegar í ljós kemur að tekjur af eigninni hafa verið lægri en sem nemur bókfærðu verði þeirra.

⁽⁷⁾ Gengið er út frá því sem visu að ábyrgð hafi í för með sér ríkisaðstoð þegar bankinn, sem nýtur ábyrgðarinnar, á þess ekki kost að kaupa sambærilega ábyrgð af sjálfstæðu einkayfirtæki á markaði. Fjárhæð ríkisaðstoðarinnar er reiknuð sem mesta hugsanlega tap ríkisins af ábyrgðinni.

⁽⁸⁾ VIII. hluti leiðbeinandi reglna Eftirlitsstofnunar EFTA um ríkisaðstoð: *Beiting ríkisaðstoðarreglna gagnvart ráðstöfunum vegna fjármálastofnana sem gerðar eru í tengslum við yfirstandandi fjármálakreppu í heiminum*, birt í Stjótið ESB L 17, 20.1.2011, bls. 1, og EES-viðbæti við Stjótið. ESB nr. 3, 20.1.2011, bls. 1. Dagrétt gerð leiðbeinandi reglna Eftirlitsstofnunar EFTA um ríkisaðstoð (á ensku) er birt á vefsetri Eftirlitsstofnunar EFTA:

<http://www.eftasurv.int/state-aid/legal-framework/state-aid-guidelines/>

fjármögnun í nýjum kafla sem bætt var við leiðbeinandi reglur um ríkisaðstoð⁽⁹⁾. Eftirfarandi leiðbeinandi reglur eru byggðar á sömu sjónarmiðum og lýsa á svipaðan hátt helstu þáttum aðgerða og áætla á sviði eignayfirtöku sem ráða úrslitum um gagnsemi þeirra og áhrif á samkeppni. Reglurnar gilda jafnt um alla banka sem njóta aðstoðar í mynd eignayfirtöku, óháð því hver staða þeirra er, en niðurstaðan af framkvæmd reglnanna getur verið mismunandi eftir áhættustöðu og rekstrarhæfi viðkomandi banka. Sjónarmiðin, sem lögð eru til grundvallar í þessum reglum, eiga einnig við að breyttu breytanda þegar tvö eða fleiri EES-ríki sammælast um aðgerðir til eignayfirtöku hjá bönkum sem starfa í fleiri en einu landi.

- 18) Markmiðið með þessum leiðbeiningum er að samhæfa sjónarmið og forsendur til þess að tryggja að aðgerðir á sviði eignayfirtöku á markaði í EES-ríkjunum skili sem mestum árangri, að teknu tilliti til þess langtíamarkmiðs að koma aftur á eðlilegum markaðsskilyrðum, en halda þó nægilegum sveigjanleika til að geta brugðist við sérstökum aðstæðum eða bætt við aðgerðum eða málsmæðferð sem þörf er á í einstökum bönkum eða löndum með vísan til stöðugleika fjármálakerfisins. Til þess að aðgerðir á sviði eignayfirtöku geti talist árangursríkar þurfa þær að stuðla að áframhaldandi útlánunum til raunhagkerfisins.

5.1 Rétt greining á vandanum og hugsanleg úrræði: tryggt sé í upphafi að viðhaft sé fullt gagnsæi og allar upplýsingar veittar um virðisrýrnun eignanna og fyrirframat á hlutgengum bönkum

- 19) Allar aðgerðir á sviði eignayfirtöku verða að byggjast á skýrri úttekt á því hversu mikinn vanda bankinn glímir við vegna eigna, hver gjaldfærni hans er áður en aðstoð er veitt og hversu góðar horfur eru á að hann geti orðið rekstrarhæfur á ný, að teknu fullu tilliti til allra hugsanlega úrræða, til þess að greiða megi fyrir nauðsynlegri endurskipulagningu, koma í veg fyrir að hvatar allra markaðsaðila raskist og forðast að ganga á ríkisfjármuni án þess að stuðla að því að lánsfjárlæði til raunhagkerfisins verði aftur eðlilegt.
- 20) Til þess að draga sem mest úr hættunni á að hið opinbera þurfi ítrekað að beita sér í þágu sömu styrkþega verða bankar af þessum sökum að fullnægja eftirtöldum skilyrðum til þess að geta átt rétt á eignayfirtöku:
- Í tengslum við umsóknir um aðstoð skulu bankar, sem teljast hlutgengir, tryggja í upphafi fullt gagnsæi og veita allar upplýsingar um virðisrýrnun eignanna sem yfirtökuaðgerðirnar eiga að ná til, með vísan til fullnægjandi virðismats sem staðfest er af viðurkenndum, óháðum sérfræðingum og vottað af þar til bærri eftirlitsstofnun í samræmi við matsreglurnar sem lýst er í undirkafla 5.5⁽¹⁰⁾. Upplýsa þarf um virðisrýrnun eigna á þennan hátt áður en kemur til afskipta hins opinbera. Í kjölfarið ber að reikna út aðstoðarfjárhæðina og tap bankans af eignayfirtökunni⁽¹¹⁾.
 - Í kjölfar umsóknar einstaks banka um aðstoð skal fara fram ítarleg athugun á starfsemi og efnahagsreikningi bankans til þess að meta gjaldþol hans og horfurnar á að hann verði rekstrarhæfur í framtíðinni (rekstrarhæfisathugun). Þessi athugun verður að fara fram samhliða staðfestingu á virði eignanna sem áætlunin um eignayfirtöku á að ná til, en með hliðsjón af því hversu umfangsmikil athugunin er kemur til greina að ljúka henni eftir að bankinn hefur þáttöku í eignayfirtökuaætluninni. Niðurstöður rekstrarhæfisathugunarinnar skulu tilkynntar Eftirlitsstofnun EFTA og verður höfð hliðsjón af þeim við mat á því hvaða aðgerðir á sviði eftirfylgni eru nauðsynlegar (sjá 6. undirkafla).

5.2 Skipting kostnaðar, sem tengist virðisrýrnuðum eignum, milli ríkisins, hluthafa og kröfuhafa

- 21) Fylgt er þeirri meginreglu að bankar skuli taka á sig sem allra stærsta hluta af tapi af virðisrýrnuðum eignum. Til þess að þetta gangi eftir þarf, í fyrsta lagi, að viðhafa í upphafi fullt gagnsæi og veita allar upplýsingar, og þessu þarf að fylgja rétt mat á eignunum áður en kemur til afskipta hins opinbera og ákvörðun hæfilegs endurgjalds fyrir eignayfirtökuaðgerð ríkisins, hvernig sem staðið er að henni, til þess að tryggja að ábyrgð og kostnaðarskipting hluthafa verði hin sama óháð því hvaða lausn verður fyrir valinu. Saman eiga þessir þættir að tryggja heildarsamræmi í kostnaðarskiptingu milli ólíkra tegunda ríkisstuðnings, að teknu tilliti til þeirra sérstöku þátta sem einkenna mismunandi tegundir aðstoðar⁽¹²⁾.

⁽⁹⁾ VIII. hluti leiðbeinandi reglna Eftirlitsstofnunar EFTA um ríkisaðstoð: *Endurfjármögnun fjármálastofnana í yfirstandandi fjármálakreppu: takmörkun aðstoðar við nauðsynlegt lágmark og varnir gegn óhöflegri samkeppnisröskun*, birt í Stjótið ESB L 17, 20.1.2011, bls. 1, og EES-viðbætur við Stjótið. ESB nr. 3, 20.1.2011, bls. 1. Dagrætt gerð leiðbeinandi reglna Eftirlitsstofnunar EFTA um ríkisaðstoð (á ensku) er birt á vefsetri Eftirlitsstofnunar EFTA: <http://www.efasurv.int/state-aid/legal-framework/state-aid-guidelines/>

⁽¹⁰⁾ Með fyrirvara um að nauðsynlegt kann að reynast að greina opinberlega frá áhrifum á efnahagsreikning af aðgerð á sviði eignayfirtöku, sem miðast við skiptingu kostnaðarbyrðar, skulu hugtökin „gagnsæi“ og „allar upplýsingar“ túlkuð svo að þau merki gagnsæi gagnvart landsyfirvöldum, óháðum sérfræðingum sem leitað er til og Eftirlitsstofnun EFTA.

⁽¹¹⁾ Aðstoðarfjárhæðin telst vera munurinn á yfirtökuverðinu (sem miðast að jafnaði við efnahagslegt raunvirði eignanna) og markaðsvirðinu. Í þessum kafla telst tap bankans vera munurinn á yfirtökuverðinu og bókfærðu virði eignanna. Raunverulegt tap kemur yfirleitt ekki í ljós fyrr en eftir.

⁽¹²⁾ Aðgerðir á sviði eignayfirtöku eru að hluta til sambærilegar við eiginfjárframlög í þeim skilningi að þær fela í sér aðferð til að vinna á tapi og hafa jafnframt áhrif á lögbundið eiginfé. Fyrirnefndu aðgerðirnar fela þó venjulega í sér að ríkið tekur á sig meiri áhættu, sem tengist ákvæðnu safni virðisrýrnaðra eigna, án þess að til komi nokkurt beint framlag frá annarri tekjumyndandi starfsemi eða sjóðum bankans; þessi áhætta er jafnframt meiri en sem nemur hugsanlegum eignarhlut ríkisins í bankanum. Eðlilegt er að krefjast hærri endurgjalds fyrir eignayfirtöku en fyrir eiginfjárframlög með vísan til þess að hugsanlegt tap er meira og hugsanlegur hagnaður minni.

- 22) Þegar eignir hafa verið metnar svo fullnægjandi er og tap áætlað á réttan hátt ⁽¹³⁾, og sé niðurstaðan að bankinn sé í reynd ógjaldfær ef engin afskipti ríkisins koma til, þá skal hann annaðhvort leita greiðslustöðvunar eða slitameðferðar í samræmi við ákvæði EES-réttar og landsréttar. Við þær aðstæður getur verið viðeigandi að tryggja eigendur skuldabréfa bankans gegn tapi eða veita þeim ábyrgðir í þeim tilgangi að varðveita stöðugleika fjármálakerfisins og traust í garð þess ⁽¹⁴⁾.
- 23) Ef óráðlegt virðist með tilliti til stöðugleika fjármálakerfisins að láta banka leita greiðslustöðvunar eða taka hann til skipulegrar slitameðferðar ⁽¹⁵⁾ mætti veita bönkum aðstoð í mynd ábyrgðar eða eignakaupa, sem þá væri takmörkuð við nauðsynlegt lágmark, til þess að þeir geti starfað áfram nógu lengi til að semja áætlun um annaðhvort endurskipulagningu eða skipulega slitameðferð. Í slíkum tilvikum verður einnig að ætlast til þess að hluthafar taki á sig tap að minnsta kosti þar til lögbundnu lágmarksgjaldþoli er náð. Þjóðnýting af einhverju tagi getur einnig komið til greina.
- 24) Ef ekki reynist unnt að ná fram fullnægjandi kostnaðarskiptingu fyrirfram skal gera bankanum að leggja sitt af mörkum síðar til að standa undir tapinu eða kostnaði við áhættuna, til að mynda með ákvæðum um endurgreiðslu eða – þegar um ræðir tryggingakerfi – ákvæði um „fyrsta tap“ sem bankanum ber að taka á sig (venjulega að minnsta kosti 10%) og ákvæði um skiptingu „umfram taps“, en þá tekur bankinn á sig ákveðið hlutfall (venjulega að minnsta kosti 10%) af öllu frekara tapi ⁽¹⁶⁾.
- 25) Almenna reglan er sú að því lægra sem upphaflega framlagið er, þeim mun meiri er þörfin á framlagi frá hluthöfum síðar, annaðhvort á þann hátt að tapi ríkisins sé breytt í hlutabréf í bankanum og/eða að gripið sé til frekari mótvægisáðgerða til að takmarka samkeppnisröskun þegar þörf á endurskipulagningu er metin.

5.3 Hvatar banka til þátttöku í eignayfirtöku samræmdir markmiðum á sviði almannahagsmuna

- 26) Í áætlunum um yfirtöku virðisrýrnaðra eigna skal almennt miða við að frestur til að tilkynna þátttöku sé eigi lengri en sex mánuðir frá því að stjórnvöld hleypa áætluninni af stokkunum. Þannig er dregið úr hvata banka til að fresta nauðsynlegri upplýsingagjöf í þeirri von að umfangsmeiri yfirtaka geti átt sér stað síðar og stuðlað að skjótri lausn á vanda bankanna áður en hann færast enn í aukana vegna efnahagssamdráttarins. Bankarnir geta nýtt þessa sex mánuði til þess að leggja fram eignir sem þeir telja hlutgengar til yfirtöku, og kemur framlenging á frestinum til greina ⁽¹⁷⁾.
- 27) Nauðsynlegt getur reynst að gera viðeigandi ráðstafanir til að tryggja að aðgerðir hins opinbera nái til þeirra banka sem þurfa mest á eignayfirtöku að halda. Til að mynda mætti skylda banka til þátttöku í áætluninni og þeim skal að minnsta kosti gert að upplýsa eftirlitsyfirvöld um þær eignir sem rýrnað hafa í verði. Með því að gera bönkum skylt að skýra frá umfangi eignavandans má stuðla að áreiðanlegri greiningu á þörfinni fyrir áætlun um eignayfirtöku í viðkomandi EFTA-ríki og hversu viðtæk yfirtakan þarf að vera.
- 28) Ef þátttaka er ekki gerð að skyldu getur áætlunin þess í stað falið í sér viðeigandi hvatningu til þátttöku (til að mynda kaupréttarákvæði sem veita hluthöfum, sem fyrir eru, rétt til þátttöku í hlutafjárukningu síðar á ívilnandi kjörum) án þess að með því sé vikið frá meginsjónarmiðum um gagnsæi og upplýsingagjöf, sann- gjarnt virðismat og skiptingu kostnaðar.
- 29) Að sex mánaða frestinum liðnum skal bönkum ekki heimilt að skrá sig til þátttöku nema unnt sé að vísa til óvenjulegra og ófyrirsjáanlegra aðstæðna sem ekki eru á valdi bankans ⁽¹⁸⁾ og þá með strangari skilyrðum, sem geta snúið að hærri endurgjaldi fyrir framlag ríkisins og/eða umfangsmeiri mótvægisáðgerðum.
- 30) Eignayfirtöku þarf jafnan að binda viðeigandi skilyrðum að því er varðar starfsemi bankanna. Nánar tiltekið skulu bönkum, sem þiggja aðstoð, settar hömlur til þess að tryggja að þeir nýti bætta eiginfjárstaða í kjölfar yfirtökkunnar til að fullnægja spurn eftir útlánum á viðskiptagrundevelli og án mismununar en ekki til að fjármagna vöxt bankans (og þá einkum kaup á traustum bönkum) á kostnað keppinauta.

⁽¹³⁾ Með samanburði á bókfærðu verði eignanna og yfirtökuverðinu (þ.e. efnahagslegu raunvirði).

⁽¹⁴⁾ Aftur á móti kemur yfirleitt ekki til greina að verja hluthafa gegn tapi. Sjá ákvarðanir framkvæmdastjórnarinnar NN 39/2008 (Danmörk, Aðstoð til að leysa upp Roskilde Bank) og NN 41/2008 (Bretland, Björgunaraðstoð í þágu Bradford & Bingley).

⁽¹⁵⁾ Þannig getur staðið á ef stærð bankans eða sú tegund starfsemi, sem hann hefur með höndum, veldur því að meðferð á stjórnsýslustigi eða fyrir dómstóli eða skipuleg slitameðferð væri illviðráðanleg nema með varasömum kerfislægum afleiðingum fyrir aðrar fjármálastofnanir eða útlán til raunhagkerfisins. Ef þessu er að skipta verða viðkomandi peningamála- og/eða eftirlitsyfirvöld að gera sérstaklega grein fyrir aðstæðum.

⁽¹⁶⁾ Aðrir þættir, til að mynda hærri endurgjald, geta haft áhrif á hversu hátt þetta hlutfall þarf að vera. Þá er þess að geta að endurgjald, sem er greitt eftirá, innheimtist hugsanlega ekki fyrr en allmörgum árum eftir að aðgerðin kemst til framkvæmda og kann því að framlengja á óskilegan hátt óvissuna sem er um mat á hinum virðisrýrnaðu eignum. Þessi vandi kemur ekki upp í tengslum við ákvæði um endurgreiðslu sem byggjast á fyrirframmati.

⁽¹⁷⁾ Þegar um ræðir eignir sem skráðar hafa verið til yfirtöku en eru á gjalddaga síðar.

⁽¹⁸⁾ Aðstæður teljast vera „ófyrirsjáanlegar“ ef stjórnendur fyrirtækisins hefðu ekki með nokkru móti getað séð þær fyrir þegar ákveðið var að sækja ekki um þátttöku í eignayfirtökuáætluninni fyrir tilskilinn frest og ekki er unnt að rekja þær til vanrækslu eða mistaka af hálfu stjórnenda fyrirtækisins eða til ákvarðana samsteypunnar sem það tilheyrir. Aðstæður teljast vera „óvenjulegar“ ef þær eru óvenjulegar í samhengi við yfirstandandi kreppu. Ef stjórnvöld í EFTA-ríki vilja vísa til slíkra aðstæðna skulu þau senda Eftirlitsstofnun EFTA allar nauðsynlegar upplýsingar þaradlútandi.

- 31) Einnig ber að huga að því að takmarka útgreiðslu arðs og setja hámark á launagreiðslur til stjórnenda. Hömlur á starfsemi skal útfæra á grundvelli meðalhófsþats sem tekur mið af öllum þáttum sem geta bent til þess að endurskipulagningar sé þörf (sbr. 6. undirkafla).

5.4 *Eignir sem eru hlutgengar til yfirtöku*

- 32) Þegar ákveðið er hvaða eignir skuli teljast hlutgengar til yfirtöku er nauðsynlegt að finna jafnvægi milli þess markmiðs að koma sem fyrst á stöðugleika í fjármálakerfinu og þarfarinnar á að tryggja eðlilega markaðsstarfsemi til meðallangs tíma lítið. Hinar svonefndu „eitruðu eignir“ (svo sem verðbréf sem byggjast á bandarískum húsnæðislánum og áhættuvarnir og afleiður sem tengjast þeim), sem hleyptu fjármálakreppunni af stað og eru nú að mestu óseljanlegar eða seljast fyrir afar lágt verð, virðast rótin að stærstum hluta óvissu og efasemda um rekstrarhæfi banka. Með því að láta yfirtökuaðgerðir aðeins ná til slíkra eigna mætti takmarka áhættu ríkisins vegna hugsanlegs taps og stuðla að því að ekki komi til samkeppnisröskunar⁽¹⁹⁾. Ef yfirtökuaðgerðum er skorinn of þröngur stakkur er aftur á móti hætt á að ekki takist að byggja aftur upp traust í bankakerfinu þegar lítið er til þess að mismunandi EES-ríki og bankar glíma við afar ólík vandamál og að vandamál sem tengjast virðisrýrnun eru nú farin að segja mjög til sín að því er varðar aðrar eignir. Því þykir rétt að mæla með nálgun á hagnýtum og sveigjanlegum forsendum sem tryggir að yfirtökuaðgerðir nái jafnframt til annarra eigna, í hæfilegum mæli og þar sem gildar ástæður eru til.
- 33) EES-ríkin verða að nota sameiginlegar og samhæfðar aðferðir til að ákveða hvaða eignir skuli falla undir yfirtökuaðgerðir, bæði til þess að koma í veg fyrir samkeppnisröskun meðal EES-ríkjanna og milli bankastofnana í þeim ríkjum og til þess að bönkum, sem starfa í fleiri en einu landi, sé ekki búinn hvati til að nýta sér högnunartækifæri sem myndast vegna mismunandi yfirtökuaðgerða einstakra ríkja. Til þess að tryggja samræmi í því hvaða eignir eru taldar hlutgengar til yfirtöku í EES-ríkjunum þarf að skilgreina eignaflokka („körfur“) sem endurspeglar hversu útbreidd virðisrýrnunin er. Nánari leiðbeiningar um hvernig þessir flokkar eru skilgreindir er að finna í 3. viðauka. Með því að flokka eignir á þennan hátt má ætla að auðveldara verði að bera saman banka í mismunandi EES-ríkjum og áhættustöðu þeirra. Því næst þurfa stjórnvöld í EFTA-ríkjunum að ákveða hvaða eignaflokkar verði yfirteknir og í hversu miklum mæli, með fyrirvara um mat Eftirlitsstofnunar EFTA á því hversu mikil virðisrýrnun viðkomandi eigna er.
- 34) Móta þarf aðferð sem byggist á meðalhófsþsýjónarmiðum og tryggir að EFTA-ríki, sem glímur við svo alvarlegan bankavanda af öðru tagi að ógnað gæti stöðugleika fjármálakerfisins (til að mynda sprungna fasteignabólu á heimamarkaði), geti einnig látið yfirtökuákvæðin ná til vel skilgreindra eignaflokka sem tengjast slíkri ógn við fjármálakerfið, án magntakmarkana, að því tilskildu að gildar ástæður séu tilgreindar.
- 35) Hugsanlegt er að auka sveigjanleikann enn frekar með því að heimila yfirtöku annarra virðisrýrnaðra bankaeigna en þeirra sem teljast hlutgengar samkvæmt ofangreindu, án þess að réttlæta þurfi það sérstaklega, þannig að slík yfirtaka nemi allt að 10–20% af heildareignum hvers banka sem á aðild að áætlun um eignayfirtöku, með vísan til þess hversu ólíkar aðstæður EFTA-ríkin og bankar búa við. Þó má ekki fella undir áætlun um eignayfirtöku eignir sem ekki geta talist virðisrýrnaðar að svo komnu máli. Eignayfirtaka má ekki þjóna sem ótakmörkuð trygging gegn afleiðingum efnahagssamdráttar í framtíðinni.
- 36) Almenn gildir að því víðari sem hlutgengisviðmiðin eru, og því stærra hlutfall sem viðkomandi eignir eru af eignasafni bankans, þeim mun gagngerari þarf endurskipulagningin að vera svo og þær ráðstafanir sem gerðar eru til að koma í veg fyrir óeðlilega samkeppnisröskun. Eftirlitsstofnun EFTA lítur svo á, hvað sem öðru líður, að eignir skuli ekki teljast hlutgengar til yfirtöku ef þær hafa bæst við efnahagsreikning viðkomandi banka eftir tiltekinn dag áður en yfirtökuáætlunin er tilkynnt⁽²⁰⁾. Að öðrum kosti gæti afleiðingin orðið sú að bankarnir nýttu sér eignahögnun og upp kæmi óviðunandi freistnivandi í þeim skilningi að bankar hefðu hvata til að meta ekki á fullnægjandi hátt áhættuna af útlánum og öðrum fjárfestingum í framtíðinni og endurtaka þannig mistökin sem leiddu til yfirstandandi kreppu⁽²¹⁾.

5.5 *Virðismat eigna, sem eru hlutgengar til yfirtöku, og verðákvörðun*

- 37) Öllu skiptir að virðismatsaðferðir séu réttar og einkennist af samkvæmni, einnig þegar um ræðir eignir sem einkennast af flóknari samsetningu og erfiðara er að selja, til þess að hindra megi óeðlilega samkeppnisröskun og koma í veg fyrir styrkjakeppni milli EES-ríkjanna. Nota ber almennar virðismatsaðferðir sem EES-ríkin hafa komið sér saman um og samhæfa matið fyrirfram milli EFTA-ríkjanna undir nánu eftirliti Eftirlitsstofnunar EFTA til þess að tryggja að viðkomandi eignayfirtökuráðstöfun skili sem mestum árangri og til að draga úr hættunni á samkeppnisröskun og skaðlegu högnunaráhæfi, einkum þegar hlut eiga að máli bankar sem starfa í fleiri en einu landi. Nauðsynlegt kann að reynast að nota aðrar aðferðir með vísan til sérstakra aðstæðna, svo sem þess hvort öll nauðsynleg gögn liggja fyrir tímanlega, enda sé þá tryggt sambærilegt gagnsæi. Hvað sem öðru líður þurfa hlutgengir bankar að meta eignasöfn sín daglega og senda landsyfirvöldum og eftirlitsyfirvöldum þeirra upplýsingar um þau oft og reglulega.

⁽¹⁹⁾ Svo er að sjá sem þessi aðferð hafi verið notuð í Bandaríkjunum að því er varðar Citigroup og Bank of America.

⁽²⁰⁾ Eftirlitsstofnun EFTA lítur almenn svo á að tryggja megi jafnræði með bönkum og EES-ríkjum með því að alstaðar sé miðað við einn og sama dag sem valinn er á hlutlægum grundvelli, til að mynda árslok 2008.

⁽²¹⁾ Ef nauðsynlegt reynist getur mat á ríkisaðstöð, sem er veitt til að draga úr áhættu af eignum í framtíðinni, farið fram samkvæmt ákvæðum leiðbeinandi reglna Eftirlitsstofnunar EFTA um ríkisaðstöð, einkum kaflans um ríkisábyrgðir og kaflans um tímabundin rammaákvæði um ráðstafanir á sviði ríkisaðstöðar í því skyni að auðvelda fjármögnun í yfirstandandi fjármála- og efnahagskreppu.

- 38) Ef útlit er fyrir að virðismat eigna verði óvenjulega flókið kemur til greina að fara aðrar leiðir, til að mynda að stofna „góðan banka“ sem myndi þá fyrir hönd ríkisins kaupa upp traustar eignir bankans fremur en hinar virðisrýrnuðu. Önnur hugsanleg leið er að hið opinbera taki við eignarhaldi á bankanum (jafnvel með þjóðnýtingu) með það fyrir augum að láta virðismatið fara fram smám saman í tengslum við endurskipulagningu eða skipulega slitameðferð, en þannig má eyða allri óvissu um rétt virðismat á viðkomandi eignum ⁽²²⁾.
- 39) Í fyrsta áfanga ber að meta eignir á grundvelli markaðsvirðis hverju sinni, ef því verður við komið. Almennt er lítið svo á að yfirtaka eigna, sem falla undir aðstoðaráætlun, hafi í för með sér ríkisaðstoð ef notað er virðismat sem er hærra en markaðsverð. Markaðsverð hverju sinni getur þó við núverandi aðstæður vikið afar langt frá bókfærðu verði eignanna, og þegar markaðurinn er óvirkur er hugsanlegt að engu markaðsverði sé til að dreifa. (Að því er sumar eignir varðar getur verið í raun verið núll.)
- 40) Í öðrum áfanga er óhjákvæmilegt í tengslum við áætlun um eignayfirtöku að virði virðisrýrnaðra eigna („yfirtökuverði“) sé ákveðið hærra en markaðsverð hverju sinni til þess að yfirtakan nái tilgangi sínum. Til þess að tryggja samkvæmt mat á því hvort aðstoð samrýmist gildandi ríkisaðstoðarreglum fylgir Eftirlitsstofnun EFTA þeirri reglu að ef yfirtökuverð endurspeglar efnahagslegt virði eignanna til langs tíma lítið („efnahagslegt raunvirði“), með vísan til sjóðstreymis sem á uppruna sinn í eignunum og til lengra tímabils lítið, geti það talist viðunandi visbending um að aðstoðarfjárhæð samsvari nauðsynlegu lágmarki og sé þannig samrýmanleg ríkisaðstoðarreglunum. Huga þarf að því að lækka áætlað virði vissra eignaflokka um fast hlutfall til þess að reyna að komast nærri efnahagslegu raunvirði eigna sem eru svo margsamsettar að ekki getur talist gerlegt að áætla hvernig verðmæti þeirra muni þróast í fyrirsjáanlegri framtíð.
- 41) Þetta merkir að þegar um ræðir eignakaup og eignavátryggingar verður yfirtökuverðið ⁽²³⁾ að miðast við efnahagslegt raunvirði eignanna. Jafnframt þarf að tryggja ríkinu viðunandi endurgjald. Telji stjórnvöld í EFTA-ríkjunum nauðsynlegt að yfirtaka eignir á verði sem er hærra en efnahagslegt raunvirði þeirra – og þá einkum til að forðast að banki verði ógjaldfær í tæknilegum skilningi – verður aðstoðarþáttur aðgerðarinnar þeim mun stærri. Slíka yfirtöku er aðeins unnt að samþykkja ef viðtæk endurskipulagning er látin fara fram og sett eru skilyrði sem gera kleift að endurheimta þessa viðbótaraðstoð síðar, til að mynda á grundvelli ákvæða um endurgreiðslur.
- 42) Virðismat skal byggjast á sjónarmiðum og málsmeðferð sem lýst er í 4. viðauka, bæði að því er varðar ákvörðun markaðsverðs og efnahagslegs raunvirðis, svo og endurgjaldsins sem greitt er ríkinu.
- 43) Í tengslum við úttekt á þeim virðismatsaðferðum, sem stjórnvöld í EFTA-ríkjunum hyggjast nota í tengslum við aðgerðir á sviði eignayfirtöku, og á framkvæmd þeirra í einstökum tilvikum, getur Eftirlitsstofnun EFTA leitað til sérfræðinga á þessu sviði ⁽²⁴⁾. Til þess að tryggja samkvæmni virðismatsaðferða mun stofnunin einnig taka mið af sérfræðialíti stofnana sem starfa á vegum Evrópusambandsins.

5.6 Umsýsla yfirtekinna eigna

- 44) Það er stjórnvalda í EFTA-ríkjunum að velja heppilegustu leiðina til yfirtöku bankaeigna, af þeim sem fjallað er um í 4. undirkafla, með hliðsjón af því hversu mikill vandinn sem snýr að virðisrýrnuðum eignum er, stöðu einstakra banka og tiltækum fjárveitingum. Eftirliti með ríkisaðstoð er ætlað að tryggja að aðferðin, sem valin er, sé útfærð á þann hátt að jafnræðis sé gætt og komið í veg fyrir óeðlilega samkeppnisröskun.
- 45) Þó að verðákvörðunarreglur mismunandi aðstoðarráðstafana geti verið með ýmsum hætti mega séreinkenni þeirra ekki hafa veruleg áhrif á það hvernig kostnaður skiptist milli ríkisins og bankanna sem njóta stuðnings. Heildartilhögun fjármögnunarinnar þarf að vera með þeim hætti, hvort sem hún er útfærð sem eignaumsýslufélag, trygging eða blönduð lausn, að bankinn taki á sig sama hlutfall af tapinu, með vísan til fullnægjandi virðismats. Í þessu tilliti er vert að huga að ákvæðum um endurgreiðslur. Almennt verður að vera tryggt, hvert sem kerfið er, að bankarnir, sem njóta stuðnings, beri tapið sem myndast við yfirtöku eigna (sjá 50. mgr. og 11. nmgr.).
- 46) Til þess að stjórnendur bankans geti einbeitt sér að því að gera hann rekstrarhæfan á ný, og til að koma í veg fyrir hugsanlega hagsmunarérekstra, er nauðsynlegt að tryggja, hvaða leið sem farin er, að skýrt sé greint milli bankans, sem nýtur stuðnings, og hinna virðisrýrnuðu eigna hans, einkum að því er varðar stjórnendur, starfsmenn og viðskiptamenn.

5.7 Atriði er varða málsmeðferð

- 47) Í 5. viðauka er að finna ítarlegar ábendingar um áhrif þessara leiðbeinandi reglna á meðferð ríkisaðstoðarmála, bæði að því er varðar fyrstu tilkynningu um aðstoð og úttekt á áætlunum um endurskipulagningu, þegar slíks er þörf.

⁽²²⁾ Dæmi um þetta væri ef ríkið keypti eignir fyrir ríkisskuldabréf að fjárhæð sem samsvaraði nafnverði þeirra en öðlaðist um leið skilyrtan kauprétt á hlutum í bankanum en virði kaupréttarins færi þá eftir endanlegu söluverði virðisrýrnuðu eignanna.

⁽²³⁾ Í tengslum við aðgerðir á sviði trygginga telst yfirtökuverðið vera tryggingarfjárhæðin.

⁽²⁴⁾ Eftirlitsstofnun EFTA mun nýta sér álit slíkra virðismatssérfræðinga á svipaðan hátt og í tengslum við aðra málsmeðferð á sviði ríkisaðstoðar, en þar er henni einnig heimilt að leita til utanaðkomandi sérfræðinga.

6 Eftirfylgni – Bankar endurskipulagðir og gerðir rekstrarhæfir á ný

- 48) Ofangreind sjónarmið og skilyrði mynda ramma sem nota má til að útfæra aðgerðir á sviði eignayfirtöku þannig að þær samræmist ríkisaðstoðarreglum. Í þessu samhengi er markmiðið með ríkisaðstoðarreglum að tryggja að stuðningur, sem bankar fá til að losa sig við áhættu sem tengist sérstökum flokki eigna, verði sem minnstur og valdi sem minnstri röskun, og mynda þannig traustan grundvöll fyrir því að bankarnir geti orðið rekstrarhæfir á ný til frambúðar án stuðnings hins opinbera. Meðferð virðisrýmaðra eigna verður að byggjast á ofangreindum sjónarmiðum ef takast á að gera bankana rekstrarhæfa á ný, en því markmiði verður ekki náð með slíkum aðgerðum eingöngu. Bankar þurfa að gera viðeigandi ráðstafanir með eigin hagsmuni í huga, eftir aðstæðum og séreinkennum hvers og eins, til þess að forðast að svipaður vandi komi upp aftur og til að tryggja arðsemi til frambúðar.
- 49) Samkvæmt ríkisaðstoðarreglunum, einkum þeim kafla þeirra sem fjallar um aðstoð til björgunar og endurskipulagningar, telst eignayfirtaka af þessu tagi aðgerð sem hefur áhrif á uppbyggingu bankakerfisins og er því nauðsynlegt að meta hana með vísan til þriggja skilyrða: i) Framlag stuðningsþega til þess markmiðs að standa undir kostnaði við áætlunina um eignayfirtöku sé fullnægjandi. ii) Gerðar séu viðeigandi ráðstafanir til að gera bankann rekstrarhæfan á ný. iii) Gripið sé til nauðsynlegra aðgerða til að vinna gegn samkeppnisröskun.
- 50) Fyrsta skilyrðinu ber að jafnaði að fullnægja með því að uppfylla kröfurnar sem fjallað er um í köflunum hér á undan, þ.e. um upplýsingagjöf, virðismat, verðákvörðun og skiptingu kostnaðar. Með því móti á að vera unnt að tryggja að framlag stuðningsþega jafngildi að minnsta kosti öllu því tapi sem myndast við yfirtöku ríkisins á eignum. Ef efnisleg atriði valda því að þessu verður ekki við komið kemur engu að síður til greina að heimila aðstoð, sem sérstaka undantekningu, með þeim fyrirvara að síðarnefndu tveimur skilyrðunum sé fylgt strangar eftir.
- 51) Ákveðið verður sérstaklega í hverju tilviki hvaða kröfur skuli gerðar að því er það varðar endurreisn rekstrarhæfis og hversu mikil þörf er á að vinna gegn samkeppnisröskun. Að því er annað skilyrðið varðar, þ.e. að gera þurfi bankann rekstrarhæfan á ný til frambúðar, er rétt að nefna að eignayfirtaka getur stuðlað að því markmiði. Nota ber rekstrarhæfisathugunina til að staðfesta núverandi og vænt eiginfjárlutfall bankans í kjölfar ítarlegs mats og úttektar á hugsanlegum áhættuþáttum ⁽²⁵⁾.
- 52) Eftir að upphaflegt samþykki hefur verið gefið fyrir aðgerðum á sviði eignayfirtöku verða eftirtalin viðmið lögð til grundvallar í mati Eftirlitsstofnunar EFTA á því hversu mikillar endurskipulagningar er þörf: viðmið sem fjallað er um í leiðbeinandi reglum stofnunarinnar um endurfjármögnun banka, hversu stórt hlutfall af eignum bankans er yfirtekið, yfirtökuverð þeirra eigna í samanburði við markaðsverð, sérstök tilhögun eignayfirtökunnar, heildaráhættan sem hið opinbera tekur á sig sem hlutfall af áhættuvegnum eignum bankans, eðli og ástæður vandans sem viðkomandi banki glímir við og hversu traust rekstrarlíkan og fjárfestingarstefna bankans er. Í matinu verður einnig tekið tillit til þess ef önnur ríkisábyrgð hefur verið veitt eða önnur endurfjármögnun á vegum hins opinbera átt sér stað, til þess að fá megi heildstætt yfirlit yfir stöðu bankans sem þiggur stuðning ⁽²⁶⁾.
- 53) Til þess að banki geti talist rekstrarhæfur til frambúðar verður hann að geta starfað án stuðnings hins opinbera, en því fylgir að skýr áætlun verður að vera til um endurgreiðslu ríkisfjármuna sem runnið hafa til bankans og hvernig ríkisábyrgðir verða felldar niður. Allt eftir niðurstöðum matsins verður endurskipulagning að fela í sér viðtæktendum á rekstraráætlun og starfsemi bankans, til að mynda þannig að áhersla sé lögð á kjarnastarfsemi, rekstrarlíkon endurskoðuð, starfsdeildir eða dótturfélög lögð niður eða seld, stýringu eigna og skulda breytt og aðrar breytingar gerðar.
- 54) Miðað verður við að viðtækrar endurskipulagningar sé þörf þegar rétt útfært virðismat á virðisrýnuðum eignum í samræmi við sjónarmiðin í undirkafla 5.5 og 4. viðauka sýnir að án afskipta hins opinbera yrði niðurstaðan neikvæð eiginfjárstaða eða tæknileg ógjaldfærni. Ef ítrekað hefur verið sótt um aðstoð eða vikið hefur verið frá þeim almennu sjónarmiðum, sem lýst er í undirköflunum hér að ofan, er það venjulega vísending um að viðtækrar endurskipulagningar af þessu tagi sé þörf.
- 55) Viðtækrar endurskipulagningar er einnig þörf ef bankinn hefur þegar fengið ríkisaðstoð af einhverju tagi sem annaðhvort stuðlar að því að bankinn geti staðið undir tapi eða forðast það eða nemur hærri hlutfalli en 2% af heildarfjárhæð áhættuveginna eigna hans, að teknu fullu tilliti til sérstakra aðstæðna hvers stuðningsþega ⁽²⁷⁾.
- 56) Ákvörðun um hvenær ráðist er í nauðsynlegar aðgerðir til að gera banka rekstrarhæfan á ný ræðst af sérstökum aðstæðum viðkomandi banka svo og stöðu bankakerfisins í heild, en má ekki tefja nauðsynlegar breytingar um of.

⁽²⁵⁾ Þá þarf að tryggja að farið sé eftir viðmiðunum sem tilgreind eru í 40. mgr. leiðbeinandi reglna Eftirlitsstofnunar EFTA um endurfjármögnun fjármálastofnana í yfirstandandi fjármálakreppu, eftir því sem við á.

⁽²⁶⁾ Að því er varðar banka, sem þegar er skylt að fylgja áætlun um endurskipulagningu í tengslum við ríkisaðstoð sem veitt hefur verið áður, verður í slíkri áætlun að taka fullnægjandi tillit til hinnar nýju aðstoðar og huga að öllum kostum allt frá endurskipulagningu til skipulegrar slitameðferðar.

⁽²⁷⁾ Að því er ákvæði þessarar málsgreinar varðar skal ekki tekið tillit til þess hvort bankinn á aðild að samþykktu lánatryggingakerfi, hafi ekki verið látið reyna á þá tryggingu til að mæta tapi.

- 57) Í þriðja lagi þarf að huga að því hversu mikilla mótvægisáðgerða er þörf, með vísan til samkeppnisröskunar sem leiðir af aðstoðinni. Hér getur verið um það að ræða að draga saman eða selja arðbærar rekstrareiningar eða dótturfélög eða setja hömlur á athafnir bankans til þess að koma í veg fyrir að hann færi út starfsemi sína.
- 58) Miðað verður við að mótvægisáðgerða sé þörf ef bankinn, sem nýtur stuðnings, fullnægir ekki skilyrðunum í undanfarandi málsgreinum, og þá einkum þeim sem lúta að upplýsingagjöf, virðismati, verðákvörðun og skiptingu kostnaðar.
- 59) Mat Eftirlitsstofnunar EFTA á því hversu mikilla mótvægisáðgerða er þörf ræðst af mati hennar á samkeppnisröskun sem hlýst af aðstoðinni, og skipta eftirtaldir þættir þá mestu: heildarfjárhæð aðstoðarinnar, að meðtöldum ábyrgðum og endurskipulagningaraðgerðum, hversu mikið af virðisrýrnuðum eignum fellur undir aðgerðina, hvaða hundraðshluta taps má rekja til eignarinnar, hversu traustur rekstur bankans er almennt, áhættustaða vegna hinna yfirteknu eigna, hversu vönduð áhættustýring er viðhöfð í bankanum, hvert eiginfjárhlutfallið yrði ef engin aðstoð væri veitt, markaðsstaða bankans sem þiggur stuðning, og samkeppnisröskun sem hlytist af því að bankinn héldi áfram starfsemi á markaði, og áhrif aðstoðarinnar á uppbyggingu bankakerfisins.
- 7 Lokaákvæði**
- 60) Ákvæði þessa kafla leiðbeinandi reglna um ríkisaðstoð gilda frá deginum sem hann er samþykktur, og er þá vísað til fjárhagslegra og efnahagslegra aðstæðna sem nauðsynlegt var að bregðast við án tafar.

*I. VIÐAUKI***Leiðbeiningar Evrukerfisins um stuðningsaðgerðir vegna eigna banka**

Evrukerfið hefur lýst sjö leiðbeinandi sjónarmiðum sem fara ber eftir í tengslum við stuðningsaðgerðir vegna eigna banka:

- *Hlutgengi bankastofnana*: þátttaka á að vera frjáls, en veita má forgang stofnunum sem eiga mikið af virðisrýrnðum eignum, ef ekki er unnt að sinna öllum umsækjendum.
- *Skilgreining á eignum*, sem eru hlutengar, á að vera tiltölulega við.
- *Virðismat hlutengra eigna* á að vera gagnsætt og þarf helst að byggjast á aðferðum og sameiginlegum viðmiðum sem EES-ríkin koma sér saman um, með vísan til álits óháðra utanaðkomandi sérfræðinga. Þá ber að nota líkön þar sem hageindastærðir eru notaðar til að áætla efnahagslegt virði af væntu tapi, og líkurnar á því, og færa bókfært verð eigna niður um tiltekið hlutfall fyrir hvern flokk eigna þegar mat á markaðsvirði er óvenjulega torvelt og þegar bregðast þarf skjótt við vegna aðstæðna.
- Öll kerfi verða að miðast við fullnægjandi *áhættudreifingu* til þess að halda megi niðri kostnaði hins opinbera, búa stofnunum, sem eiga aðild að aðgerðunum, fullnægjandi hvata og halda jafnræði milli þessara aðila.
- *Gildistími* áætlana um stuðning vegna eigna verður að vera nægilega langur, og mætti í því tilliti miða við hvenær hinar hlutgengu eignir falla í gjalddaga.
- *Rekstur stofnananna* á að byggjast á viðskiptasjónarmiðum eftir sem áður og huga ber sérstaklega að lausnum sem fela í sér vel skilgreindar útgönguáætlanir.
- Það *skilyrði* skal sett fyrir aðild að opinberum stuðningsáætlunum að farið sé eftir tilteknum mælanlegum viðmiðum, svo sem að viðkomandi bankar skuldbindi sig til að halda áfram útlánum þannig að eftirspurn sé fullnægt á grundvelli viðskiptasjónarmiða.

2. VÍÐAUKI

Mismunandi aðferðir við eignayfirtöku og reynsla af yfirtökufélögum (*bad banks*) í Bandaríkjunum, Svíþjóð, Frakklandi, á Ítalíu, í Þýskalandi og Sviss**I. Hugsanlegar lausnir**

Í aðalatriðum koma tvær heildaraðferðir til greina við umsýslu yfirtekinna eigna:

- Aðgreining milli virðisrýrnaðra og traustra eigna í hverjum banka eða í bankakerfinu í heild. Hugsast geta ýmsar útgáfur af þessari aðferð. Setja má á fót eignaumsýslufélag (yfirtökufélag eða áhættuvörn) fyrir hvern banka þannig að sérstakur lögaðili taki við hinum virðisrýrnaðu eignum, en umsýsla þeirra sé áfram í höndum bankans, sem glímir við erfiðleika, eða sérstakrar rekstrareiningar og hugsanlegu tapi sé skipt milli „trausta bankans“ og ríkisins. Stjórnvöld geta einnig farið þá leið að setja á fót sjálfstæða stofnun (af því tagi sem nefnd er „uppsöfnunarbanki“) til að kaupa virðisrýrnaðar eignir einstakra banka eða bankakerfisins í heild, en þannig geta bankarnir hafið aftur eðlilega útlánastarfsemi án þeirrar byrði sem fylgir áhættunni af afskriftum eigna. Þessa aðferð má einnig útfæra með þjóðnýtingu í upphafi, þannig að ríkið taki við stjórn sumra banka, eða alls bankakerfisins, áður en greint er milli traustra og laskaðra eigna þeirra.
- Eignavátryggingakerfi þar sem virðisrýrnaðar eignir standa áfram á efnahagsreikningi bankanna en ríkið bætir þeim tapið. Þegar farin er leið eignavátryggingar standa virðisrýrnaðu eignirnar áfram á efnahagsreikningi bankanna, en ríkið bætir þeim tapið að hluta eða að fullu. Eignavátryggingu fylgir sá vandi að þegar eignir eru mjög ólíkar og margsamsettar er örðugt að ákveða hæfilegt álag sem endurspeglar bæði virðismat og áhættueiginleika eignanna sem eru tryggðar. Annar vandi snýr að þeim tæknilegu örðugleikum sem koma upp í rekstri tryggingakerfis þegar tryggðar eru eignir í fjölmörgum bönkum fremur en fáum stórum bönkum. Loks skapar það hættu á hagsmunaárekstrum ef hinar tryggðu eignir standa áfram á efnahagsreikningi bankanna, og þá nýtur ekki þeirra mikilvægu sálrænu áhrifa sem fylgja því að traustur banki er skilinn frá löskuðum eignum.

II. Reynsla af yfirtökufélögum

Í *Bandaríkjunum* var stofnað til ríkisrekins eignaumsýslufélags, Resolution Trust Corporation (RTC), árið 1989. RTC var fengið það hlutverk að koma í verð eignum (fyrst og fremst fasteignatengdum eignum, meðal annars húsnæðislánunum) sem komu úr eigu svonefndra spari- og lánasjóða (savings and loan associations) er Office of Thrift Supervision hafði lýst ógjaldfæra í kjölfar kreppunnar sem kennd var við þessa sjóði (1989–1992). Þá tók RTC við tryggingastarfsemi Federal Home Loan Bank Board sem lagt var niður. Frá árinu 1989 og fram til miðs árs 1995 voru 747 sparisjóðir lagðir niður eða leystir upp á annan hátt á vegum Resolution Trust Corporation, og námu eignir þeirra alls 394 milljörðum bandaríkjadala. Árið 1995 voru verkefni RTC færð til sjóðsins Savings Association Insurance Fund, sem var starfræktur á vegum Federal Deposit Insurance Corporation. Heildarkostnaður skattgreiðenda af þessu var áætlaður 124 milljarðar bandaríkjadala á verðlagi ársins 1995.

Starfsemi RTC byggðist á sameignarformi (svonefndum „equity partnership programs“) sem var fólgið í því að einkarekið samstarfsfyrirtæki keypti eignarhluta í tilteknu eignasafni. Með því að halda eignarhluta í eignasöfnum fékk RTC hlutdeild í afar mikilli arðsemi sem fjárfestar í þeim eignasöfnum náðu fram. Þá gerði sameignarformið RTC kleift að nýta sér vinnu sameigenda sinna í einkageiranum við umsýslu og sölu eignanna og þessi tilhögun stuðlaði að meiri samræmingu hvata en venjulega er unnt að ná fram í samstarfi verkkaupa og verktaka. Helstu sameignarformin eru sem hér segir: Multiple Investment Fund (aðild takmörkuð við sérvalda fjárfesta, ótilgreint eignasafn), N-series/S-series Mortgage Trusts (samkeppnisútboð á tilgreindu eignasafni), Land Fund (markmiðið að hagnast á virðishækkun landareigna og uppbyggingu á þeim til langs tíma litið) og JDC Partnership (sameignaraðili fyrir ótryggar eða óvissar kröfur valinn á grundvelli svonefndrar „fegurðarsamkeppni“)

Í *Svíþjóð* voru sett á fót tvö eignaumsýslufélög, *Securum* og *Retriva*, til þess að sýsla um vanskilalán fjármála-stofnana í tengslum við lausn fjármálakreppunnar árin 1992 og 1993. Eignum banka, sem stóðu höllum fæti, var skipt í „traustar“ og „laskaðar“ og hinar síðarnefndu fluttar í annað þessara tveggja eignaumsýslufélaga, oftast *Securum* ⁽¹⁾. Það var mikilvægur þáttur í sænsku áætluninni að þvinga banka til að veita allar upplýsingar um vænt lánatap og bókfæra fasteignir og aðrar eignir á raunhæfu verði. Í þessu skyni herti sænska fjármálaeftirlitið reglur um hvernig vænt lánatap skyldi skilgreint og hvernig staðið skyldi að virðismati fasteigna. Til þess að samræma eftir því sem kostur var virðismat fasteigna í eigu þeirra banka sem sóttu um stuðning setti fjármálaeftirlitið á fót virðismatsnefnd sem var skipuð fasteignasérfræðingum. Hið lága markaðsverð, sem ákveðið var fyrir eignir í tengslum við áreiðanleikakönnun, stuðlaði mjög að því að stöðva frekari verðryrnun eignanna. Markaðsaðilar bjuggust ekki við meiri verðlækkunum og viðskipti héldust því eðlileg ⁽²⁾. Þegar fram í sótti reyndist starf eignaumsýslufélaganna tveggja árangursríkt í þeim skilningi að kostnaður hins opinbera af stuðningnum við fjármálakerfið endurheimtist nokkurn veginn með þeim tekjum sem eignaumsýslufélögin höfðu af því að selja eignasöfn sín.

Í *Frakklandi* var sett á fót á tíunda áratug síðastliðinnar aldar opinber stofnun sem naut fullrar ríkisábyrgðar og fékk það hlutverk að yfirtaka laskaðar eignir Crédit Lyonnais og koma þeim smám saman í verð. Þetta yfirtökufélag útvegaði fé til kaupa á eignunum með láni frá Crédit Lyonnais. Sá banki komst því hjá því að bókfæra tap af eignunum og gat losað eiginfé að fjárhæð sem svaraði til hinna áhættuvegnu eigna, enda þýddi ríkisábyrgðin að skilgreina mátti áhættuvægi lánsins til yfirtökufélagsins sem 0%. Framkvæmdastjórn EB sam-

⁽¹⁾ Sjá Bergström, Englund og Thorell (2002) og Heikensten (1998a og b).

⁽²⁾ Þetta er afar ólíkt stefnunni sem mörkuð var í Japan, en þar voru „laskaðar“ eignir virðismetnar of hátt með þeim afleiðingum að fasteignamarkaðurinn var nánast óvirkur í áratug eða þar um bil.

þykkti yfirtökufélagið sem aðstoð til endurskipulagningar. Einkenni á þessari aðferð var að greint var skýrt milli „góða“ bankans og hinna „slæmu“ eigna hans, sem runnu til yfirtökufélagsins, í því skyni að forðast hagsmunaárekstra og gera ríkinu kleift að beita ákvæði um hlutdeild í hagnaði „góða“ bankans sem virkjað yrði við bætt skilyrði. Bankinn var síðan einkavæddur með góðum árangri nokkrum árum síðar. Aftur á móti hafði flutningur eigna í yfirtökufélagið á bókfærðu verði það í för með sér að hluthöfum var hlíft við tapi af þeim og olli það ríkinu miklum útgjöldum þegar fram í sótti.

Á Ítalíu gerðist það nokkrum árum seinna að Banco di Napoli var skipt í yfirtökufélag og „góðan“ banka eftir að hluthafar höfðu tekið á sig tapið og ríkissjóður lagt bankanum til nægilegt fé til þess að forðast gjaldþrot. Banco di Napoli fjármagnaði kaup yfirtökufélagsins á eignum sem höfðu verið afskrifaðar að hluta, en töldust enn virðisrýnaðar, með láni sem seðlabankinn veitti með niðurgreiddum vöxtum og mótabyrgð ríkissjóðs. Eftir þessa „hreinsum“ var bankinn einkavæddur ári síðar. Hvorki í tilvikum Crédit Lyonnais né Banco di Napoli þurfti ríkissjóður að leggja tafarlaust fram fé til kaupa á hinum löskuðu eignum, að slepptu eiginfjárframlagi til bankanna.

Í Þýskalandi hefur „veikt“ form yfirtökufélags nýlega verið notað til að sýsla um virðisrýnaðar eignir Landesbankanna. Í tilvikum SachsenLB var bankinn seldur sem félag í fullum rekstri eftir að laskaðar eignir að verðmæti um 17,5 milljarða evra voru fluttar í sérstakt fjárfestingarfélag með það fyrir augum að halda þeim þar fram að gjalddaga. Fyrirverandi eigandi, sambandsríkið Saxland, veitti ábyrgð gegn tapi sem nam 17% af nafnverði, en álagsprófun benti til að það væri hámark hugsanlegs taps (í grundnæminu var aðeins gert ráð fyrir 2% tapi). Nýi eigandinn yfirtók flestöll endurfjármögnunarlánin og tók á sig áhættuna að öðru leyti. Gert var ráð fyrir að aðstoðarfjárhæðin næmi að minnsta kosti áætluðu tapi við verstu aðstæður, sem var um 4%. Í tilvikum WestLB var 23 milljarða evra eignasafn flutt í sérstakt fjárfestingarfélag og gefin út ríkisábyrgð að fjárhæð 5 milljarða evra til þess að standa undir hugsanlegu tapi af því og koma í veg fyrir að efnahagsreikningur bankans þyrfti að líða fyrir virðisrýrnun eignanna samkvæmt alþjóðlegum reikningsskilastaðli. Með þessu móti losnaði WestLB við óvissu um markaðsverð þessara eigna af efnahagsreikningi sínum. Greitt var 0,5% áhættugjald til ríkisins. Þessi áhættuvörn er enn fyrir hendi og er farið með hana sem ríkisaðstoð.

Í Sviss hafa stjórnvöld komið á fót nýjum sjóði sem tekið hefur við safni laskaðra eigna frá UBS að loknu mati á vegum utanaðkomandi aðila. Til þess að tryggja fjármögnun sjóðsins lögðu stjórnvöld í Sviss UBS fyrst til eiginfé (í mynd ríkisbréfa með breytirétti í hlutabréf í UBS) sem bankinn afskrifaði tafarlaust og flutti til sjóðsins. Önnur fjármögnun sjóðsins var tryggt með láni frá Seðlabanka Sviss.

Á síðara hluta tíunda áratugarins ráku *bankar í Tékklandi* afar frjállega útlánastefnu gagnvart fyrirtækjum. Tékknesku bankarnir töpuðu miklu fé á þessu og urðu stjórnvöld að hlaupa undir bagga með þeim um þetta leyti. Efnahagsreikningar bankanna voru hreinsaðir með nokkrum viðtækum aðgerðum í því skyni byggja aftur upp traust bankakerfi.

Í febrúar árið 1991 komu stjórnvöld í Tékklandi upp „samrunabanka“ (Konsolidační banka, KOB) í því skyni að yfirtaka löskuð lán bankakerfisins sem safnast höfðu upp fram að þeim tíma – meðal annars skuldir frá þeim tíma sem rekin var miðstýrð efnahagsstefna, sérstaklega þær sem tengdust viðskiptum við Sovétríkin og fylgíríki þeirra. Í september árið 2001 var þessum sérbanka breytt í ríkisstofnun sem var einnig gert að yfirtaka löskuð lán sem flokkuð voru sem „ný nýnæmislán“ (aðallega svonefnd einkavæðingarlán, vanskilalán og lán sem höfðu verið veitt svíksamlega).

Árið 1991 var tekið að losa stóra banka við löskuð lán og á árinu 1994 færðist áherslan á minni banka. Það var einkum fall Kreditní banka í ágúst 1996, svo og miklar úttektir úr Agrobanka í kjölfarið, sem olli álagi á bankakerfið í Tékklandi. Ofangreindar áætlanir juku aðeins eignarhluta hins opinbera í bankakerfinu um tíma árið 1995, og aftur árið 1998 vegna afturköllunar á bankaleyfi Agrobanka. Þegar allt er talið jókst eignarhlutur hins opinbera í bankakerfinu úr 29% árið 1994 í 32% í árslok 1995.

Þá var samþykkt árið 1997 önnur áætlun – „stöðugleikaáætlunin“ – í því skyni að veita minni bönkum stuðning. Hún snerist fyrst og fremst um að skipta á lögum eignum bankanna og lausafé sem gat numið allt 110% af eiginfé hvers banka sem átti aðild að áætluninni með kaupum sérstaks félags með heitinu Česká finanční á lögum eignum viðkomandi banka, og var áætlunin að þeir keyptu eignirnar aftur á hrakvirði að fimm til sjö árum liðnum. Sex bankar gerðust aðilar að áætluninni, en fimm þeirra var síðan hafnað eftir að ljóst varð að þeir stæðust ekki sett viðmið og hættu þeir eftir það starfsemi. Stöðugleikaáætlunin skilaði þannig ekki tilætluðum árangri og var hún lögð niður.

Í lok ársins 1998 höfðu 63 bankaleyfi verið gefin út (þar af 60 fyrir lok ársins 1994). Í septemberlok árið 2000 var enn starfandi 41 banki, að meðtöldum útibúum erlendra banka, 16 lútu sérstakri meðferð (slitameðferð í 8 tilvikum og gjaldþrotameðferð í 8 tilvikum), 4 höfðu sameinast öðrum bönkum og bankaleyfi eins erlends banka hafði verið afturkallað þar sem hann hafði ekki hafið starfsemi. Af þeim 42 stofnunum, sem eftir stóðu (að CKA meðtöldum) voru 15 í innlendri eigu og 27 í erlendri eigu, að meðtöldum dótturfélögum og útibúum erlendra banka.

Í maí árið 2000 öðluðust gildi breytingar á gjaldþrotalögum og lögum um nauðungaruppböð, en tilgangur þeirra var að hraða gjaldþrotameðferð og jafna rétt kröfuhafa og skuldara með því að heimila sérhæfðum félögum og lögaðilum að gegna hlutverki fjárvörslumanna í tengslum við gjaldþrotameðferð og með því að gera kleift að ljúka máli með sátt án afskipta dómstóls.

3. VÍÐAUKI

Afmörkun á flokkum („körfum“) hlutengra eigna og full upplýsingagjöf um virðisrýrnaðar eignir svo og alla viðskiptastarfsemi banka**I. Afmörkun á flokkum („körfum“) hlutengra eigna**

Afmörkun á körfum virðisrýrnaðra fjáreigna banka þarf að miðast við sameiginlegar forsendur byggðar á flokkun sem þegar er viðhöfð í eftirfarandi samhengi:

- 1) Skýrslugjöf og virðismat byggt á varfærnisþjónarmiðum (Basel-stöð 3 = eiginfjártliskipunin, XII. viðauki; leiðbeinandi reglur um reikningsskil (FINREP) og um almenna skýrslugjöf (COREP)
- 2) Reikningsskil og fjárhagslegt virðismat (einkum alþjóðlegir reikningsskilastaðlar IAS 39 og IFRS 7)
- 3) Sérhæfð skýrslugjöf vegna fjármálakreppunnar: Greinargerðir Alþjóðagjaldeyrissjóðsins (IMF), umræðuvettvangs um stöðugleika fjármálakerfisins (FSF), hagfræðingsins Roubini og samstarfsnefndar bankaefirlitsyfirvalda í Evrópu (CEBS)

Með því að byggja afmörkun eignaflokka á sameiginlegum forsendum, sem þegar eru notaðar við skýrslugjöf og virðismat, nást eftirtalin markmið:

- Komið er í veg fyrir að bankar þurfi að hafa meira fyrir skýrslugjöf en áður.
- Mögulegt verður að meta safn virðisrýrnaðra eigna einstakra banka með samanburði við virðismat í EES-rikinum og í öðrum heimshlutum (en það getur skipt máli um ákvörðun á „efnahagslegu virði“ á tilteknum tíma).
- Komið er upp hlutlægum (staðfestum) upphafspunkti fyrir virðismat á virðisrýrnuðum eignum.

Með hliðsjón af þessum atriðum er það tillaga Eftirlitsstofnunar EFTA að eftirtaldir fjáreignakörfur verði notaðar sem upphafspunktur þegar „efnahagslegt virði“ er metið og ákveðið um ráðstafanir á sviði eignayfirtöku:

1. tafla

I Skuldavafningar/verðbréfun						
	Tegund vöru	Reiknings-skilaflokkur	Virðismatsgrundvöllur aðstoðarkerfisins			Athugasemdir
			Markaðsverð	Efnahagslegt virði	Yfirtökuverð	
1	RMBS	FVPL/AFS*				Skipt frekar niður eftir löndum/landsvæðum, forgangsrétti einstakra laga (tranches), lánshæfismati, hvort eignirnar tengjast ótryggum bandarískum húsnæðislánum („subprime“ eða „Alt-A“) eða öðrum undirliggjandi eignum, gjalddaga/útgáfudegi, niðurfærslum og afskriftum
2	CMBS	FVPL/AFS				
3	CDO	FVPL/AFS				
4	ABS	FVPL/AFS				
5	Fyrirtækjaskuldir	FVPL/AFS				
6	Önnur lán	FVPL/AFS				
			Samtals			

II Lán önnur en verðbréfuð						
	Tegund vöru	Reiknings- skilaflokkur	Virðismatsgrundvöllur aðstoðarkerfisins			Athugasemdir
			Kostnaður (**)	Efnahagslegt virði	Yfirtökuverð	
7	Fyrirtækjalán	HTM/L&R (*)	Kostnaður (**)			Skipt frekar niður eftir landsvæði,
8	Húsnæðislán	HTM/L&R	Kostnaður			mótaðilaáhættu, tak-
9	Önnur lán til einstaklinga	HTM/L&R	Kostnaður			mörkun útlánaáhættu (veðum) svo og gjaldddögum lánanna, niðurfærslum og afskriftum
			Samtals			

(*) FVPL = fair value through profit and loss (gangvirði í gegnum rekstrarreikning) = viðskiptasafn + eignir bókfærðar á gangvirði, AFS = available for sale (eignin er til sölu), HTM = held to maturity (fjárfesting til gjalddaga), L&R = loans and receivables (lán og viðskiptakröfur).

(**) Kostnaður er bókfært virði lánanna að virðisrýrnun fráreginni.

II. Full upplýsingagjöf um virðisrýrnaðar eignir og viðskiptastarfsemi sem tengist þeim

Með vísan til þessara eignaflokka skal tilgreina nákvæmari upplýsingar um þær virðisrýrnuðu eignir banka sem eignayfirtaka á að ná til, í samræmi við það sem tilgreint er í athugasemdadálkinum í 1. töflu.

Með vísan til góðrar framkvæmdar samkvæmt tilmælum samstarfsnefndar bankaeftirlitsyrivalda í Evrópu ⁽³⁾ (CEBS) að því er varðar upplýsingagjöf um starfsemi sem markaðsumrótið hefur haft áhrif á, mætti setja fram á eftirfarandi hátt þær upplýsingar um starfsemi banka í tengslum við virðisrýrnaðar eignir sem taka ber tillit til í rekstrarhæfisathugun samkvæmt undirkafla 5.1:

2. tafla

Góð framkvæmd samkvæmt tilmælum CEBS	Senior Supervisors Group (SSG): upplýsingar um bestu framkvæmd
Rekstrarlíkan - Lýsing á rekstrarlíkanum (þ.e. ástæðum fyrir því að stunda tiltekna starfsemi og hvernig sú starfsemi stuðlar að virðisaukningu) svo og á breytingum sem gerðar hafa verið á því (t.d. vegna kreppunnar), eftir því sem við á. - Lýsing á almennri stefnumörkun og markmiðum. - Lýsing á mikilvægi hvernar tegundar starfsemi um sig og hverju hún skilar rekstrinum (m.a. magnrænar upplýsingar). - Lýsing á tegund starfsemi, m.a. lýsing á fjármálagerningum og hvernig staðið er að viðskiptum með þá svo og viðmiðum sem vörur/fjárfestingar þurfa að standast. - Lýsing á hlutverki stofnunarinnar og því hversu umfangsmikil starfsemi hennar er, þ.e. skuldbindingum og skyldum.	- Starfsemi (SPE) (*). - Tegund áhættu (er bankinn útgefandi fjármálagerninga eða miðlar hann lausafé og/eda bættu lánsþæfi?) (SPE). - Um fjöllum um hvers eðlis stefnumörkunin er (LF).
Áhætta og áhættustýring - Lýsing á eðli og umfangi áhættu sem tengist viðkomandi starfsemi og fjármálagerningum. - Lýsing á þeim þáttum áhættustýringar sem máli skipta í tengslum við viðkomandi starfsemi, annmörkum sem komið hafa í ljós og aðgerðum sem ráðist hefur verið í til þess að ráða bót á þeim, ef um slíkt er að ræða. - Í kreppunni, sem nú stendur yfir, ber að huga sérstaklega að lausafjáráhættu.	

⁽³⁾ Heimild: Skýrsla samstarfsnefndar bankaeftirlitsyrivalda í Evrópu (CEBS, Committee of European Banking Supervisors), um gagnsæi í upplýsingagjöf banka um starfsemi og vörur sem orðið hafa fyrir áhrifum af markaðsumrótnu undanfarið, 18. júní 2008.

Góð framkvæmd samkvæmt tilmælum CEBS	Senior Supervisors Group (SSG): upplýsingar um bestu framkvæmd
Áhrif kreppunnar á rekstrarniðurstöður - Lýsing á eðlisþáttum og stærðum í rekstrarniðurstöðum, með sérstakri áherslu á þau áhrif sem tap (þar sem við á) og afskriftir hafa á niðurstöðurnar. - Sundurliðaðar upplýsingar um afskriftir/tap eftir flokkum vara og gerninga sem kreppan hefur haft áhrif á (CMBS, RMBS, CDO, ABS og LBO, með frekari sundurliðun samkvæmt mismunandi viðmiðum). - Lýsing á ástæðum og einstökum þáttum sem rekja má til áhrifin á fjármálagerningana. - Samanburður á i) áhrifum milli mismunandi tímabila (sem hafa þýðingu í þessu samhengi) og á ii) niðurstöðum rekstrarreikninga áður en áhrif kreppunnar komu fram og eftir það. - Greining á afskriftum eftir innleystum og óinnleystum fjárhæðum. - Lýsing á áhrifum kreppunnar á verð hlutabréfa í féluginu. - Upplýsingar um mesta hugsanlega tap og lýsing á því hvernig staða stofnunarinnar gæti breyst ef enn frekari niðursveifla ætti sér stað og á hinn bóginn ef markaðir næðu sér á strik. - Upplýsingar um hvaða áhrif sveiflur á skuldatryggingaálagi á eigin skuldbindingar bankans hafa á rekstrarniðurstöður og á aðferðir sem notaðar eru til að meta áhrifin.	Breyting á áhættustöðu frá fyrra tímabili, svo sem vegna eignasölu og afskrifta (CMB/LF)
Umfang og tegund áhættu - Nafnfjárhæð (eða afskrifaður kostnaður) og gangvirði útistandandi áhættukrafna. - Upplýsingar um varnir bankans gegn útlánatapi (t.d. skuldatryggingar) og áhrif þeirra á einstakar áhættukröfur. - Upplýsingar um fjölda vörutegunda - Ítarlegar upplýsingar um áhættukröfur með skiptingu eftir forgangsrétti einstakra laga (tranches), - lánsgæðum (t.d. lánsþæfiseinkunn, fjárfestingarflokki, útgáfudegi), - upprunalandi/-landsvæði, - því hvort fyrirtækið hefur sjálft stofnað til krafna, haldið þeim á bókum sínum, safnað til þeirra eða keypt þær, - sérkennum vörunnar, t.d. lánsþæfiseinkunn, hlutfalli ótryggra húsnæðislána, afreiknivöxtum, greiðslutryggingum, álagi, fjármögnun, - sérkennum undirliggjandi eigna, t.d. útgáfudegi, veðhlutfalli, upplýsingum um veð, vegnum meðallíftíma undirliggjandi eignar, forsendum um afborgunarhraða, væntu útlánatapi. - Fyrirsjáanlegur flutningur áhættukrafna milli reikningstímabila og ástæður fyrir þeim flutningi (sala, afhending, kaup o.s.frv.). - Umfjöllun um áhættukröfur sem hafa ekki verið felldar undir samstæðuna (eða færðar hafa verið til bókar eftir að kreppan hófst) og undirliggjandi ástæður. - Kröfur á bandarísk skuldatryggingafyrirtæki (monolines) og gæði tryggðra eigna: - nafnfjárhæðir (eða afskrifaður kostnaður) tryggðra áhættukrafna svo og þeirrar útlánatryggingar sem er keypt, - gangvirði útistandandi krafna svo og útlánatryggingar vegna þeirra, - fjárhæð afskrifta og taps, með skiptingu í innleystar og óinnleystar fjárhæðir, - skipting áhættukrafna eftir lánsþæfiseinkunn eða mótaðila.	- Stærð fjárfestingasjóðs í samanturði við heildaráhættu fyrir-tækisins (SPE/CDO) - Veð: tegund, lög (tranches), lánsþæfiseinkunn, atvinnugrein, dreifing milli landa/landsvæða, meðalgjaldldagi, útgáfudagur (SPE/CDO/CMB/LF). - Áhættuvarnir, að meðtöldum kröfum á skuldatryggingafyrirtæki, aðrir mótaðilar (CDO). Lánsþæfi mótaðila áhættuvarna (CDO). - Heil lán, RMBS, afleiður, annað (O). - Ítarlegar upplýsingar um lánsþæfi (til að mynda lánsþæfiseinkunn, veðhlutfall, mat á frammistöðu (O)). - Breyting á áhættustöðu frá fyrra tímabili, svo sem vegna eignasölu og afskrifta (CMB/LF). - Er fjárfestingasjóðurinn hluti af samstæðunni eða ekki? Ástæðan fyrir því að sjóðnum var skipað undir samstæðuna (ef við á) (SPE). - Áhættukrafa með undirliggjandi fjármögnun og skuldbindingar án fjármögnunar (LF).

Góð framkvæmd samkvæmt tilmælum CEBS	Senior Supervisors Group (SSG): upplýsingar um bestu framkvæmd
Reikningsskilareglur og atriði er varða virðismat - Flokkun viðskipta og skuldavafninga með tilliti til reiknings-skila og meðferð þeirra við reikningsskil - Sérstakir fjárfestingasjóðir og aðrir sjóðir (svo sem VIE, „sjóðir með breytilegum vöxtum“) felldir undir samstæðu og lagaðir að þeim skuldavafningum sem undirmálslánakreppan hefur grafið undan. - Sundurliðaðar upplýsingar um gangvirði fjármálagerna: - fjármálagerningar sem skráðir eru á gangvirði, - stigröðun gangvirðis (sundurliðun allra áhættukrafna, metinna til gangvirðis, eftir þrepi í stigröðun gangvirðis og sundurliðun eftir því hvort um ræðir lausafjargerninga eða afleiður, ásamt upplýsingum um flutning milli þrepa), - hvernig farið er með fyrstadagshagnað (m.a. magnupplýsingar), - notkun heimildar til að bókfæra eignir á gangvirði (m.a. skil-yrði fyrir notkun þeirrar heimildar) og fjárhæðir í því samhengi (sundurliðaðar á viðeigandi hátt). - Upplýsingar um notkun líkana við virðismat fjármálagerna, m.a. eftirtalið: - lýsing á líkönunum og gerningunum sem þau eru notuð á, - lýsing á virðismatsferlum (og þá sérstaklega umfjöllun um forsendur og ilagsgögn sem líkönin byggjast á), - hvaða leiðréttingar eru gerðar til að bregðast við óvissu sem rekja má til líkansins og annarri óvissu sem tengist virðismatinu, - hversu næmt gangvirðið er og - álagsprófanir.	- Virðismatsaðferðir og helstu áhættuaukandi þættir (CDO). - Leiðrétting á lánsþæfismati til-tekinnna mótaðila (CDO). - Næmi virðismats fyrir breyt-ingum á grundvallarforsendum og ilagsgögnum (CDO).
Aðrir þættir sem varða upplýsingagjöf Lýsing á reglum um upplýsingagjöf og sjónarmiðum sem ráða upplýsingagjöf og reikningsskilum	
Atriði sem lúta að framsetningu - Leitast skal við af fremsta megni að birta á einum og sama stað allar upplýsingar sem máli skipta um skilning á þætti fjármála-stofnunar í tiltekinni starfsemi. - Ef skjöl með upplýsingum skiptast í marga hluta eða koma úr fleiri en einni átt skal nota skýrar millitilvísanir til þess að gera áhugasömum lesendum auðveldara að rekja sig milli skjala. - Auk upplýsinga í textaformi skal eftir því sem við verður komið notast við skýringartöflur og yfirlitsgreinar. - Fjármálastofnunum ber að sjá til þess að hugtök, sem notuð eru til að lýsa margsamsettum fjármálagerningum og viðskiptum, séu skýrð á greinargóðan og ítarlegan hátt.	

(*) Í skýrslu SSG á lýsing á tilteknu atriði annaðhvort við sérstakt fjárfestingarfélag af tiltekinni tegund eða öll sérstök fjárfestingarfélög; hér getur verið um að ræða SPE (Special Purpose Entities, þ.e. sérstök fjárfestingarfélög) almennt, LF (Leveraged Finance, þ.e. fjárfesting með mikilli skuldsetningu), CMB (Commercial Mortgage-Backed Securities, þ.e. skuldavafningar með veði í verslunar- og atvinnuhúsnæði), O (Other sub-prime and Alt-A Exposures, þ.e. aðrar áhættukröfur með veði í ótryggum húsnæðislánum), CDO (Collateralised Debt Obligations, þ.e. skuldavafningar með veði í ýmsum kröfum).

4. VÍÐAUKI

Sjónarmið og ferlar sem ráða virðismati og verðákvörðun

I. Aðferðir og málsmeðferð við virðismat

Í tengslum við aðgerðir á sviði eignayfirtöku ber að flokka eignir í samræmi við skýringartöflurnar (1. og 2. töflu) í 3. viðauka.

Við ákvörðun á efnahagslegu raunvirði í skilningi þessa kafla leiðbeinandi reglna Eftirlitsstofnunar EFTA um ríkisaðstoð (sjá undirkafla 5.5) skal byggt á mælanlegum markaðsgögnum svo og raunhæfum varfærnisforsendum um framtíðarsjóðstreymi.

EES-ríkin skulu koma sér saman um aðferðina sem notuð verður við virðismat hlutgengra eigna og getur hún ráðist að nokkru af þeim einstöku eignum eða eignakörfum sem um ræðir. Endurskoða ber virðismatið með hliðsjón af markaðspróun með reglulegu millibili á líftíma eignarinnar, hvenær sem því verður við komið.

Á liðnum árum hafa ýmsar virðismatsaðferðir verið notaðar með allgóðum árangri. Einföld niðurboð („öfug uppboð“) hafa reynst gagnleg þegar um ræðir eignaflokka sem unnt er að ákvarða markaðsvirði fyrir með tiltölulega mikilli vissu. Sú aðferð reyndist þó ekki duga til að meta eignir í Bandaríkjunum sem einkenndust af flóknari samsetningu. Fullkomnari uppboðsaðferðir henta betur þegar lítil víska er um markaðsvirði og þörf er á nákvæmari aðferð til að ákvarða verð fyrir hverja eign. Því miður er ekki hlaupið að því að útfæra slíkar aðferðir. Þegar um ræðir margsamsettar eignir mætti nota í staðinn útreikninga byggða á líkönum, en á þeirri aðferð er sá galli að niðurstöðurnar geta verið mjög breytilegar eftir forsendum sem byggt er á ⁽¹⁾.

Sú aðferð að færa virðismat allra flókinnna eigna niður um sama hlutfall gerir alla virðismatsferla einfaldari, en leiðir aftur á móti til ónákvæmara verðmats á einstökum eignum. Seðlabankar hafa mikla reynslu af því hvaða viðmið og breytur til greina kemur að nota við mat á veðum sem lögð eru fram vegna endurfjármögnunar, og getur verið gagnlegt að taka mið af því.

Hvaða leið sem farin er ber að byggja virðismatsferla, og einkum mat á því hvaða líkur eru á tapi í framtíðinni, á ströngum álagsprófum sem miðast við langvarandi efnahagssamdrátt á heimsvísu.

Virðismatið verður að byggjast á stöðlum og mælikvörðum sem njóta viðurkenningar á alþjóðavettvangi. Ef EES-ríkin koma sér upp sameiginlegri virðismatsaðferð og gæta samkvæmni í beitingu hennar getur það dregið mjög úr áhyggjum af því að jafnræði fyrirtækja raskist vegna þess að notast sé við mismunandi virðismatskerfi, en afleiðingarnar af því geta verið talsverðar. Við úttekt á þeim virðismatsaðferðum, sem stjórnvöld í EFTA-ríkjunum hyggjast nota í tengslum við aðgerðir á sviði eignayfirtöku, getur Eftirlitsstofnun EFTA leitað til sérfræðinga á þessu sviði ⁽²⁾.

II. Verð fyrir stuðning ríkisins ákveðið með vísan til virðismats

Nauðsynlegt er að gera greinarmun á virðismati eigna og verðinu sem tekið er fyrir stuðningsaðgerð. Eignakaupum og váttryggingu, sem byggjast á staðfestu núvirði á markaði eða „efnahagslegu raunvirði“, að teknu tilliti til áætlaðs framtíðarsjóðstreymis miðað við að eignir séu ekki seldar fyrir gjalddaga, fylgir í reynd oft meiri kostnaður en svo að bankarnir, sem hljóta stuðning, ráði við hann að sínu leyti ⁽³⁾. Verðið ber að ákveða með vísan til yfirtökuverðs sem fer eins nálægt staðreyndu efnahagslegu raunvirði og kostur er. Þó að verðákvörðun með vísan til „efnahagslegs raunvirðis“ feli í sér að greitt er herra verð en ef miðað væri við núverandi markaðsverð, og þannig sé um ríkisaðstoð að ræða, má líta svo á að með þessu sé unnið gegn þeim öfgakenndu sveiflum sem einkenna markaði um þessar mundir og rekja má til kreppuástands sem hefur leitt af sér virðisrýrnun og jafnvel hrun á sumum mörkuðum. Því meiri munur sem er á yfirtökuverðinu og „efnahagslegu raunvirði“, með öðrum orðum því hærri sem aðstoðarfjárhæðin er, þeim mun meiri þörf er á mótvægisáðgerðum – til þess að tryggja rétta verðákvörðun til lengdar (til dæmis með ákvæðum sem virkjuð yrðu við bætt skilyrði) – og á viðtækari endurskipulagningu. Takmarkanir á því hversu langt má víkja frá niðurstöðum virðismats þurfa að vera meiri þegar unnt er að ákvarða virði eignanna með vísan til áreiðanlegra markaðsgagna en þegar verðmyndun eignanna á markaði er óvirk. Ef þessi sjónarmið eru ekki virt verður það að teljast mjög ákveðin vísbending um að þörf sé á viðtækri endurskipulagningu og mótvægisáðgerðum eða jafnvel skipulegri slitameðferð.

Hvað sem öðru líður verður ávallt að ákveða verð fyrir eignayfirtöku þannig að það feli í sér fullnægjandi endurgjald til hins opinbera, að teknu fullnægjandi tilliti til hættunnar á að tap í framtíðinni verði meira en ef miðað er við „efnahagslegt raunvirði“ og hvers kyns annarrar áhættu sem getur fylgt því að yfirtökuverðið sé ákveðið herra en efnahagslegt raunvirði.

⁽¹⁾ Hvað sem öðru líður kemur aðeins til greina að nota uppboð þegar viðkomandi eignaflokkur er einsleitur og nægilega mörgum hugsanlegum seljendum er til að dreifa. Að auki þarf að ákveða lágmarksverð svo að tryggt sé að hagsmunir hins opinbera séu varðir og setja ákvæði um endurgreiðslur sem virkjuð verða ef endanlegt tap af eignunum reynist vera meira en sem nemur lágmarksverðinu, í því skyni að tryggja nægilega hátt framlag frá bankanum sem þiggur aðstoð. Vegna mats á slíkum ákvæðum verður að leggja fram samanburð milli líklegra afleiðinga þeirra annars vegar og ábyrgða- eða eignakaupakerfis hins vegar, að meðtöldum niðurstöðum álagsprófa, svo að tryggja megi að aðferðirnar séu jafngildar í almennum fjárhagslegum skilningi.

⁽²⁾ Eftirlitsstofnun EFTA mun nýta sér slíkra virðismatssérfræðinga á svipaðan hátt og í tengslum við aðra málsmeðferð á sviði ríkisaðstoðar, en þar er henni einnig heimilt að leita til utanaðkomandi sérfræðinga.

⁽³⁾ Sjá undirkafla 5.2 í þessum leiðbeinandi reglum.

Tryggja má slíkt endurgjald annaðhvort með því að ákveða að yfirtökuverðið skuli vera nægilega miklu lægra en „efnahagslegt raunvirði“ til að möguleikinn á verðhækkun vegi upp áhættuna, eða með samsvarandi hækkun á áhættugjaldinu.

Við ákvörðun á því hversu mikla arðsemi ber að tilskilja mætti sækja „innblástur“ til þess endurgjalds sem nauðsynlegt hefði verið að innheimta fyrir endurskipulagningaraðgerðir sem hefðu haft sömu eiginfjáráhrif og fyrirhuguð eignayfirtaka. Í þessu tilliti ber að hafa hliðsjón af ákvæðum kaflans um endurfjármögnun banka í leiðbeinandi reglum Eftirlitsstofnunar EFTA um ríkisaðstoð, að teknu tilliti til séreinkenna eignayfirtökuaðgerða og þá sérstaklega þess að þær geta falið í sér meiri áhættu en eiginfjárframlög ⁽⁴⁾.

Þá gætu verðákvörðunarreglurnar tekið til kaupréttar á hlutum í bönkunum að fjárhæð sem jafngildir virði eignanna (á þeirri forsendu að eftir því sem hærra verð er greitt fyrir eignirnar verði hugsanleg hækkun á gengi hlutanna meiri). Hugsanleg útfærsla á slíkum verðákvörðunarreglum er eignakaupaleið þar sem kaupréttur af þessu tagi er felldur niður eftir að yfirtökufélagið hefur selt eignirnar að því tilskildu að þær hafi skilað tilskilinni arðsemi. Ef eignirnar ná ekki slíkri arðsemi þarf bankinn að bæta muninn upp í reiðufé. Berist þær greiðslur ekki frá bankanum selur hið opinbera kaupréttinn til að ná fram tilskilinni arðsemi.

Ef eignavátryggingaleið er farin má inna greiðslu áhættugjaldsins af hendi með hlutum sem bera fasta vexti sem í heild samsvara hinni tilskildu arðsemi. Reynist nauðsynlegt að virkja ábyrgðina getur EFTA-ríkið notað kaupréttinn til að leysa til sín hluti sem samsvara fjárhæðinni sem greidd var út samkvæmt ábyrgðinni.

Hvernig sem verðákvörðun er háttað verður að vera tryggt að heildarframlag bankanna, sem njóta stuðnings, dragi úr afskiptum hins opinbera þannig að hreinn stuðningur haldist við nauðsynlegt lágmark.

⁽⁴⁾ Ef eignavátryggingaleiðin er farin þarf einnig að horfa til þess að þar er ekki um bein fjárframlög að ræða eins og þegar endurfjármögnun er beitt.

5. VIÐAUKI

Málsmeðferð að því er varðar ríkisaðstoð

Þegar stjórnvöld í EFTA-ríkjunum tilkynna Eftirlitsstofnun EFTA ráðstafanir á sviði eignayfirtöku skulu þau láta í té tæmandi og sundurliðaðar upplýsingar um öll atriði sem máli geta skipt í tengslum við mat á stuðningsaðgerðum hins opinbera samkvæmt reglum um ríkisaðstoð eins og þeim er lýst í þessum kafla leiðbeinandi reglna um ríkisaðstoð ⁽¹⁾. Hér er einkum átt við ítarlega lýsingu á virðismatsaðferðum sem fyrirhugað er að nota og hvernig þær verða útfærðar, og þá einnig ef leitað hefur verið álits óháðra utanaðkomandi sérfræðinga ⁽²⁾. Samþykki stofnunarinnar við fyrirhuguðum aðgerðum gildir í sex mánuði og er veitt með þeim fyrirvara að hlutaðeigandi stjórnvöld skuldbindi sig til að leggja fram annaðhvort endurskipulagningaráætlun eða rekstrarhæfisathugun fyrir hverja fjármálastofnun, sem nýtur stuðnings, áður en þrír mánuðir eru liðnir frá því að hún öðlast aðild að eignayfirtökuáætluninni.

Ef banki hlýtur aðstoð annaðhvort á grundvelli stakrar ráðstöfunar eða samkvæmt samþykktri eignayfirtökuáætlun skulu stjórnvöld í viðkomandi EFTA-ríki láta Eftirlitsstofnun EFTA í té, eigi síðar en þegar endurskipulagningaráætlunin eða rekstrarhæfisathugunin er tilkynnt, sundurliðaðar upplýsingar um eignirnar sem yfirtökuráðstöfunin tekur til og áætlað virði þeirra á þeim tíma sem slík stök aðstoð er veitt, ásamt staðfestum og vottuðum niðurstöðum upplýsingasöfnunar frá bönkunum að því er varðar virðisrýrnun viðkomandi eigna ⁽³⁾. Leggja ber fram svo fljótt sem unnt er heildaryfirlit um starfsemi bankans og efnahagsreikning svo að hefja megi viðræður um heppilega útfærslu og hæfilegt umfang endurskipulagningar með góðum fyrirvara áður en formleg áætlun um endurskipulagninguna er lögð fram með það fyrir augum að flýta þeim ferli og tryggja sem fyrst skýra framsetningu og réttaröryggi.

Þegar hlut eiga í bankar, sem hafa þegar notið ríkisaðstoðar af öðru tagi, hvort sem það hefur gerst á grundvelli samþykktar ábyrgðar, eignaskipta eða endurskipulagningaráætlana eða með stökum ráðstöfunum, skal aðstoð, sem er veitt samkvæmt áætlun um eignayfirtöku, fyrst tilkynnt í samræmi við gildandi ákvæði um skýrslugjöf til þess að Eftirlitsstofnun EFTA öðlist yfirlit um allar ráðstafanir á sviði ríkisaðstoðar sem tiltekinn aðstoðarþegi nýtur góðs af og eigi betra með að áætla í heildarmati sínu hversu mikill árangur hafi orðið af fyrri ráðstöfunum og hvaða áhrif fyrirhugað framlag EFTA-ríkisins muni hafa.

Eftirlitsstofnun EFTA mun endurmeta aðstoð, sem hlotið hefur tímabundið samþykki, með hliðsjón af því hversu vel hefur tekist til með fyrirhugaða endurskipulagningu og mótvægisáðgerðir ⁽⁴⁾ og gefa út nýja ákvörðun um hvort hún geti talist samrýmanleg gildandi reglum til lengri tíma en sex mánaða.

Stjórnvöld í EFTA-ríkjunum skulu einnig senda Eftirlitsstofnun EFTA á sex mánaða fresti skýrslu um framkvæmd eignayfirtökuáætlana og framvindu áætlana um endurskipulagningu bankanna. Þegar þannig stendur á að stjórnvöldum í EFTA-ríkjunum er þegar skylt að leggja fram skýrslur um aðrar tegundir aðstoðar sem þau láta renna til banka, skulu fylgja slíkum skýrslum nauðsynlegar upplýsingar um eignayfirtökuáðgerðirnar og endurskipulagningaráætlanir viðkomandi banka.

⁽¹⁾ Stjórnvöld eru eindregið hvött til að greina stofnuninni frá tilkynningum sem eru væntanlegar.

⁽²⁾ Sjá undirkafla 5.5 og 4. viðauka hér á undan.

⁽³⁾ Leggja skal fram bréf frá yfirmanni eftirlitsyfirlagsins til staðfestingar á þessum niðurstöðum.

⁽⁴⁾ Til hægðarauka fyrir EFTA-ríkin og Eftirlitsstofnun EFTA kemur til greina að taka til meðferðar hóptilkynningar um mál er varða endurskipulagningu eða félagsslit af svipuðu tagi. Þá kann stofnunin að taka þá afstöðu að ekki þurfi að leggja fram áætlun þegar um ræðir hrein slit félags eða þegar félagið er svo lítið að það skiptir óverulegu máli.

**Auglýst eftir athugasemdum, í samræmi við ákvæði 2. mgr. 1. gr. I. hluta bókunar 2011/EES/4/02
3 við samning milli EFTA-rikkjanna um stofnun eftirlitsstofnunar og dómstóls, sem
varðar ríkisaðstoð í tengslum við byggðaaðstoð vegna byggingar gagnavers Verne**

Ákvörðun Eftirlitsstofnunar EFTA 418/10/COL frá 3. nóvember 2010, sem er birt á upprunalegu, fullgiltu tungumáli á eftir þessu ágripi, markar upphaf málsmeðferðar samkvæmt 2. mgr. 1. gr. I. hluta bókunar 3 við samning milli EFTA-rikkjanna um stofnun eftirlitsstofnunar og dómstóls. Stjórnvöldum á Íslandi hefur verið tilkynnt þetta með afriti af ákvörðuninni.

Eftirlitsstofnun EFTA veitir, með þessari auglýsingu, EFTA-rikkjunum, aðildarríkjum Evrópusambandsins og áhugaaðilum eins mánaðar frest frá birtingardegi þessarar auglýsingar til að gera athugasemdir við ráðstöfunina sem um ræðir. Athugasemdirnar skal senda á eftirfarandi póstfang:

EFTA Surveillance Authority
Registry
Rue Belliard/Belliardstraat 35
1040 Bruxelles/Brussel
BELGIQUE/BELGIË

Athugasemdunum verður komið á framfæri við stjórnvöld á Íslandi. Þeim, sem leggja fram athugasemdir, er heimilt að óska nafnleyndar og skulu slíkar óskir vera skriflegar og rökstuddar.

ÁGRIP

Málsmeðferð

Stjórnvöld á Íslandi tilkynntu Eftirlitsstofnun EFTA hinn 1. september 2010, að undangengnum samskiptum áður en að tilkynningunni kom, þá fyrirætlan sína að veita Verne Holdings ehf. sérákvæðna byggðaaðstoð vegna byggingar gagnavers á suðvesturhorni Íslands.

Stjórnvöld á Íslandi hyggjast veita Verne byggðaaðstoð í formi undanþága frá ýmsum sköttum og gjöldum í allt að 13 ár:

1. Þak á tekjuskatt fyrirtækja; 15% fyrstu fimm árin, 18% næstu fimm ár og 25% eftir fyrstu tíu árin. Tekjuskattur fyrirtækja á Íslandi er nú 18%.
2. Ívilnandi fyrningarreglur.
3. Undanþága frá iðnaðarmálagjaldi og markaðsgjaldi.
4. Lækkuð stimpilgjöld.
5. Fast skipulagsgjald.
6. Undanþága frá tollum og vörugjöldum.
7. Trygging vegna breytinga í framtíðinni á löggjöf um frestun á greiðslu virðisaukaskatts af innfluttum vörum og raforku.
8. Full undanþága frá rafmagnsöryggisgjaldi.
9. Fimm ára undanþága frá öllum eignarskatti sem kann að verða tekinn upp á Íslandi.
10. Ívilnandi fasteignaskattur.
11. 75% afsláttur af gatnagerðargjaldi.

Verne hyggst fjárfesta fyrir meira en 500 milljónir evra í nýju gagnaveri sem verður reist í þremur áföngum og á verkinu að ljúka 2016. Í þessum tilgangi keypti Verne í febrúar 2008 tvær stórar vöruskemmur af íslenska ríkinu á fyrrum varnarsvæði NATO á Keflavíkurflugvelli og hóf að gera á þeim endurbætur. Þegar fjármálakreppan skall á á Íslandi í október 2008 fór Verne þess á leit við íslensk stjórnvöld að fyrirtækinu yrði veitt ríkisaðstoð til að geta haldið verkefninu áfram og ári síðar, í október 2009, var gerður samningur um ofangreindar skatta- og gjaldaívilnanir.

Mat á ráðstöfuninni

Verne Holdings ehf. ætlar að fjárfesta á sviði sem er styrkhæft með tilliti til byggðaaðstoðar í samræmi við leiðbeinandi reglur um byggðaaðstoð. Vegna aðstæðna í málinu hefur Eftirlitsstofnun EFTA hins vegar efasemdir um að aðstoðin sé í raun hvati til fjárfestinga sem ella yrði ekki af á því sviði sem nýtur aðstoðar, eins og gerð er krafa um í leiðbeinandi reglum um byggðaaðstoð. Verne hófst handa við verkefnið (í febrúar 2008) án þess að stjórnvöld á Íslandi hefðu skuldbundið sig til að veita aðstoð og af þeim sökum virðist sem skilyrðum um hvatningaráhrif samkvæmt leiðbeinandi reglum um byggðaaðstoð hafi ekki verið fullnægt. Eftirlitsstofnunin hefur óskað eftir því að sýnt verði fram á að aðstoðin hafi verið nauðsynleg, að hún hafi haft hvatningaráhrif og að hún hafi verið hæfileg.

Enn fremur hvetur eftirlitsstofnunin stjórnvöld á Íslandi til að veita fullnægjandi upplýsingar til að sýna fram á að kaupsamningurinn um vöruskemmurnar tvær, sem var undirritaður í febrúar 2008, leigusamningur, samningur um bandbreidd og orkusölusamningur hafi verið gerðir samkvæmt markaðsskilmálum og feli ekki í sér ríkisaðstoð.

Niðurstaða

Með hliðsjón af því sem að ofan greinir, hefur Eftirlitsstofnun EFTA efasemdir um að ofangreindar skatta- og gjaldaívilnanir samrýmist 3. mgr. 61. gr. EES-samningsins, með hliðsjón af kröfunum sem mælt er fyrir um í leiðbeinandi reglum eftirlitsstofnunarinnar um byggðaaðstoð og í leiðbeinandi reglum um skattlagningu fyrirtækja.

Enn fremur getur eftirlitsstofnunin ekki útilokað að ofangreindir samningar hafi ekki falið í sér ríkisaðstoð í skilningi 1. mgr. 61. gr. EES-samningsins.

Af þeim sökum, hefur Eftirlitsstofnun EFTA ákveðið að hefja formlega rannsókn í samræmi við 2. mgr. 1. gr. EES-samningsins. Áhugaaðilum er gefinn kostur á að leggja fram athugasemdir og skulu þær berast áður en mánuður er liðinn frá því að ákvörðun þessi birtist í *Stjórnartíðindum Evrópusambandsins*.

EFTA SURVEILLANCE AUTHORITY DECISION**No. 418/10/COL****of 3 November 2010****to initiate the formal investigation procedure with regard to regional aid concerning the construction of Verne Data Centre**

(Iceland)

THE EFTA SURVEILLANCE AUTHORITY (“the Authority”)

HAVING REGARD to the Agreement on the European Economic Area (“the EEA Agreement”), in particular to Articles 61 to 63 and Protocol 26,

HAVING REGARD to the Agreement between the EFTA States on the Establishment of a Surveillance Authority and a Court of Justice (“the Surveillance and Court Agreement”), in particular to Article 24,

HAVING REGARD to Protocol 3 to the Surveillance and Court Agreement (“Protocol 3”), in particular to Article 1(3) of Part I and Article 4(4) and 6 of Part II,

HAVING REGARD to the Authority’s Guidelines on national regional aid (“the Regional Aid Guidelines”) and on the application of state aid rules to measures relating to direct business taxation (“the Business Taxation Guidelines”),⁽¹⁾

Whereas:

I. FACTS**1. Procedure**

On 1 September 2010, the Icelandic authorities notified the Authority of *ad hoc* state aid concerning the construction of a data centre in the municipality of Reykjanesbær, pursuant to Article 1(3) of Part I of Protocol 3, by a letter received and registered by the Authority on the same day (Event No 568140).

On 22 October 2010, the Authority received a written submission relating to the case from the Ministry for Foreign Affairs, dated 21 October 2010 (Event No 574691).

Prior to the notification, the Icelandic authorities had submitted information relating to the case to the Authority by letter of 27 August 2010 (Event No 567872) received and registered on 31 August 2010.

Pre-notification contacts between the Icelandic authorities and the Authority took place in the period from 23 December 2009 until 11 May 2010.

Apart from the notification letter, the Icelandic authorities have submitted a number of annexes, amongst other various agreements entered into by the beneficiary, a memorandum of understanding and email correspondence relating to it, a letter from the beneficiary, a letter from the Minister for Foreign Affairs, a calculation of aid impact on equity returns, a letter from an investor, calculation of estimated aid amount, PriceWaterhouseCoopers Benchmark Study and a KPMG report on the socioeconomic impacts of the project.

2. Description of the proposed measures**2.1. Introduction**

The Icelandic authorities intend to provide, under the Regional Aid Guidelines, *ad hoc* aid to Verne Holdings ehf., for the construction of a data centre in a region eligible for regional aid pursuant to Article 61(3)(c) of the EEA Agreement in order to promote regional development.

⁽¹⁾ Available at: <http://www.eftasurv.int/state-aid/legal-framework/state-aid-guidelines>

2.2. *The beneficiary of the aid*

Verne Holdings ehf. is a privately held company registered in Iceland in June 2007. Verne has three wholly owned subsidiaries, Verne Global, Inc. registered in the United States of America, Verne Global Ltd., registered in the United Kingdom and Verne Real Estate ehf., registered in Iceland in March 2008⁽²⁾.

According to information provided by the Icelandic authorities, Verne Holdings ehf. is owned by a number of minority shareholders, the two largest being Novator, which is a global investor, and Teha Investments S.A.R.L., which is a wholly owned subsidiary of Teha Holdings, LLC, a wholly owned subsidiary of General Catalyst Partners V, one of a number of funds managed by General Catalyst Partners LLC, a US based venture capital firm with over USD 2 billion under management. The management holds a substantial share of the Verne, according to information submitted by the Icelandic authorities.

The objective of Verne is to develop data centres in optimised geographic areas that offer the best total cost of ownership (TCO) and 100% renewable power without a price premium.⁽³⁾

2.3. *Description of the project*

According to the notification Verne intends to construct, in three phases over a seven year period, a campus of high-reliability, high power density wholesale data centre in the municipality of Reykjanesbær, which is in the south-western part of Iceland.

Upon completion, the project is expected to consist of up to four main computer buildings (two of them being two old warehouses purchased from the State and two of them being planned new buildings) and several (new) support buildings, encompassing over 20 000 square meters of technical space and delivering 80MW to 140MW of utility load to power and cool the servers in the data centre. The buildings will house commercial grade electrical, mechanical and IT systems to run computing gear.

Verne intends to offer its customers a suite of mission critical computing infrastructure services including power, cooling, computer room space, security, and in-building connectivity to operate their servers. These services will typically be sold on a long-term basis via ten year service contracts or leases and, in more exceptional case, service contracts or leases of five years. Verne's customers will include any large-scale user of data centre services, including, but not limited to, customers from the financial services, internet/media, life sciences, oil and gas, and academic and research high performance computing sectors. Additionally, Verne's target customer base includes global IT integrators. Verne will however not offer IT management services as part of its core suite of services. Verne intends to employ Icelandic IT service providers to manage those functions, where required by its customers.

Upon completion of the first building Verne will be able to offer customers modular critical environment suites in either 375 or 750 square-meter sizes. Depending on density requirements, the suites will offer the flexibility of being powered from 1.6 kilowatts per square meter to 3.2 kilowatts per square meter. The small suite will accommodate up to 1.2 megawatts of fully redundant, UPS-protected power and the large suite accommodates up to 2.4 megawatts of redundant UPS power.

On 26 February 2008, Verne purchased buildings on the site in question made up of two large warehouses (11 064 m² and 16 606 m²) built in 1954 and 1955 and three smaller support buildings from the Icelandic Treasury. These buildings had been the property of the US military, and had not been used since the departure of the military from Iceland in 2006. The purchase price was USD 14.5 million and the delivery date 26 March 2008⁽⁴⁾. Transfer of title was signed on 9 May 2008.

⁽²⁾ For the purpose of this Decision Verne Holding ehf. and Verne Real Estate ehf. will be referred to collectively as Verne.

⁽³⁾ Information from the Internet site of Verne Global: www.verneglobal.com.

⁽⁴⁾ A document entitled "Exhibit C" attached to the purchase agreement reads: "Phase 1 – Renovation of Building 868 into data center, including up to 1,000 m² new construction. Renovation of Building 869 into data center, including up to 4,000 m² new construction. Construction of a new generator building of up to 4,000 m². Construction of two substation building of up to 1,000 m² each. Construction of a medium voltage UPS building of up to 3,000 m². Construction of an admin building of up to 4,000 m²."

It appears from the information provided by the Icelandic authorities that Verne has, through 2008 and 2009, been refurbishing the two warehouses as part of the planned multi-building campus⁽⁵⁾.

On 9 May 2008, Verne signed a ground lease agreement with the Icelandic Treasury for the 9.6 hectares site⁽⁶⁾ for a period of 99 years⁽⁷⁾. The total rent for the site is USD 0.8 (80 US cents) per m². The lease is not adjusted to any index. The lease agreement includes a three years exclusivity clause, under which the State is prevented from “...enter[ing] into other sale or lease agreements or similar agreements with any other competitive multi-use data center operators, without the express written consent of [Verne]. [...] The 36 month exclusivity period will be maintained provided that [Verne] has made a minimum of \$30.000.000 (US dollars) investment within a 24 month period since May 9th 2008”.

The first phase encompasses making the first building operational, costing approximately [...] according to the notification. The building, with 4 800 square meters of technical space, is expected to be ready for use in 2011. It will use 20 MW of utility power.

The second phase encompasses bringing the first building to full occupancy by the end of 2012. This will require an additional [...] of capital, according to information submitted by the Icelandic authorities.

The third and final phase entails making all four buildings operational by the end of 2016.

The total investment cost for the whole project, “as currently planned”, is estimated at USD 726 million according to the notification⁽⁸⁾.

2.4. The state intervention under the Verne Act, the Investment Agreement and the Agreement on Licensing and Charges

Since late in 2008, representatives of Verne have been in contact with the Ministry of Industry to discuss the conclusion of a potential Investment Agreement⁽⁹⁾. According to the Icelandic authorities the final draft version of the MoU for the Investment Agreement was reached in April 2009, even though it was not signed⁽¹⁰⁾. However, in May 2009 the Icelandic authorities questioned certain aspects of the MoU and during the summer and autumn of 2009, Verne and the Icelandic authorities continued to negotiate an investment agreement. The agreement was initialled by the managing director of Verne Real Estate ehf. and an official of the Ministry of Industry on 23 October 2009. This document entails, amongst other, several deviations from statutory rules on taxes and fees. The agreement was however not signed. The initialled draft agreement, which has been submitted as part of the notification, will be referred to as “the Investment Agreement” in this decision.

On 4 November 2009, Verne and the municipality of Reykjanesbær signed an agreement (“the Agreement on Licensing and Charges”) on exemptions from, amongst other, statutory rules on municipal property tax and municipal street construction tax.

On 12 December 2009 a Bill authorising the Icelandic authorities to enter into an Investment Agreement was submitted before the Icelandic Parliament.

⁽⁵⁾ The demolition, engineering, design, project management and other site preparation work carried out over the period through October 2008 totaled [...], according to information submitted to the Authority, and amounted to a further [...] in the period November 2008 through December 2009, including physical construction and purchase of electrical and mechanical gear.

⁽⁶⁾ A document entitled “Exhibit B” attached to the lease agreement reads: “Master Plan. Construction of up to 40,000 m² of new data center buildings. Construction of up to 4 additional generator buildings of up to 4,000 m² each”.

⁽⁷⁾ The site is located at the address Valhallarbraut 868, Reykjanesbær.

⁽⁸⁾ In the preamble to the Investment Agreement this commitment reads as follows: “...over the first five years of its investment, Verne and the Investors estimate that the potential level of investment for the project envisaged above could exceed USD 700 million, and that the power consumption of the Data Center could exceed 140MW”.

⁽⁹⁾ According to an internal memorandum dated 23.10.2008 prepared by the Ministry of Industry, Verne had approached the Ministry shortly before, requesting various measures to reduce the risk and initial cost of the company’s data centre investment; infrastructure, direct grants, tax concessions, incl. VAT remission, and interventions as state guarantee and subsidized electricity prices at the start of operation.

⁽¹⁰⁾ The version of the draft MoU that the Icelandic authorities have referred to as having been concluded in April 2009 will be referred to as “the MoU” in this Decision, if not otherwise stated.

Act No 57/2010 (“the Verne Act”) adopted by the Icelandic Parliament on 7 June 2010 authorises the Ministry of Industry to enter into an investment agreement on behalf of the Icelandic authorities with Verne Holdings ehf. and Verne Real Estate ehf.⁽¹¹⁾ for the purposes, amongst other, of awarding various tax and fee concessions in relation to the construction of a data centre. The Verne Act provides *inter alia* for various derogations from Icelandic statutory tax and fee legislation in favour of Verne, as will be explained below. The derogations are foreseen to enter into force at the date of signature of a final investment agreement and remain in force for 13 years from the date of signature. However, the derogations will only apply for a maximum period of ten years from the time that the taxable income is earned, that is in excess of deductible expenses⁽¹²⁾.

2.5. Description of the proposed tax and fee concessions

The Verne Act, the Investment Agreement and the Agreement on Licenses and Charges provide for an *ad hoc* aid in the form of various derogations from general legislation⁽¹³⁾. In principle, Verne shall be subject to taxes and other public charges generally levied in Iceland and in line with statutory regulation applicable from time to time, except otherwise provided in the Verne Act.

The tax and fee derogations are mainly listed in Article 4 of the Verne Act. However, Article 3(5) and Article 6 also provide for derogations from taxes and charges dealt with in this decision. The remaining provisions of the Verne Act do not, to the Authority’s knowledge, entail granting of state aid.

The aid measures are notified by the Icelandic authorities⁽¹⁴⁾ and identified as entailing state aid within the meaning of the EEA Agreement. These derogations are furthermore stipulated in the Investment Agreement, and in the Agreement on Licensing and Charges as regards the municipality taxes.

The derogations covered by this decision are listed and further described in the following.

2.5.1. Corporate income tax rate

Verne will pay a maximum corporate income tax rate of 15% for the first five years⁽¹⁵⁾. Should the general tax rate become lower than 15%, such lower income tax rate shall also apply to Verne. After the first five years the maximum corporate income tax rate shall be 18% for the next five years (years 5-10) and maximum 25% after ten years.

The current tax rate for limited liability companies according to Act No 90/2003 on income tax is now 18%. At the date of initialling of the Investment Agreement and the Verne Bill was submitted to the Parliament, the tax rate was 15%, but was raised to 18% on 1 January 2010.

2.5.2. Depreciation rules

Verne will be entitled to depreciate equipment used at the data centre to zero residual value, in lieu of the statutory 10% under Act No 90/2003 on income tax ⁽¹⁶⁾. Equipment will include, but shall not be limited to, electrical, mechanical, IT and communications gear necessary to support the operations of the data centre.

⁽¹¹⁾ Hereinafter collectively referred to as Verne.

⁽¹²⁾ See Article 1 of the Verne Act.

⁽¹³⁾ However, the Verne Act and the Investment Agreement also include various provisions which merely refer to general tax treatment (such as Article 4(1)(2) of the Verne Act), provisions on equal treatment as regards tax and charges imposed in the future and provisions outside the state aid regime and the scope of this decision.

⁽¹⁴⁾ Except for the exemption from municipal Street Construction tax envisaged in Article 3(5) of the Verne Act and Section 2.3 of the Investment Agreement, to which the Icelandic authorities have not referred in their notification. The Authority will address this derogation under section 2.5.11. below.

⁽¹⁵⁾ According to Article 4(1)(1) of the Verne Act and Section 4 of the Investment Agreement.

⁽¹⁶⁾ According to Article 4(1)(3) of the Verne Act and Section 4.3 of the Investment Agreement.

2.5.3. *Industrial- and market charges*

Verne will be exempt from industrial charge under Act No 134/1993 on Industrial Charge⁽¹⁷⁾ (0.08% of the turnover) and market charge (0.05% of the labour costs) under Act No 160/2002 on Export Assistance⁽¹⁸⁾, and any present and future similar charges⁽¹⁹⁾.

2.5.4. *Stamp duties*

Verne will pay reduced stamp duties; 0.15% on all documents issued or entered into by Verne in connection with the construction of the data centre⁽²⁰⁾.

According to Act No 36/1978 on Stamp Duties, stamp duties are payable when various types of legal documents are signed, *inter alia* bonds (1.5% stamp duty on bonds with interest and collateral or guarantee, 0.5% on other bonds) and agreements on lease of real estate (2% of the rental charge).

2.5.5. *Zoning fee*

Verne will pay a fixed zoning fee of USD 100 000 on new buildings⁽²¹⁾ in respect of the construction of the data centre in lieu of the statutory zoning fee described below.

According to Icelandic legislation, zoning fee is a one-off fee on all new constructions to cover the costs of the Icelandic National Planning Agency. Article 35 of the Planning and Building Act No 73/1997 provides that the fee shall be fixed at 0.3% of either the fire insurance value or initial investments costs of the construction. According to Article 35(3) of the Planning and Building Act, the fee only falls due once the Icelandic Property Registry has appraised the constructions according to Act No 48/1994 on Fire Insurance.

2.5.6. *Import duties*

Verne is exempt from Icelandic customs/excise duties under Act no 97/1987 on Excise Duties, on import or domestic purchase by the company of construction materials, machinery, equipment and other capital goods and spare parts and related facilities⁽²²⁾. Moreover, customs duties and excise duties on goods or services purchased by Verne within the country with respect to the construction of the data centre may be waived or refunded.

Section 5.3 of the Investment Agreement (which is based on an authorisation set out in Article 6 of the Verne Act) exempts Verne from excise duties or customs duties on the import or domestic purchase of raw materials and production supplies required for the operation of the data centre.

2.5.7. *Deferral from payment of VAT on imports and electricity*

In Iceland VAT on imports is payable under Act No 50/1988 on Value Added Tax. Section 5.2 of the Investment Agreement provides for a deferral (custom credit) for VAT on imports until payment of the refund for the respective clearing period is due. VAT on the purchase of electricity shall be deferred to the same effect. This is in line with existing statutory rules. However, according to the notification, the Icelandic authorities intend to guarantee Verne against future changes in the legislation in this regard even though not explicitly referred to in the Investment Agreement or provided for in the Verne Act⁽²³⁾.

⁽¹⁷⁾ Act No 134/1993 is repealed as of 1.1.2011 according to Act No 124/2010 adopted on 22.9.2010, following the Judgment of the European Court of Human Rights on 27.4.2010 which stated that the industrial charge under Act No 134/1993 violated Article 11 of the European Convention on Human Rights.

⁽¹⁸⁾ On 6.5.2010 Act No 160/2002 was repealed and replaced by Act No 38/2010 on the Promote Iceland Agency.

⁽¹⁹⁾ According to Article 4(1)(4) of the Verne Act and Section 2.3 of the Investment Agreement.

⁽²⁰⁾ According to Article 4(1)(5) of the Verne Act and Section 6.1 of the Investment Agreement.

⁽²¹⁾ According to Article 4(1)(7) of the Verne Act and Section 6.2 of the Investment Agreement.

⁽²²⁾ According to Article 6 of the Verne Act and Section 5.1 of the Investment Agreement.

⁽²³⁾ For the sake of completeness Article 4(3) of the Verne Act clarifies that Icelandic statutory rules and municipal legislation on settlement procedures in respect of income tax and VAT (such as tax returns, due dates, assessment, collection) apply to the company.

2.5.8. *Safety control fee for electricity production*

Verne is exempted from paying charges to the Consumer Agency according to Article 14(1)(1-5) of Act No 146/1996 on the Safety of Electrical Installations, Consumer Utilities and Electrical Equipment, and any present and future similar charges⁽²⁴⁾.

2.5.9. *Net worth tax*

Even though not explicitly referred to in the Icelandic authorities' notification, Article 4(1)(9) of the Verne Act and Section 4.4 of the Investment Agreement provides Verne with a five year guarantee against net worth tax that may be introduced after the entry into force of an investment agreement.

2.5.10. *Municipal property tax*

Article 3 of Act No 4/1995 on Sources of Municipal Revenue provides that municipal property tax is levied on an annual basis on real estate (land and buildings, including industrial real estate) evaluated (for property tax purposes) on 31 December the previous year. According to Article 3(2) of the Act the tax rates are fixed each year by the individual municipalities and may be as low as zero but at a maximum 1.65% of the official value of the property. The current tax rate in Reykjanesbær is 1.65%.

According to Article 27 of Act No 6/2001 on Property Registry and Assessment the tax base is the official market value of the property or a cost-based estimate evaluated by the Icelandic Property Registry.

The Verne Act, the Investment Agreement and the Agreement on Licensing and Charges provide Verne with three different derogation from these statutory rules.

Firstly, Verne is guaranteed to pay a property tax of 1.65% (as currently generally levied by Reykjanesbær) on all buildings, premises and facilities owned or leased by Verne also for the future in the event that the tax rate would be increased⁽²⁵⁾.

Secondly, the tax base in respect of Verne's present real-estate assets is fixed at ISK 1.030.600⁽²⁶⁾ and for the future buildings constructed on the site will be the lesser of (i) the costs of the build-out of the exterior shells and (ii) 85 500 ISK per square meter, indexed to the Icelandic Building Cost Index beginning in the month in which Verne commences customer operations/the building becomes operational (pro-rata according to occupancy rate)⁽²⁷⁾.

Thirdly, Verne will pay the property tax only as of 1 January 2011.

2.5.11. *Municipal street construction tax*

Verne will be exempt from paying street construction fee under Act No 154/2006 on Street Construction tax, and any present and future similar charges, to the extent agreed between Verne and the municipality of Reykjanesbær⁽²⁸⁾.

Street construction fee is a one-off fee payable to the municipality and governed by Act No 154/2006. Under the act, municipalities have an obligation to levy the street construction fee in urban areas. The fee is defined as a tax according to the Act, rather than a service charge. The tax base is the construction planned on the relevant site. The fee shall be further determined and collected by the municipality and the Act provides for the general and specific derogation permitted.

⁽²⁴⁾ According to Article 4(1)(6) of the Verne Act and Section 6.6 of the Investment Agreement.

⁽²⁵⁾ According to Article 4(1)(8) of the Verne Act and Section 6.3 of the Investment Agreement.

⁽²⁶⁾ The real-estate official valuation at the time of submitting the Verne Bill and initialling of the Investment Agreement in 2009, excluding the assessed value of the three smaller buildings purchased (see 2.3 above), which were intended for demolition.

⁽²⁷⁾ The municipality tax derogations also form a part of the Agreement on Licensing and Charges between the municipality of Reykjanesbær and Verne signed 4 November 2009, discussed in the following section of this decision.

⁽²⁸⁾ According to Article 3(5) of the Verne Act and Section 2.4 of the Investment Agreement.

In the pre-notification phase, the Authority received a copy of the Agreement on Licensing and Charges entered into between Verne and the municipality of Reykjanesbær, even though not referred to in the notification⁽²⁹⁾. According to the agreement, the municipality grants Verne a special 75% reduction on street construction tax for all new buildings, provided Verne will in the future at its own expense undertake street construction within the site.

2.6. Eligible costs and aid intensity

The Icelandic authorities have submitted that the cost estimate for the total investment is as follows:

Table 1 Total investment costs

Electrical infrastructure	[...]
Structural work	[...]
Mechanical (cooling) infrastructure	[...]
Exterior finishing	[...]
Interior finishing	[...]
Design	[...]
Civil works	[...]
<i>Total investment cost</i>	<i>USD 726 million⁽¹⁾</i>

⁽¹⁾ The Icelandic authorities have not submitted more detailed breakdown of costs. Thus, it is not clear whether *i.e.* the purchase price of the buildings, USD 14.5 million, is included in table 1 or how the breakdown is as regards each of the three phases.

The Icelandic authorities have submitted that the eligible investment costs (by reference to paragraph 39 of the Regional Aid Guidelines under which eligible expenditure is land, buildings and plant/machinery) are the total investment costs referred to above *i.e.* USD 726 million, or EUR 552 million using the applicable exchange rate on 11 August 2010. Accordingly, the project is a large investment project under Section 4.3 of the Regional Aid Guidelines.

The Icelandic authorities have submitted that regional investment aid for large investment projects are subject to adjusted regional aid ceilings by reference to paragraph 56 of the Regional Aid Guidelines, as demonstrated in table 2.

Table 2 Adjusted regional aid scale

Eligible expenditure	Adjusted aid ceiling
Up to EUR 50 million	100% of regional ceiling (ICE 15%)
For the part between EUR 50 million and EUR 100 million	50% of regional ceiling (ICE 7.5%)
For the part exceeding EUR 100 million	34% of regional ceiling (ICE 5.1%)

The breakdown of EUR 551 million eligible investment costs, according to the Icelandic authorities, is therefore as follows:

(i) Up to EUR 50 million (15% of EUR 50 million)	EUR 7.5 million
(ii) EUR 50-100 million (7.5% of EUR 50 million)	EUR 3.75 million
(iii) + EUR 100 million (5.1% of EUR 451 million)	EUR 23 million
Total aid ceiling	EUR 34.25 million

⁽²⁹⁾ According to the Icelandic authorities the terms of the Agreement on Licensing and Charges were originally negotiated between Verne and the municipality of Reykjanesbær in May 2009 even though not signed until 4.11.2009.

Based on a total aid ceiling of EUR 34.25 million and total eligible costs of EUR 551 million, the Icelandic authorities submit that the allowable aid intensity in the case of Verne Data Centre is 6.22%⁽³⁰⁾.

The Icelandic authorities have provided a calculation of the estimated amount of state aid resulting from the aid measures they identify in their notification during the 13 year period of the Investment Agreement, under the current tax system (e.g. 18% corporate income tax) on one hand and the exemptions provided for in Investment Agreement and the Agreement on Licences and Charges on the other hand, applying 8% discount factor to calculate the net present value, see table 3.

Table 3 Taxes and duties – calculation of the aid amount

		Assumptions:			Results:		MUSD
NPV over 13 years, r=	8%	Icelandic	Verne		Icelandic	Verne	NPV
MUSD		Tax System	Contract		Tax System	Contract	Difference
					A	B	A-B:
Industrial Fee (of Revenue)		0.08%	0%		0.8	0.0	0.8
Market Fee (of Labour Cost)		0.05%	0%		0.02	0.0	0.02
Property Tax Basis MUSD		16.4	8.4		2.1	1.1	1.1
El Safety Tax of El Purchase		0.8%	0%		1.5	0.0	1.5
El Safety Tax of El Equipment		0.15%	0%		0.1	0.0	0.1
Income Tax (roofs, deprec)		18%	15%		61.0	60.4	0.5
Zoning Fee (of Insurance Value)		0.3%	100 KUSD		0.14	0.10	0.04
Building Licence Fee					0.0	0.0	0.0
Stamp Duties Shares		0.00%	0.00%		0.0	0.0	0.0
Stamp Duties Loans		0.00%	0.00%		0.0	0.0	0.0
Street Connection Fee					0.0	0.0	0.0
Water & Sewage Duties					0.0	0.0	0.0
Fire Insurance					0.0	0.0	0.0
Catastrophic Insurance					0.0	0.0	0.0
Net Worth Tax					0.0	0.0	0.0
Import Duties					0.0	0.0	0.0
Post & Tele Admin					0.0	0.0	0.0
Power Intensive Industries Tarif					0.0	0.0	0.0
				<i>Total</i>	<i>65.7</i>	<i>61.6</i>	<i>4.1</i>

Based on these calculations the Icelandic authorities submit that the net present value of total tax payments under the Investment Agreement is USD 61.6 million compared to USD 65.7 million under the current tax system. The total state aid to Verne would therefore amount to USD 4.1 million. The Icelandic authorities have furthermore provided sensitivity calculation, demonstrating that the 6.22% aid intensity would be reached between 27% and 30% corporate income tax.

⁽³⁰⁾ The Icelandic authorities have based their calculations on the methodology used in the Authority's Decisions Nos. 187/05/COL and 344/09/COL.

Table 4 Corporate income tax - sensitivity calculation

Sensitivity w.r.t. Income Tax Rate		
Rate		State Aid
18%	5.4	0.7%
21%	12.3	1.7%
24%	19.2	2.6%
27%	32.1	4.4%
30%	48.2	6.6%
33%	64.2	8.8%
36%	80.3	11.1%

The Icelandic authorities have, with reference to the calculations in table 3 above submitted, that the total state aid intensity in the case of Verne Data Centre is 0.56% (total state aid as calculated above, USD 4.1 million / total investment cost USD 726 million). On this basis the Icelandic authorities have submitted that the estimated total state aid intensity is well below the 6.22% aid intensity ceiling.

The Icelandic authorities have undertaken the commitment that the total value of aid will not exceed 34.25 million Euro expressed in 2010 prices, covering the entire contract period of thirteen years, discounted to a net present value as of 2010 with a discount factor of 8%.

3. Other agreements

As already mentioned under Section 2.3 above, Verne has negotiated a series of agreements in addition to the Investment Agreement and the Agreement on Licensing and Charges, including a Ground Lease Agreement, a Real Estate Purchase Agreement and a Power Contract in connection with the project. These agreements were submitted to the Authority together with the notification.

The Ground Lease Agreement is between the Company and the Icelandic State, signed on 9 May 2008. Pursuant to this agreement, Verne leases 9.6 hectares land together with all fixtures, fittings and improvements located thereon. The property, Valhallarbraut 868, Reykjanesbær, is situated on and located within the boundaries of the Keflavik Air Base with the Icelandic Land Registry number 214 247.

The Real Estate Purchase Agreement, whereby Verne buys five buildings from the Icelandic State, was signed on 26 February 2008. The purchase price was USD 14.5 million, divided into a deposit, paid on 26 February 2008, and the closing payment, paid on 26 March 2008.

The Power Contract between Verne and Landsvirkjun (the national power company, wholly state owned) was signed on 22 October 2009. Landsvirkjun is licensed by the Minister of Industry to engage in trade in electricity by wholesale distribution of power to suppliers and to power intensive industries in Iceland. Landsvirkjun will supply the energy necessary to meet the power requirements of the data centre. Landsvirkjun commits to provide Verne with the necessary regular power supply of up to approximately 25MW (mean per hour) and up to 210 GWh annually. The Power Contract is valid for 20 years, subject to an extension for another 10 years.

Moreover, during the pre-notification phase, the Authority was provided with a draft Memorandum of Understanding from 15 December 2008 (Event No 547201), which refers to “a Master Services Agreement for Bandwidth Lease Services” (“the Farice Agreement”) between Verne and Eignarhaldsfélagið Farice ehf. and Farice hf.⁽³¹⁾, signed on 26 February 2008. The Authority has not been provided with this agreement as a part of the notification.

⁽³¹⁾ Collectively referred to as “Farice” in this Decision.

4. Position of the Icelandic authorities

The Icelandic authorities have submitted that Reykjanesbær, where the data centre is to be located, is in an area eligible for regional investment aid based on the Authority's Decision No 378/06/COL on the regional aid map of assisted areas for Iceland.⁽³²⁾ Projects undertaken within the municipalities eligible for regional aid can qualify for regional investment aid in accordance with the Regional Aid Guidelines.

The objective of the measures which the Icelandic authorities propose, through the Investment Agreement, is *inter alia* to strengthen economic activities in the south-western part of Iceland in a sustainable manner. The Icelandic authorities have submitted that the region in which the data centre will be located is not only the hardest hit by the economic recession but is also seeking to recover from the unique micro-economic downturn resulting from the closing down of the U.S. military base in the region in September 2006. According to the Icelandic authorities this region currently has among the highest unemployment rates in Iceland.

Verne expects to generate approximately 100 full time positions upon completion of the project, either directly or through Icelandic subcontractors⁽³³⁾. These are primarily skilled jobs in the electrical, mechanical and IT engineering fields, which require university or technical degrees, according to the notification. During the projected 7-year construction period, from start of work on the first building to the completion of all four buildings, Verne expects to require roughly 100 full-time construction workers on average. Additionally, indirect job creation is expected as a result of the development.

The Icelandic authorities further note that the potential benefits of the Investment Agreement are well below the State aid intensity caps and that the security that the Investment Agreement provides is designed to stimulate up-front investment, not to create an ongoing operating benefit.

The Icelandic authorities have submitted that the Government committed itself to the granting of aid through the various measures contained in the MoU from April 2009, and that the MoU generated the necessary incentive effect on Verne to renew its investment in the data centre and was intended by the Government to have that effect.

The Icelandic authorities have also submitted that any investments made by Verne subsequent to September 2008 through to April 2009 were merely "preparatory" in nature, in line with paragraph 30 of the Regional Aid Guidelines, and were made because of the desire of the company not to shut down the project altogether unless it became clear that the aid measures in question would not be granted.

Moreover, the Icelandic authorities have submitted that their approach is consistent with the "substantive test for an incentive effect adopted by the Court of Justice in the *Kronoply* case⁽³⁴⁾". The Icelandic authorities argue that it would therefore be wrong for the Authority to opt for form over substance by asserting that the MoU did not have the requisite effect on market behaviour simply because the Parties did not sign it.

The Icelandic authorities have stated that in the absence of the Investment Agreement, "*Verne cannot proceed with the completion of the data center project as originally planned*".

In addition to the Investment Agreement, the Icelandic authorities have submitted, with their notification, a Lease Agreement, a Real Estate Purchase Agreement and a Power Contract, all of which Verne has negotiated in connection to the data centre. These agreements have been referred to above. The Icelandic authorities have stated, as regards the estimated rate of return of the Power Contract, that the provisions to that effect reflect commercial terms negotiated at arms length. The Icelandic authorities therefore state that there is no element of discrimination, selectivity or advantage conferred upon Verne by the Power Contract. Accordingly, the Icelandic authorities are of that opinion that the Power Contract does not involve elements of state aid.

⁽³²⁾ Reykjanesbær can be found on the list under the NUTS III region heading "South Electoral District".

⁽³³⁾ The Icelandic authorities have, however, not provided a breakdown on how many direct jobs the three different phases are intended to create

⁽³⁴⁾ The Icelandic authorities have made a reference to Case T-130/02, *Kronoply v. Commission* [2003] ECR II-4857. The Authority assumes that the reference is meant to be to the General Court's judgment in Case T-162/06 *Kronoply v. Commission* [2009] ECR II-1, referred to below in the Authority's assessment.

II. ASSESSMENT

1. The presence of state aid

1.1. State aid within the meaning of Article 61(1) EEA Agreement

Article 61(1) of the EEA Agreement reads as follows:

“Save as otherwise provided in this Agreement, any aid granted by EC Member States, EFTA States or through State resources in any form whatsoever which distorts or threatens to distort competition by favouring certain undertakings or the production of certain goods shall, in so far as it affects trade between Contracting Parties, be incompatible with the functioning of this Agreement.”

This implies that a measure constitutes state aid within the meaning of Article 61(1) of the EEA Agreement if the following conditions are cumulatively fulfilled: the measure (i) is granted by the State or through state resources; (ii) confers an economic advantage to the beneficiary; (iii) is selective; (iv) has an impact on trade between Contracting Parties and is liable to distort competition.⁽³⁵⁾

As regards the Ground Lease Agreement, the Real Estate Purchase Agreement and the Power Contract, referred to above, the Icelandic authorities have not submitted sufficient evidence to assess whether those agreements comply with the requirements of the market economy investor principle or whether, on the contrary, entail the grant of state aid. Moreover, the draft MoU from 15 December 2008, mentioned above, refers to an agreement between Verne and Farice on 26 February 2008⁽³⁶⁾. However the Authority has not been provided with this agreement. A second draft MoU from 26 January 2009 was furthermore submitted to the Authority during the pre-notification phase. This draft refers to “a Mutual Letter of Agreement signed by Verne and E-Farice on 11 December 2008.” This agreement has not been submitted to the Authority.

The Icelandic authorities are invited to provide the Authority with the necessary information and reasoning to allow the Authority to assess whether the above mentioned agreements entail state aid or not.

1.2. State resources

To be qualified as state aid, the advantage must be granted by the State or through state resources. For purposes of the state aid rules the term “State” covers also regional and local bodies.⁽³⁷⁾ A loss of tax revenue is equivalent to consumption of state resources in the form of fiscal expenditure. Besides, state support may be provided equally by tax provisions of a legislative, regulatory or administrative nature as through the practices of the tax authorities.⁽³⁸⁾ A reduction in the tax base or a total or partial reduction on the amount of tax, fees or charges, involves a loss of revenue and is therefore equivalent to the consumption of state resources in the form of fiscal expenditure.

Furthermore, should the Ground Lease Agreement, the Real Estate Purchase Agreement and the Farice Agreement have been concluded under conditions that would normally not have been accepted by a private market player in the sense that in particular the price paid for the real estate as well as the price paid for the lease and the conditions for review of this price would be below market price, state resources would be consumed within the meaning of Article 61(1) of the EEA Agreement, provided they were imputable to the State.

⁽³⁵⁾ According to settled case-law, classification as aid requires that all the conditions set out in the provision should be fulfilled, see Case C-142/87 *Belgium v. Commission* (“*Tubemeuse*”) [1990] ECR I-959.

⁽³⁶⁾ The draft MoU from 15 December 2008 includes Farice as a party and states: ““Must take” arrangement will be eliminated and converted to a “pay-as-you go”, variable consumption model. Direct relationship between Farice and Verne customers will be established (or their carrier partners) and a data center carrier neutral model will be enabled. Competitive rates will be charged with other “last mile” carriers. Verne customers will be charged on proportional “cost plus” basis for the first 40 GB of carriage exclusive of any capital recovery charges. After the first 40 GB of carriage, Verne customers will be charged on a proportional “cost plus” basis inclusive of some capital recovery. Farice will structure its service agreements according to international carrier norms.”

⁽³⁷⁾ Case C-248/84 *Germany v. Commission* [1987] ECR 4013.

⁽³⁸⁾ See point 3 of the Authority’s Business Taxation Guidelines.

Verne will be buying power from the state owned power company, Landsvirkjun. The draft MoU from 15 December 2008 submitted in the pre-notification discussions includes Landsvirkjun as a party. The draft refers to a “*Landsvirkjun Agreement*”, a power contract entered into by Verne and Landsvirkjun on 26 February 2008. This agreement has not been submitted to the Authority, but only the Power Contract, signed on 22 October 2009, replacing a previous one, dated 29 January 2008⁽³⁹⁾.

The second draft MoU, from 26 January 2009, submitted to the Authority in the pre-notification phase, also includes Landsvirkjun as a party. In a footnote on the first page of this draft the following text is included: “*Participation of Reykjanes Municipality, Landsvirkjun, Landsnet, e-Farice and Farice in this Memorandum of Understanding, as opposed to separate agreements only, is to be further discussed*”⁽⁴⁰⁾. The final version of the draft MoU, from April 2009, does not include Landsvirkjun as a party.

Actions of public undertakings may constitute state aid provided there is imputability of such actions to the State⁽⁴¹⁾. The Court of Justice held in *Stardust Marine*⁽⁴²⁾ that:

“...the mere fact that a public undertaking has been constituted in the form of a capital company under ordinary law cannot, having regard to the autonomy which that legal form is capable of conferring upon it, be regarded as sufficient to exclude the possibility of an aid measure taken by such a company being imputable to the State (Case C-305/89 *Italy v Commission*...paragraph 13). The existence of a situation of control and the real possibilities of exercising a dominant influence which that situation involves in practice makes it impossible to exclude from the outset any imputability to the State of a measure taken by such a company”

While as a general rule imputability cannot be presumed (even if the State is in a position to influence and control the operations of a public undertaking), specific, compelling evidence is not always essential and indeed the Court of Justice will assume in certain circumstances that it will not be available⁽⁴³⁾. As the Court stated in *Stardust Marine*⁽⁴⁴⁾:

“it cannot be demanded that it be demonstrated, on the basis of a precise inquiry, that in the particular case the public authorities incited the public undertaking to take the aid measure in question”.

Apart from the Power Contract dated 22 October 2009 and the information mentioned above the Authority does not have additional information pertaining in particular to the contract price for the electricity to Verne. Should this price not be comparable to the price paid for electricity by other big consumers in Iceland, the Authority would have to assess whether the transaction is imputable to the State and state resources are involved.

1.3. *Favouring certain undertakings or the production of certain goods*

Verne is an undertaking within the meaning of the state aid rules of the EEA Agreement. The tax and fee derogations set out in the Verne Act, the Investment Agreement and the Agreement on Licensing and Charges do not apply to all economic operators, but are granted in favour of Verne only. Consequently, they cannot be considered to be general measures of tax or economic policy and are therefore selective.

⁽³⁹⁾ The draft MoU from 15.12.2008 contains this text as regards the 26.2.2008 “*Landsvirkjun Agreement*”: “Must take” arrangement will be eliminated and converted to a “pay-as-you go” variable consumption model. The first 25MW of power to Verne for a 20 year term will be sold at whatever rate it takes to land Verne’s initial customers.”

⁽⁴⁰⁾ The draft MoU from 26.1.2009 states: “Landsvirkjun undertakes to amend the *Landsvirkjun Agreement* as follows: “Must take” arrangement will be eliminated and converted to a “pay-as-you-go” variable consumption model. Preliminary pricing received from Landsvirkjun at a price level that is competitive with the most favourable energy markets. The *Landsvirkjun Agreement* shall be assignable by Verne, without further condition, delay or prior consent of any other party”

⁽⁴¹⁾ Case C482/99 *France v Commission (Stardust Marine)* [2002] ECR I-4397, paragraphs 50-59 and Article 1 of the Transparency Directive.

⁽⁴²⁾ Case 482/99 *France v Commission (Stardust Marine)*, cited above, paragraph 57.

⁽⁴³⁾ Case 482/99 *France v Commission (Stardust Marine)*, cited above, paragraph 54. The difficulties of proving collusive behavior between public authorities and public undertakings would render the state aid rules of the EEA Agreement ineffective by such condition. For this reason the case law of the Court of Justice holds that in the presence of certain indicators, aid measures taken by public undertakings may be inferred as being imputable to the State.

⁽⁴⁴⁾ Case C-482/99 *France v Commission (Stardust Marine)*, cited above, paragraph 53.

The definition of aid is more general than that of subsidy, because it includes not only positive benefits, such as subsidies themselves, but also state measures which, in various forms, mitigate the charges which are normally included in the budget of an undertaking and which thus, without being subsidies in the strict sense of the word, are similar in character and have the same effect.⁽⁴⁵⁾ According to settled case law, a measure by which the public authorities grant to certain undertakings a tax exemption which, although not involving a transfer of state resources, places those to whom the tax exemption applies in a more favourable financial situation than other taxpayers constitutes aid granted by the state or through state resources.⁽⁴⁶⁾

Such an advantage may be conferred by various reductions in the undertaking's tax burden, including a reduction in the tax base or total or partial reduction in the amount of tax or a deferment, cancellation or even by special re-scheduling of tax debt.⁽⁴⁷⁾ The Authority observes that a guarantee against future legislative changes in itself constitutes state aid within the meaning of Article 61(1) of the EEA Agreement.

On this basis the Authority concludes that the tax and fee derogations allow Verne to be relieved of part of the costs which the company would normally have to bear itself in its course of business.

The same reasoning applies to the Ground Lease Agreement, the Real Estate Purchase Agreement, the Farice Agreement and the Power Contract. In case the price agreed under these agreements was below market price and the decisions are imputable to the State, Verne would get an advantage that would reduce the costs for the company.

Thus, the measures favour certain undertakings and the production of certain goods within the meaning of Article 61(1) of the EEA Agreement.

1.4. *Distortion of competition and effect on trade between Contracting Parties*

In the present case, the measures will strengthen the competitive situation of Verne with respect to other competitors, *i.e.* other data centres, established in Iceland.

Moreover, Verne intends to operate a global wholesale data centre where the service will be available to customers within the EEA and the world market.

For these reasons, the Authority concludes that the Investment Agreement is liable to distort competition and to affect trade between the Contracting Parties to the EEA Agreement.

1.5. *Conclusion*

Based on the above findings, the Authority comes to the conclusion that the above mentioned measures constitute state aid within the meaning of Article 61(1) of the EEA Agreement.

2. *Procedural requirements*

Pursuant to Article 1(3) of Part I of Protocol 3, "*the EFTA Surveillance Authority shall be informed, in sufficient time to enable it to submit its comments, of any plans to grant or alter aid. The State concerned shall not put its proposed measures into effect until the procedure has resulted in a final decision*".

The Icelandic authorities submitted the notification in the present case on 1 September 2010.

The Parliament adopted the Verne Act authorising the Icelandic authorities to enter into an Investment Agreement with Verne on 7 June 2010 and the Investment Agreement was initialled on 23 October 2009. The Icelandic authorities have, however, assured the Authority that the Investment Agreement will not be signed and derogations will not be put into effect until the Authority has approved the aid measures. In these circumstances, the Authority considers that,

⁽⁴⁵⁾ See, in particular, Case C-143/99 *Adria-Wien Pipeline and Wietersdorfer & Peggauer Zementwerke* [2001] ECR I-8365, paragraph 38; Case C-501/00 *Spain v Commission* [2004] ECR I-6717, paragraph 90; and Case C-66/02 *Italy v Commission* [2005] ECR I-10901, paragraph 77.

⁽⁴⁶⁾ See to that effect Case C-387/92 *Banco Exterior de España* [1994] ECR I-877, paragraph 14; and Case C-222/04 *Cassa di Risparmio di Firenze and Others* [2006] ECR I-289, paragraph 132.

⁽⁴⁷⁾ See point 2 of the Authority's Business Taxation Guidelines.

by submitting the notification on 1 September 2010, the Icelandic authorities have complied with the notification requirement as regards the tax and fee concessions in the Investment Agreement.

The Agreement on Licences and Charges was signed on behalf of the municipality of Reykjavík. It contains a clause stipulating that the entry into effect of the agreement is contingent upon the conclusion of the Investment Agreement. Should the street construction tax have been levied on new constructions in line with statutory rules and should municipality property tax have been levied in 2010 the Authority regards the Icelandic authorities to have complied with the standstill obligation. In so far as the state aid elements identified in Section I have been put into effect, the Authority will have to conclude that the standstill obligation was not respected.

In so far as the Power Contract, the Ground Lease Agreement, the Purchase Agreement and the Farice Agreement contain state aid elements already put into effect, the Authority will have to conclude that the standstill obligation was not respected.

The Authority therefore concludes that the Icelandic authorities have partly respected their obligation pursuant to Article 1(3) of Part I of Protocol 3.

3. Compatibility of the aid

Support measures caught by Article 61(1) of the EEA Agreement are generally incompatible with the functioning of the EEA Agreement, unless they qualify for a derogation under Article 61(2) or (3) of the EEA Agreement.

Under the Regional Aid Guidelines, measures may qualify as compatible aid under Article 61(3)(c) if aimed to “assist the development of the most disadvantaged regions by supporting investment and job creation”. The Authority notes that the data centre will be located at Reykjavík, which is an area eligible for regional investment aid based on the Authority’s Decision No 378/06/COL on the regional aid map of assisted areas for Iceland.

3.1. Necessity of the aid and the incentive effect

Whether the proposed aid is necessary to produce a real incentive effect to undertake investment which would not otherwise be made in the assisted areas is a crucial element in a regional aid assessment. Thus, it has to be verified whether the aid is necessary to provide an incentive effect for the investment, *i.e.* whether the aid actually contributes to changing the behaviour of the beneficiary so that it undertakes investment in the assisted region concerned and not somewhere else. Therefore, regional aid may be compatible with Article 61(3)(c) only if it has triggered the investment in the given regional aid area.⁽⁴⁸⁾

The rules on incentive effect are stated in paragraph 30 of the Regional Aid Guidelines which first states that in general:

“It is important to ensure that regional aid produces real incentive effect to undertake investments which would not otherwise be made in the assisted areas”;

and:

“In the case of ad hoc aid, the competent authority must have issued a letter of intent, conditional on the Authority’s approval of the measure, to award aid before work starts on the project. If work begins before the conditions laid down in this paragraph are fulfilled, the whole project will not be eligible for aid.”

The Regional Aid Guidelines defines the term “start of work” as “start of construction work or first firm commitment to order equipment, excluding preliminary feasibility studies.”⁽⁴⁹⁾

⁽⁴⁸⁾ Case T-162/06 *Kronoply v. Commission* [2009] ECR II-1, paragraph 27. See also Case C-34/2009 *Petrogal* where the Commission stated that in a case of an *ad hoc* aid the competent authority shall issue a letter of intent to award aid before the start of work on the project and Case C-390/06 *Nuova Agricast Srl* paragraph 69. Case T-212/00 *Nuove Industrie Molisane Srl v Commission* [2002] ECR II-347 confirms the same principle.

⁽⁴⁹⁾ See the Regional Aid Guidelines, footnote 32.

In line with European Commission decision practice, a letter of intent within the meaning of the Regional Aid Guidelines can be described as a: “document that may be considered as explicitly granting aid to [the company] for the investment.”⁽⁵⁰⁾

*The aim of paragraph 30 of the Regional Aid Guidelines is to make it possible for the Authority to ascertain the existence of incentive effect without unduly delaying the investment by carrying out a full analysis of the economic circumstances of the recipient's investment decision⁽⁵¹⁾. Thus, as confirmed by the General Court in the *Kronoply* judgement, the Authority may base its assessment of the incentive effect by reference to a circumstance of a chronological nature⁽⁵²⁾.*

As already described, Verne purchased the buildings for the data centre in February 2008. It is the Authority's understanding that Verne subsequently started working on the demolition, project management, design, development work and infrastructure. It is therefore the Authority's preliminary view that the start of work in this case, with reference to the Regional Aid Guidelines, was in February 2008. This appears to be consistent with the description given by the Icelandic authorities in their notification: “Verne commenced its building of a data center campus in the Ásbrú development on the Reykjanesbær peninsula in February 2008. To this end, the Company purchased two large warehouses from the KADECO Redevelopment Authority⁽⁵³⁾ and began retrofitting them as part of a planned multi-building campus.”⁽⁵⁴⁾

According to the information provided by the Icelandic authorities, Verne subsequently approached the Icelandic authorities to discuss a potential Investment Agreement in October 2008, following worsened financial conditions in Iceland⁽⁵⁵⁾. Subsequent discussions delivered the MoU, mentioned above, in April 2009 and in October 2009, the Investment Agreement was initialled and in November 2009 the Agreement on Licensing and Charges was signed. Accordingly, no letter of intent was issued before February 2008 when start of work on the project, within the meaning of the Regional Aid Guidelines, commenced.

These circumstances seem to demonstrate, in the Authority's preliminary view, that regional aid did not trigger the data centre investment in the Reykjanes area. To the contrary the work on the project was initiated without any request to or commitment from the Icelandic authorities to grant regional aid. As mentioned above, it follows from paragraph 30 of the Regional Aid Guidelines that “If work begins before the conditions laid down in this paragraph are fulfilled, the whole project will not be eligible for aid.”

However, in the notification the Icelandic authorities have submitted that the severe financial crisis in October 2008 entailed that regional state aid was necessary for Verne.

The Icelandic authorities claim that, when the Verne project started in mid-2007, debt and equity financing for a new data centre was widely available on attractive terms. Furthermore, the Icelandic authorities submit, that late 2008, the investment climate had turned around almost completely, and that it has been very difficult to attract investment capital into Iceland since that time. In the view of the Icelandic authorities, the challenge Verne faced in raising financing in such a situation was further compounded by the fact that in 2007, Iceland was viewed as a safe

⁽⁵⁰⁾ Case N-357/2008 *Fri-El Acerra S.r.l.* (Italy) [2009] OJ C 95/20, paragraph 40. See also Commission decision as of 15.9.2010, C 8/2009 *Fri-El Acerra*, not yet published.

⁽⁵¹⁾ See Case T-162/06 *Kronoply v. Commission* [2009] ECR II-1, paragraph 81: “As stated in recital 30 of the Decision, the aim of applying the criterion set out in point 4.2 of the Guidelines is to ascertain the existence of incentive effect without unduly delaying the investment by carrying out a full analysis of the economic circumstances of the recipient's investment decision, which might prove very difficult or time-consuming. The latter concern explains why the finding that the aid application was made before the start of the investment project is enough in itself, according to the Commission, to raise the presumption that an incentive effect exists.”

⁽⁵²⁾ See Case T-162/06 *Kronoply v. Commission* [2009] ECR II-1, paragraph 80. “It should be observed that that provision refers to a circumstance of a chronological nature and therefore points to an examination *ratione temporis*, which is perfectly suitable for determining whether an incentive effect exists. That examination must be made by reference to the decision to invest taken by the undertaking concerned, which marks the beginning of the dynamic process that an operating investment such as that undertaken by Kronoply necessarily constitutes”. See also Case C-8/2009 *Fri-El Acerra S.r.l. v. Commission* [2010] OJ C 95/20, paragraph 91 and Case C-12/2007 *Glinz & Jensen v. Commission* (Slovakia) [2008] OJ L 178/38 concerning the lack of incentive effect.

⁽⁵³⁾ The Authority notes that the seller according to the Real Estate Purchase Agreement is the Icelandic Treasury (“*Ríkissjóður Íslands*”).

⁽⁵⁴⁾ Page 6 of the notification letter (Event 568140).

⁽⁵⁵⁾ According to an internal memorandum dated 23.10.2008 prepared by the Ministry of Industry, Verne had approached the Icelandic authorities shortly before, requesting various concessions to reduce the risk and initial cost of the company's data centre investment. Infrastructure, direct grants, tax concessions, incl. VAT remission, and interventions as state guarantee and subsidized electricity prices at the start of operation.

and highly desirable location to do business. The Icelandic authorities are of the view that only through the provisions set forth in the Investment Agreement can Verne work with the Icelandic Government to minimise many of the risk concerns maintained by potential data centre customers and investors.

As a result of the above, Verne was no longer able to raise the capital required in order to begin the next stages of the project. The Icelandic authorities have submitted that Verne is not able to finalize the exterior and interior fit-out of the initial building, and the procurement of critical long lead capital items, without additional funding becoming available.

The Authority has been provided with a letter dated 25 January 2010 from a new investor, Wellcome Trust⁽⁵⁶⁾, [...].

The Icelandic authorities submit that Verne had relied upon the profitability model set forth in an annex to the notification (Annex 6A) demonstrating the impact on returns to equity investors under a scenario of rising corporate income taxes, which the Investment Agreement is designed to protect Verne against. According to this document, under a scenario where corporate taxes rise from their current 18% to 30%, dividends to investors as well as their equity returns upon a sale or initial public offering will be reduced. The model demonstrates that the total reduction of returns would be between USD 190 million and USD 299 million under different return scenarios.

On this basis, the Icelandic authorities have stated that in the absence of the Investment Agreement, "Verne cannot proceed with the completion of the data center project as originally planned".

Thus, although regional aid did not trigger the initial data centre investment in Reykjanes it has been submitted that regional aid later became necessary in order for the data centre project to be completed. In such circumstances, the Authority is of the view that the necessity of the aid has to be verified on the basis of a full analysis of the economic circumstances of the recipient's investment decision. Such an analysis should only be made on the basis of the aid recipient's original business plans and other documents submitted to investment committees in order to obtain approval to commit resources to the investment activity; profitability calculations for the project with and without aid⁽⁵⁷⁾; project finance analysis; risk assessments; and a detailed account of how circumstances following the onset of the financial crisis in October 2008 influenced on the business plan and required rate of return of the investment. The Authority has not been provided with any information allowing it to carry out the counterfactual analysis required for such an economic analysis. Thus, the Authority is not in the position to verify the necessity of the aid.

Therefore, based on the information at hand, after a first preliminary assessment, the Authority has doubts as to the necessity and the incentive effect of the measures, *i.e.* whether the aid actually contributes to changing the behaviour of the beneficiary so that it undertakes investment in the assisted region concerned. The Authority is under the duty to carry out all the requisite consultations and, therefore, to initiate the procedure under Article 4(4) of Part II of Protocol 3, if initial investigation does not enable the Authority to overcome all the difficulties involved in determining whether the aid is compatible with the functioning of the EEA Agreement.

3.2. *Other considerations regarding the application of the Regional Aid Guidelines in conjunction with the Business Taxation Guidelines.*

The Authority observes, that the Investment Agreement does not contain any explicit commitment on behalf of Verne to complete the construction of the whole project. Moreover, the Investment Agreement does not contain any explicit obligation as for the time limits for the construction. The project, as planned, is divided into three phases to be executed over a period of seven years, where first and second phase appear to become operational irrespective of whether the subsequent phase(s) will be constructed. It is the Authority's understanding that the situation could in fact arise, where Verne would decide not to construct phase two and/or phase three of the envisaged project. This would indeed be the case if Verne would not be able to attract customers for more than the first phase or the first two phases. This would, according to the information provided

⁽⁵⁶⁾ Wellcome Trust is a London-based charitable organization (www.wellcome.ac.uk).

⁽⁵⁷⁾ Judgment of the General Court of 8 July 2010, Case T-396/08, *Freistaat Sachsen v Commission*, not yet published in the ECR, paragraphs 46 and 47.

by the Icelandic authorities, lead to a considerably less investment than the whole project ([...] million USD for the first phase and additional [...] million USD for the second phase, in lieu of the 726 million USD envisaged for all three phases according to the notification)⁽⁵⁸⁾. The Icelandic authorities have not provided the Authority with an assurance of which mechanism will be put in place to guarantee whether and how the applicable aid intensities would be ensured in this case.

It is the Authority's understanding that the Power Contract only provides Verne with the necessary power for the first phase of the project. Furthermore, the Ground Lease Agreement merely covers 9.6 hectares, which include the two old warehouses purchased, but does not appear to cover the additional land necessary to construct both additional main buildings to be built to complete the third phase of the project. Thus, there appear to be various uncertainties as regards the completion of the whole project. As mentioned above, the Icelandic authorities have not provided the Authority with a detailed breakdown of the eligible costs as regards each of the three individual phases.

In light of the above, the Authority has doubts as to whether the necessary transparency under the Authority's Business Taxation Guidelines⁽⁵⁹⁾ is provided, allowing the tax measures to be qualified as investment aid under the Regional Aid Guidelines and not operating aid.

Moreover, as regards the calculation provided by the Icelandic authorities, see table 3 above, the Authority finds it questionable to apply the discount factor of 8% to calculate the net present value of the aid measures in the current case. The Icelandic authorities have not provided any justification for applying this discount rate in times when the cost of capital for the Icelandic State was much lower⁽⁶⁰⁾. In this respect, the Authority recites its doubts as to whether the maximum allowable aid intensities under the Regional Aid Guidelines will be ensured.

Furthermore, the Authority observes that in the case Verne merely completes the first phase or the first two phases of the investment project, bringing only the first out of the four buildings into operation, the contribution to the development of the region can be questioned, since this would e.g. in all likelihood encompass a considerably less than the 100 jobs envisaged if all three phases would be completed in the future⁽⁶¹⁾.

As an additional point, the Authority notes that the *ad hoc* aid does not appear to be made conditional, through conditions attached to the aid or the method of payment, on the maintenance of the investment in the region for a minimum of five years after its completion, as required under paragraph 32 of the Regional Aid Guidelines.

4. Conclusion

Based on the information submitted by the Icelandic authorities, the Authority cannot exclude the possibility that the agreements mentioned in this decision constitute state aid within the meaning of Article 61(1) of the EEA Agreement, provided they are imputable to the Icelandic State.

Moreover, the Authority has doubts as to whether the state aid granted in connection with the construction of Verne Data Centre, comply with Article 61(3) of the EEA Agreement, in conjunction with the requirements laid down in the Authority's Regional Aid Guidelines and the Business Taxation Guidelines. The Authority, therefore, has doubts as to whether the above measures are compatible with the functioning of the EEA Agreement.

⁽⁵⁸⁾ According to various sources, the total investment was at different point in time estimated to be considerably less than the USD 726 million stated in the notification. See <http://www.samgonguraduneyti.is/frettir/nr/1548>, a press release from the Icelandic Ministry of Transport on 26.2.2008 where the total investment cost of ISK 20 billion is mentioned, equivalent of approximately USD 300 million using the exchange rate on 26.2.2008. Another source, from 9.3.2009, mentioned USD 306 million investment costs, see <http://www.bizjournals.com/boston/stories/2009/03/09/story10.html> a media article in Boston Business Journal.

⁽⁵⁹⁾ See paragraphs 4(3) and 4(4) of the Authority's Guidelines on the application of state aid rules to measures relating to direct business taxation available at <http://www.eftasurv.int/state-aid/legal-framework/state-aid-guidelines/>

⁽⁶⁰⁾ <http://www.sedlabanki.is/lisalib/getfile.aspx?itemid=2496>.

⁽⁶¹⁾ See also a press article on 29.10.2009 which indicates that the total direct jobs created will be 25-30, http://www.mbl.is/mm/frettir/innlent/2009/09/29/bedid_eftir_fjarfestingarsamningi/.

Consequently, and in accordance with Article 4(4) of Part II of Protocol 3, the Authority is obliged to open the formal investigation procedure provided for in Article 1(2) of Part I of Protocol 3. The decision to open a formal investigation procedure is without prejudice to the final decision of the Authority, which may conclude that the measures in question are compatible with the functioning of the EEA Agreement.

In light of the foregoing considerations, the Authority, acting under the procedure laid down in Article 1(2) of Part I of Protocol 3, invites the Icelandic authorities to submit their comments within one month of the date of receipt of this Decision.

In light of the foregoing considerations, within one month of receipt of this decision, the Authority requests the Icelandic authorities to provide all documents, information and data needed for the assessment of the compatibility of the regional aid.

The Authority requests the Icelandic authorities to forward a copy of this decision to the potential aid recipient of the aid immediately.

Finally, the Authority reminds the Icelandic authorities that, according to the provisions of Protocol 3 to the Surveillance and Court Agreement, any incompatible aid unlawfully put at the disposal of the beneficiaries will have to be recovered with interest, unless this recovery would be contrary to the general principle of law.

HAS ADOPTED THIS DECISION:

Article 1

The formal investigation procedure provided for in Article 1(2) of Part I of Protocol 3 is opened into the state aid concerning construction of a data centre in the municipality of Reykjanesbær, implemented by the Icelandic authorities.

Article 2

The Icelandic authorities are invited, pursuant to Article 6(1) of Part II of Protocol 3, to submit their comments on the opening of the formal investigation procedure within one month from the notification of this Decision.

Article 3

The Icelandic authorities are requested to provide within one month from notification of this decision, all documents, information and data needed for assessment of the compatibility of the aid measure.

Article 4

This Decision is addressed to the Republic of Iceland.

Article 5

Only the English language version of this decision is authentic.

Decision made in Brussels, on 3 November 2010.

For the EFTA Surveillance Authority

Per Sanderud
President

Sverrir Haukur Gunnlaugsson
College Member

Upplýsingar frá EFTA-ríkjunum um ríkisaðstoð sem veitt hefur verið í samræmi við gerðina sem um getur í lið 1j í XV. viðauka við EES-samninginn (reglugerð framkvæmdastjórnarinnar (EB) nr. 800/2008 þar sem tilgreindir eru tilteknir flokkar aðstoðar sem samrýmast sameiginlega markaðnum til beitingar 87. og 88. gr. sáttmálans (reglugerð um almenna hópundanþágu))

2011/EES/4/03

I. HLUTI

Tilvísunarnúmer aðstoðar	GBER 3/2010/R&D	
EFTA-ríki	Noregur	
Úthlutunarstofnun	Heiti	Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE)
	Póstfang	Drammensveien 211 Postboks 5091 Majorstua 0301 Oslo, Noregur
	Vefsetur	http://www.nve.no/
Fyrirsögn aðstoðarráðstöfunar	Aðstoð vegna snjóflóðarannsóknar (Tilskudd til snøskredforskning)	
Innlend lagaákvæði (tilvísun til opinberra útgáfu lagaákvæðanna)	Prop 1 S (2009-10) kafli 18.30, 22. liður Orðsending 02/07/10	
Vefslóð að heildartexta aðstoðarákvæðanna	http://www.nve.no/no/Flom-og-skred/Skred/FoU---skred/Tilskudd-til-snoskredforskning/	
	Sérákvæðin aðstoð	Norges geotekniske institutt
Úthlutunardagur	Sérákvæðin aðstoð	2. júlí 2010
Hlutgengar atvinnugreinar	Takmarkað við tilteknar greinar – Tilgreina skal nánar í samræmi við NACE 2. endursk.	74.909
Tegund viðtakanda	Lítill og meðalstór fyrirtæki	Já
	Heildarférfarveiting sérákvæðinnar aðstoðar sem fyrirtækinu er úthlutað	10,5 millj. NOK (ekki enn úthlutað fyrir 2011 og 2012)
Aðstoðarform (5. gr.)	Styrkur	Já

II. HLUTI

Almenn markmið (upptalning)	Markmið (upptalning)		Hámarksaðstoðarlutfall í % eða hámarksaðstoðarfjárhæð í NOK	Viðbótaraðstoð fyrir lítill og meðalstór fyrirtæki í %
Aðstoð vegna rannsókna, þróunar og nýsköpunar (30.–37. gr.)	Aðstoð vegna rannsókna- og þróunarverkefna (31. gr.)	Grunnrannsóknir (stafl. a) í 2. mgr. 31. gr.)	... %	
		Iðnrannsóknir (stafl. b) í 2. mgr. 31. gr.)	65% (50% + 15%)	
		Þróunarstarf (stafl. c) í 2. mgr. 31. gr.)	... %	

Upplýsingar frá EFTA-ríkjunum um ríkisaðstoð sem veitt hefur verið í samræmi við gerðina sem um getur í lið 1j í XV. viðauka við EES-samninginn (reglugerð framkvæmdastjórnarinnar (EB) nr. 800/2008 þar sem tilgreindir eru tilteknir flokkar aðstoðar sem samrýmast sameiginlega markaðnum til beitingar 87. og 88. gr. sáttmálans (reglugerð um almenna hópundanþágu))

2011/EES/4/04

I. HLUTI

Tilvísunarnúmer aðstoðar	GBER 8/2010/ENV	
EFTA-ríki	Noregur	
Tilvísunarnúmer EFTA-ríkisins	09/3038 (tilvísunarnúmer fjármálaráðuneytisins)	
Úthlutunarstofnun	Heiti	Toll- og avgiftsdirektoratet (regionale tollmyndigheter)
	Póstfang	Postboks 8122 Dep, 0032 Oslo Noregur
	Vefsetur	www.toll.no
Fyrirsögn aðstoðarráðstöfunar	Undanþága frá og afsláttur af koltvísýringsgjaldi á jarðgas og fljótandi jarðolíugas	
Innlend lagaákvæði (tilvísun til opinberrar útgáfu lagaákvæðanna)	Ákvörðun Stórþingsins frá 18. júní 2010 um koltvísýringsgjald á jarðgas og fljótandi jarðolíugas Reglugerð nr. 1451 frá 11. desember 2001 um sértekjur, undirkaflar 3-6-6, 3-6-7, 4-3-1, 4-3-2.	
Vefslóð að heildartexta aðstoðarákvæðanna	http://www.lovdata.no/for/sf/sv/td-20091126-1499-016.html http://www.lovdata.no/for/sf/fd/xd-20011211-1451.html	
Tegund aðstoðar	Aðstoðarkerfi	Undanþága frá skatti og skattaafsláttur
Gildistími	Aðstoðarkerfi	1.9.2010 til 31.12.2019
Hlutgengar atvinnugreinar	Takmarkað við tilteknar greinar – Tilgreina skal nánar í samræmi við NACE 2. endursk.	Hluti af NACE 05-33: Afsláttur af koltvísýringsgjaldi fyrir námuvinnslu og grjótnám og framleiðsluðnað Hluti af NACE 05-33 og 38.21: Afsláttur af koltvísýringsgjaldi fyrir fyrirtæki sem falla undir viðskipti með losunarheimildir NACE 50.2 og 50.1: Undanþága fyrir sjóflutninga innanlands
Tegund viðtakanda	Lítill og meðalstór fyrirtæki	Bæði lítill og meðalstór fyrirtæki og stórfyrirtæki
	Stórfyrirtæki	Bæði lítill og meðalstór fyrirtæki og stórfyrirtæki
Fjárveiting	Fyrirhuguð árleg heildarfjárveiting til kerfisins	250 milljónir NOK: námugröftur, iðnaður og viðskipti með losunarheimildir 25 milljónir NOK: sjóflutningar innanlands
Aðstoðarform (5. gr.)	Skattaráðstöfun	Skattaafsláttur

II. HLUTI

Almenn markmið (upptalning)	Markmið (upptalning)	Hámarksaðstoðarhlutfall í % eða hámarksaðstoðarfjárhæð í NOK	Viðbótaraðstoð fyrir lítill og meðalstór fyrirtæki í %
Aðstoð til umhverfisverndar (17.–25. gr.)	Aðstoð sem er veitt sem afsláttur af umhverfissköttum (25. gr.)	275 milljónir NOK árlega	

EB-STOFNANIR

FRAMKVÆMDASTJÓRNIN

Tilkynning um fyrirhugaða samfylkingu fyrirtækja

2011/EES/4/05

(mál COMP/M.5950 – Munksjö/Arjowiggins (decor and abrasive businesses))

1. Framkvæmdastjórninni barst 17. janúar 2011 tilkynning samkvæmt 4. gr. reglugerðar ráðsins (EB) nr. 139/2004 ⁽¹⁾ og í kjölfar vísunar samkvæmt 5. mgr. 4. gr. sömu reglugerðar um fyrirhugaða samfylkingu þar sem sænska fyrirtækið Munksjö AB („Munksjö“) öðlast með hlutafjárkaupum að hluta yfirráð, í skilningi staflíðar b) í 1. mgr. 3. gr. samrunareglugerðar EB, í franska fyrirtækinu Arjowiggins SAS („Arjowiggins“).
2. Starfsemi hlutaðeigandi fyrirtækja er sem hér segir:
 - Munksjö: framleiðsla á virðisaukandi pappírsvörum í sex vöruflokkum: veggfóðri, pappírsdeigi, raftæknipappír, Spantex, þunnum pappír og Innpak
 - Arjowiggins: framleiðsla á skapandi pappír og tæknipappír. Eignirnar sem falla undir samfylkinguna eru þær rekstrareiningar Arjowiggins sem framleiða veggfóður, þunnan pappír, teiknipappír og sandpappír
3. Frumathugun framkvæmdastjórnarinnar hefur leitt í ljós að samfylkingin, sem tilkynnt hefur verið, geti fallið undir gildissvið samrunareglugerðar EB. Fyrirvari er þó um endanlega ákvörðun.
4. Hagsmunaaðilar eru hvattir til að senda framkvæmdastjórninni athugasemdir sem þeir kunna að hafa fram að færa um hina fyrirhuguðu samfylkingu.

Athugasemdir verða að berast framkvæmdastjórninni innan tíu daga frá því að tilkynning þessi birtist í Stjtið. ESB (C 22, 22. janúar 2011). Þær má senda með símbréfi (faxnr. +32 (0)22 96 43 01), með rafpósti á netfangið COMP-MERGER-REGISTRY@ec.europa.eu eða í pósti, með tilvísuninni COMP/M.5950 – Munksjö/Arjowiggins (decor and abrasive businesses), á eftirfarandi póstfang:

European Commission
Directorate-General for Competition
Merger Registry
J-70
B-1049 Brussels

⁽¹⁾ Stjtið. ESB L 24, 29.1.2004, bls. 1 („samrunareglugerð EB“).

Tilkynning um fyrirhugaða samfylkingu fyrirtækja**2011/EES/4/06****(mál COMP/M.5976 – Lufthansa Technik/Panasonic Avionics/Idair JV)****Mál sem kann að verða tekið fyrir samkvæmt einfaldaðri málsmeðferð**

1. Framkvæmdastjórninni barst 18. janúar 2011 tilkynning samkvæmt 4. gr. reglugerðar ráðsins (EB) nr. 139/2004 ⁽¹⁾ um fyrirhugaða samfylkingu þar sem þýska fyrirtækið Lufthansa Technik AG („LHT“) og hið bandaríska Panasonic Avionics Corporation („PAC“), öðlast með hlutafjárkaupum, í nýstofnuðu, sameiginlegu fyrirtæki, í sameiningu yfirráð, í skilningi staflaðar b) í 1. mgr. 3. gr. samrunareglugerðar EB, í þýska fyrirtækinu Idair GmbH („Idair“).
2. Starfsemi hlutaðeigandi fyrirtækja er sem hér segir:
 - LHT: viðhald, viðgerðir og skoðun. LHT starfar m.a. einnig að þróun, hönnun, framleiðslu og afhendingu á stjórnunarkerfi í farþegarými (CMS) og afþreyingarkerfi (IFE) og íhlutum í þau
 - PAC: CMS/IFE kerfisheildun
 - Idair: hönnun, framleiðsla og afhending á sérhæfðum búnaði í farþegarými flugvéla
3. Frumathugun framkvæmdastjórnarinnar hefur leitt í ljós að samfylkingin, sem tilkynnt hefur verið, geti fallið undir gildissvið samrunareglugerðar EB. Fyrirvari er þó um endanlega ákvörðun. Hafa ber í huga að þetta mál kann að verða tekið fyrir samkvæmt málsmeðferðinni sem kveðið er á um í tilkynningu framkvæmdastjórnarinnar um einfaldaða málsmeðferð við meðhöndlun tiltekinna samfylkinga samkvæmt samrunareglugerð EB ⁽²⁾.
4. Hagsmunaaðilar eru hvattir til að senda framkvæmdastjórninni athugasemdir sem þeir kunna að hafa fram að færa um hina fyrirhuguðu samfylkingu.

Athugasemdir verða að berast framkvæmdastjórninni innan tíu daga frá því að tilkynning þessi birtist í Stjtið. ESB (C 24, 26. janúar 2011). Þær má senda með símbréfi (faxnr. +32 (0)22 96 43 01), með rafpósti á netfangið COMP-MERGER-REGISTRY@ec.europa.eu eða í pósti, með tilvísuninni COMP/M.5976 – Lufthansa Technik/Panasonic Avionics/Idair JV, á eftirfarandi póstfang:

European Commission
Directorate-General for Competition
Merger Registry
J-70
B-1049 Brussels

⁽¹⁾ Stjtið. ESB L 24, 29.1.2004, bls. 1 („samrunareglugerð EB“).

⁽²⁾ Stjtið. ESB C 56, 5.3.2005, bls. 32 („tilkynning um einfaldaða málsmeðferð“).

Tilkynning um fyrirhugaða samfylkingu fyrirtækja
(mál COMP/M.6050 – DuPont/DSM/Actamax JV)

2011/EES/4/07

1. Framkvæmdastjórninni barst 17. janúar 2011 tilkynning samkvæmt 4. gr. reglugerðar ráðsins (EB) nr. 139/2004 ⁽¹⁾ um fyrirhugaða samfylkingu þar sem fyrirtækið DSM PTG, Inc., sem tilheyrir hollensku samsteypunni Royal DSM N.V. („DSM“), og hið bandaríska E.I. du Pont de Nemours and Company („DuPont“) öðlast með hlutafjárkaupum, í nýstofnuðu, sameiginlegu fyrirtæki, í sameiningu yfirráð, í skilningi staflaðar b) í 1. mgr. 3. gr. samrunareglugerðar EB, í bandaríska fyrirtækinu Actamax Surgical Materials LLC („Actamax“).
2. Starfsemi hlutaðeigandi fyrirtækja er sem hér segir:
 - DSM: rannsóknir, þróun, framleiðsla, dreifing og sala á ýmiss konar næringarvörum og lyfjavörum, sérnotaefnum, milliefnum fjölleiðuframleiðslu og grunnefnavörum
 - DuPont: fjölbjóðlegt fyrirtæki sem stundar margvíslega starfsemi, s.s. rannsóknir, þróun, framleiðslu, dreifingu og sölu á ýmiss konar efnavörum, plasti, efnavöru til landbúnaðarnota, málningu, fræi og öðrum efnum
 - Actamax: mun þróa og setja á markað háþróaðan, lífsamhæfðan skurðlækningabúnað (einkum búnað til að koma í veg fyrir samgróninga, vefjalím og efni til að stöðva blæðingar við augnskurðlækningar)
3. Frumathugun framkvæmdastjórnarinnar hefur leitt í ljós að samfylkingin, sem tilkynnt hefur verið, geti fallið undir gildissvið samrunareglugerðar EB. Fyrirvari er þó um endanlega ákvörðun.
4. Hagsmunaaðilar eru hvattir til að senda framkvæmdastjórninni athugasemdir sem þeir kunna að hafa fram að færa um hina fyrirhuguðu samfylkingu.

Athugasemdir verða að berast framkvæmdastjórninni innan tíu daga frá því að tilkynning þessi birtist í Stjtið. ESB (C 23, 25. janúar 2011). Þær má senda með símbréfi (faxnr. +32 (0)22 96 43 01), með rafpósti á netfangið COMP-MERGER-REGISTRY@ec.europa.eu eða í pósti, með tilvísuninni COMP/M.6050 – DuPont/DSM/Actamax JV, á eftirfarandi pósthfang:

European Commission
Directorate-General for Competition
Merger Registry
J-70
B-1049 Brussels

⁽¹⁾ Stjtið. ESB L 24, 29.1.2004, bls. 1 („samrunareglugerð EB“).

Tilkynning um fyrirhugaða samfylkingu fyrirtækja
(mál COMP/M.6071 – Ineos/Ineos Nova)

2011/EES/4/08

Mál sem kann að verða tekið fyrir samkvæmt einfaldaðri málsmeðferð

1. Framkvæmdastjórninni barst 17. janúar 2011 tilkynning samkvæmt 4. gr. reglugerðar ráðsins (EB) nr. 139/2004 ⁽¹⁾ um fyrirhugaða samfylkingu þar sem breska fyrirtækið Ineos Industries Holdings Limited, sem tilheyrir svissnesku Ineos-fyrirtækjasamsteypunni („Ineos“), öðlast með hlutafjárkaupum að fullu yfirráð, í skilningi staflaðar b) í 1. mgr. 3. gr. samrunareglugerðar EB, í svissneska fyrirtækinu Ineos Nova.
2. Starfsemi hlutaðeigandi fyrirtækja er sem hér segir:
 - Ineos: alþjóðlegur framleiðandi á efnavörum úr jarðolíu, sénotaíðefnum og oliuvörum
 - Ineos Nova: framleiðir stýreneinliður, pólýstýren og þanið pólýstýren og tiltekna skyldar vörur
3. Frumathugun framkvæmdastjórnarinnar hefur leitt í ljós að samfylkingin, sem tilkynnt hefur verið, geti fallið undir gildissvið samrunareglugerðar EB. Fyrirvari er þó um endanlega ákvörðun. Hafa ber í huga að þetta mál kann að verða tekið fyrir samkvæmt málsmeðferðinni sem kveðið er á um í tilkynningu framkvæmdastjórnarinnar um einfaldaða málsmeðferð við meðhöndlun tiltekinnar samfylkinga samkvæmt samrunareglugerð EB ⁽²⁾.
4. Hagsmunaaðilar eru hvattir til að senda framkvæmdastjórninni athugasemdir sem þeir kunna að hafa fram að færa um hina fyrirhuguðu samfylkingu.

Athugasemdir verða að berast framkvæmdastjórninni innan tíu daga frá því að tilkynning þessi birtist í Stjtið. ESB (C 24, 26. janúar 2011). Þær má senda með símbréfi (faxnr. +32 (0)22 96 43 01), með rafpósti á netfangið COMP-MERGER-REGISTRY@ec.europa.eu eða í pósti, með tilvísuninni COMP/M.6071 – Ineos/Ineos Nova, á eftirfarandi pósthfang:

European Commission
Directorate-General for Competition
Merger Registry
J-70
B-1049 Brussels

⁽¹⁾ Stjtið. ESB L 24, 29.1.2004, bls. 1 („samrunareglugerð EB“).

⁽²⁾ Stjtið. ESB C 56, 5.3.2005, bls. 32 („tilkynning um einfaldaða málsmeðferð“).

Tilkynning um fyrirhugaða samfylkingu fyrirtækja
(mál COMP/M.6073 – Daimler/Beiqi Foton Motor Co/Beijing Foton Daimler Automotive/JV)

2011/EES/4/09

Mál sem kann að verða tekið fyrir samkvæmt einfaldaðri málsmeðferð

1. Framkvæmdastjórninni barst 12. janúar 2011 tilkynning samkvæmt 4. gr. reglugerðar ráðsins (EB) nr. 139/2004 ⁽¹⁾ um fyrirhugaða samfylkingu þar sem þýska fyrirtækið Daimler AG („Daimler“) og hið kínverska Beiqi Foton Motor Co. Ltd. („Foton“) öðlast með hlutafjárkaupum, í nýstofnuðu, sameiginlegu fyrirtæki, í sameiningu yfirráð, í skilningi staflaðar b) í 1. mgr. 3. gr. samrunareglugerðar EB, í fyrirtækinu Beijing Foton Daimler Automotive Co. Ltd. („BFDA“).
2. Starfsemi hlutaðeigandi fyrirtækja er sem hér segir:
 - Daimler: þróun, framleiðsla og dreifing vélknúinna ökutækja (bifreiðar, vörubifreiðar, hópibifreiðar og atvinnuökutæki); fjármálaþjónusta tengd vélknúnum ökutækjum, m.a. fjármögnun, kaupleiga, tryggingar og umsýsla með bílaflotum
 - Foton: þróun, framleiðsla og dreifing atvinnuökutækja
 - BFDA: þróun, framleiðsla og dreifing meðalþunga og þunga vörubifreiða í Kína
3. Frumathugun framkvæmdastjórnarinnar hefur leitt í ljós að samfylkingin, sem tilkynnt hefur verið, geti fallið undir gildissvið samrunareglugerðar EB. Fyrirvari er þó um endanlega ákvörðun. Hafa ber í huga að þetta mál kann að verða tekið fyrir samkvæmt málsmeðferðinni sem kveðið er á um í tilkynningu framkvæmdastjórnarinnar um einfaldaða málsmeðferð við meðhöndlun tiltekinna samfylkinga samkvæmt samrunareglugerð EB ⁽²⁾.
4. Hagsmunaaðilar eru hvattir til að senda framkvæmdastjórninni athugasemdir sem þeir kunna að hafa fram að færa um hina fyrirhuguðu samfylkingu.

Athugasemdir verða að berast framkvæmdastjórninni innan tíu daga frá því að tilkynning þessi birtist í Stjtið. ESB (C 22, 22. janúar 2011). Þær má senda með símbréfi (faxnr. +32 (0)22 96 43 01), með rafpósti á netfangið COMP-MERGER-REGISTRY@ec.europa.eu eða í pósti, með tilvísuninni M.6073 – Daimler/Beiqi Foton Motor Co/Beijing Foton Daimler Automotive/JV, á eftirfarandi póstfang:

European Commission
Directorate-General for Competition
Merger Registry
J-70
B-1049 Brussels

⁽¹⁾ Stjtið. ESB L 24, 29.1.2004, bls. 1 („samrunareglugerð EB“).

⁽²⁾ Stjtið. ESB C 56, 5.3.2005, bls. 32 („tilkynning um einfaldaða málsmeðferð“).

Tilkynning um fyrirhugaða samfylkingu fyrirtækja
(mál COMP/M.6103 – CVC/Capio Sanidad)

2011/EES/4/10

Mál sem kann að verða tekið fyrir samkvæmt einfaldaðri málsmeðferð

1. Framkvæmdastjórninni barst 19. janúar 2011 tilkynning samkvæmt 4. gr. reglugerðar ráðsins (EB) nr. 139/2004 ⁽¹⁾ um fyrirhugaða samfylkingu þar sem fyrirtækið CVC Capital Partners European Equity Fund V frá Jersey („CVC Fund V“), sem lýtur endanlegum yfirráðum lúxemborgska fyrirtækisins CVC Capital Partners SICAV-FIS S.A. („CVC“), öðlast með hlutafjárkaupum að fullu yfirráð, í skilningi staflaðar b) í 1. mgr. 3. gr. samrunareglugerðar EB, í spænska fyrirtækinu Capio Sanidad S.L. („Capio“).
2. Starfsemi hlutaðeigandi fyrirtækja er sem hér segir:
 - CVC Fund V: fjárfestingarsjóður sem nýtur ráðgjafar CVC, fyrirtækis sem fjárfestir í óskráðum fyrirtækjum
 - Capio: veitir einkarekna heilsugæsluþjónustu á Spáni
3. Frumathugun framkvæmdastjórnarinnar hefur leitt í ljós að samfylkingin, sem tilkynnt hefur verið, geti fallið undir gildissvið samrunareglugerðar EB. Fyrirvari er þó um endanlega ákvörðun. Hafa ber í huga að þetta mál kann að verða tekið fyrir samkvæmt málsmeðferðinni sem kveðið er á um í tilkynningu framkvæmdastjórnarinnar um einfaldaða málsmeðferð við meðhöndlun tiltekinna samfylkinga samkvæmt samrunareglugerð EB ⁽²⁾.
4. Hagsmunaaðilar eru hvattir til að senda framkvæmdastjórninni athugasemdir sem þeir kunna að hafa fram að færa um hina fyrirhuguðu samfylkingu.

Athugasemdir verða að berast framkvæmdastjórninni innan tíu daga frá því að tilkynning þessi birtist í Stjtið. ESB (C 25, 27. janúar 2010). Þær má senda með símbréfi (faxnr. +32 (0)22 96 43 01), með rafpósti á netfangið COMP-MERGER-REGISTRY@ec.europa.eu eða í pósti, með tilvísuninni COMP/M.6103 – CVC/Capio Sanidad, á eftirfarandi pósthfang:

European Commission
Directorate-General for Competition
Merger Registry
J-70
B-1049 Brussels

⁽¹⁾ Stjtið. ESB L 24, 29.1.2004, bls. 1 („samrunareglugerð EB“).

⁽²⁾ Stjtið. ESB C 56, 5.3.2005, bls. 32 („tilkynning um einfaldaða málsmeðferð“).

Tilkynning um fyrirhugaða samfylkingu fyrirtækja**2011/EES/4/11****(mál COMP/M.6124 – Ferrovie dello Stato/Cube Transport/Arriva Deutschland)****Mál sem kann að verða tekið fyrir samkvæmt einfaldaðri málsmeðferð**

1. Framkvæmdastjórninni barst 18. janúar 2011 tilkynning samkvæmt 4. gr. reglugerðar ráðsins (EB) nr. 139/2004 ⁽¹⁾ um fyrirhugaða samfylkingu þar sem ítalska fyrirtækið Ferrovie dello Stato S.p.A. („FS“) og hið lúxemborgska Cube Transport SCA („Cube“), sem lýtur endanlegum yfirráðum frönsku bankasamsteypunnar BPCE, öðlast með hlutafjárkaupum í sameiningu yfirráð, í skilningi staflaðar b) í 1. mgr. 3. gr. samrunareglugerðar EB, í þýsku fyrirtækjunum Arriva Deutschland GmbH og Arriva Grundstücksgesellschaft (einu nafni „Arriva Deutschland“).
2. Starfsemi hlutaðeigandi fyrirtækja er sem hér segir:
 - FS: eignarhaldsfélag rekstrarfélags ítölsku jarnbrautanna og umsýslufélags jarnbrautagrunnvirkisins. Stundar aðallega farþegaflutninga á Ítalíu með jarnbrautum og hópbifreiðum, vöruflutninga með jarnbrautum og afhendir jarnbrautagrunnvirki. Stundar vöruflutninga með jarnbrautum í gegnum TX Logistik AG
 - Cube: dótturfélag Cube Infrastructure Fund, fjárfestingarsjóðs sem sérhæfir sig í grunnvirkjum og almannajónustu
 - BPCE: frönsk bankasamsteypa sem stundar fjárfestingarbankastarfsemi, viðskiptabankastarfsemi fyrir einstaklinga og fyrirtæki, tryggingastarfsemi og fasteignajónustu
 - Arriva Deutschland: stundar farþegaflutninga í Þýskalandi með hópbifreiðum og jarnbrautum, vöruflutninga með jarnbrautum og á vegum, þjónustu við umskipun fraktar, svo og viðhaldsþjónustu
3. Frumathugun framkvæmdastjórnarinnar hefur leitt í ljós að samfylkingin, sem tilkynnt hefur verið, geti fallið undir gildissvið samrunareglugerðar EB. Fyrirvari er þó um endanlega ákvörðun. Hafa ber í huga að þetta mál kann að verða tekið fyrir samkvæmt málsmeðferðinni sem kveðið er á um í tilkynningu framkvæmdastjórnarinnar um einfaldaða málsmeðferð við meðhöndlun tiltekinnar samfylkingar samkvæmt samrunareglugerð EB ⁽²⁾.
4. Hagsmunaaðilar eru hvattir til að senda framkvæmdastjórninni athugasemdir sem þeir kunna að hafa fram að færa um hina fyrirhuguðu samfylkingu.

Athugasemdir verða að berast framkvæmdastjórninni innan tíu daga frá því að tilkynning þessi birtist í Stjtið. ESB (C 23, 25. janúar 2011). Þær má senda með símbréfi (faxnr. +32 (0)22 96 43 01), með rafpósti á netfangið COMP-MERGER-REGISTRY@ec.europa.eu eða í pósti, með tilvísuninni COMP/M.6124 – Ferrovie dello Stato/Cube Transport/Arriva Deutschland, á eftirfarandi pósthfang:

European Commission
Directorate-General for Competition
Merger Registry
J-70
B-1049 Brussels

⁽¹⁾ Stjtið. ESB L 24, 29.1.2004, bls. 1 („samrunareglugerð EB“).

⁽²⁾ Stjtið. ESB C 56, 5.3.2005, bls. 32 („tilkynning um einfaldaða málsmeðferð“).

**Ákvörðun um að hreyfa ekki andmælum við tilkynntri samfylkingu fyrirtækja
(mál COMP/M.5778 – Novartis/Alcon)**

2011/EES/4/12

Framkvæmdastjórnin ákvað hinn 9. ágúst 2010 að hreyfa ekki andmælum við ofangreindri tilkynntri samfylkingu og lýsa hana samrýmanlega reglum sameiginlega markaðarins. Ákvörðunin er tekin í samræmi við staflíð b) í 1. mgr. 6. gr. reglugerðar ráðsins (EB) nr. 139/2004, sbr. 2. mgr. sömu greinar. Óstýtt útgáfa þessarar ákvörðunar er eingöngu til á ensku og verður hún birt eftir að felld hafa verið brott viðskiptaleyndarmál, ef einhver eru. Unnt verður að nálgast hana á eftirfarandi hátt:

- Á samkeppnishluta Europa-vefsetursins (<http://ec.europa.eu/competition/mergers/cases>). Notendur vefsetursins geta leitað að samrunaákvörðunum með ýmsum hætti, m.a. eftir fyrirtæki, málsnúmeri, dagsetningu og atvinnugrein.
- Á rafrænu sniði á vefsetrinu EUR-Lex (<http://eur-lex.europa.eu/en/index.htm>), undir skjalnúmeri 32010M5778. EUR-Lex er beinlínuaðgangur að löggjöf Evrópusambandsins.

**Ákvörðun um að hreyfa ekki andmælum við tilkynntri samfylkingu fyrirtækja
(mál COMP/M.5846 – Shell/Cosan/JV)**

2011/EES/4/13

Framkvæmdastjórnin ákvað hinn 3. janúar 2011 að hreyfa ekki andmælum við ofangreindri tilkynntri samfylkingu og lýsa hana samrýmanlega reglum sameiginlega markaðarins. Ákvörðunin er tekin í samræmi við staflíð b) í 1. mgr. 6. gr. reglugerðar ráðsins (EB) nr. 139/2004. Óstýtt útgáfa þessarar ákvörðunar er eingöngu til á ensku og verður hún birt eftir að felld hafa verið brott viðskiptaleyndarmál, ef einhver eru. Unnt verður að nálgast hana á eftirfarandi hátt:

- Á samkeppnishluta Europa-vefsetursins (<http://ec.europa.eu/competition/mergers/cases>). Notendur vefsetursins geta leitað að samrunaákvörðunum með ýmsum hætti, m.a. eftir fyrirtæki, málsnúmeri, dagsetningu og atvinnugrein.
- Á rafrænu sniði á vefsetrinu EUR-Lex (<http://eur-lex.europa.eu/en/index.htm>), undir skjalnúmeri 32011M5846. EUR-Lex er beinlínuaðgangur að löggjöf Evrópusambandsins.

**Ákvörðun um að hreyfa ekki andmælum við tilkynntri samfylkingu fyrirtækja
(mál COMP/M.5865 – Teva/Ratiopharm)**

2011/EES/4/14

Framkvæmdastjórnin ákvað hinn 3. ágúst 2010 að hreyfa ekki andmælum við ofangreindri tilkynntri samfylkingu og lýsa hana samrýmanlega reglum sameiginlega markaðarins. Ákvörðunin er tekin í samræmi við staflíð b) í 1. mgr. 6. gr. reglugerðar ráðsins (EB) nr. 139/2004, sbr. 2. mgr. sömu greinar. Óstýtt útgáfa þessarar ákvörðunar er eingöngu til á ensku og verður hún birt eftir að felld hafa verið brott viðskiptaleyndarmál, ef einhver eru. Unnt verður að nálgast hana á eftirfarandi hátt:

- Á samkeppnishluta Europa-vefsetursins (<http://ec.europa.eu/competition/mergers/cases>). Notendur vefsetursins geta leitað að samrunaákvörðunum með ýmsum hætti, m.a. eftir fyrirtæki, málsnúmeri, dagsetningu og atvinnugrein.
- Á rafrænu sniði á vefsetrinu EUR-Lex (<http://eur-lex.europa.eu/en/index.htm>), undir skjalnúmeri 32010M5865. EUR-Lex er beinlínuaðgangur að löggjöf Evrópusambandsins.

**Ákvörðun um að hreyfa ekki andmælum við tilkynntri samfylkingu fyrirtækja
(mál COMP/M.5908 – Honeywell/Sperian)**

2011/EES/4/15

Framkvæmdastjórnin ákvað hinn 4. ágúst 2010 að hreyfa ekki andmælum við ofangreindri tilkynntri samfylkingu og lýsa hana samrýmanlega reglum sameiginlega markaðarins. Ákvörðunin er tekin í samræmi við staflíð b) í 1. mgr. 6. gr. reglugerðar ráðsins (EB) nr. 139/2004. Óstýtt útgáfa þessarar ákvörðunar er eingöngu til á ensku og verður hún birt eftir að felld hafa verið brott viðskiptaleyndarmál, ef einhver eru. Unnt verður að nálgast hana á eftirfarandi hátt:

- Á samkeppnishluta Europa-vefsetursins (<http://ec.europa.eu/competition/mergers/cases>). Notendur vefsetursins geta leitað að samrunaákvörðunum með ýmsum hætti, m.a. eftir fyrirtæki, málsnúmeri, dagsetningu og atvinnugrein.
- Á rafrænu sniði á vefsetrinu EUR-Lex (<http://eur-lex.europa.eu/en/index.htm>), undir skjalnúmeri 32010M5908. EUR-Lex er beinlínuaðgangur að löggjöf Evrópusambandsins.

**Ákvörðun um að hreyfa ekki andmælum við tilkynntri samfylkingu fyrirtækja
(mál COMP/M.5964 – TPV/Philips Branded Monitors and Colour TVs)**

2011/EES/4/16

Framkvæmdastjórnin ákvað hinn 9. nóvember 2010 að hreyfa ekki andmælum við ofangreindri tilkynntri samfylkingu og lýsa hana samrýmanlega reglum sameiginlega markaðarins. Ákvörðunin er tekin í samræmi við staflið b) í 1. mgr. 6. gr. reglugerðar ráðsins (EB) nr. 139/2004. Óstýtt útgáfa þessarar ákvörðunar er eingöngu til á ensku og verður hún birt eftir að felld hafa verið brott viðskiptaleyndarmál, ef einhver eru. Unnt verður að nálgast hana á eftirfarandi hátt:

- Á samkeppnishluta Europa-vefsetursins (<http://ec.europa.eu/competition/mergers/cases>). Notendur vefsetursins geta leitað að samrunaákvörðunum með ýmsum hætti, m.a. eftir fyrirtæki, málsnúmeri, dagsetningu og atvinnugrein.
- Á rafrænu sniði á vefsetrinu EUR-Lex (<http://eur-lex.europa.eu/en/index.htm>), undir skjalnúmeri 32010M5964. EUR-Lex er beinlínuaðgangur að löggjöf Evrópusambandsins.

**Ákvörðun um að hreyfa ekki andmælum við tilkynntri samfylkingu fyrirtækja
(mál COMP/M.5793 – CVC/Charden International)**

2011/EES/4/17

Framkvæmdastjórnin ákvað hinn 12. október 2010 að hreyfa ekki andmælum við ofangreindri tilkynntri samfylkingu og lýsa hana samrýmanlega reglum sameiginlega markaðarins. Ákvörðunin er tekin í samræmi við staflið b) í 1. mgr. 6. gr. reglugerðar ráðsins (EB) nr. 139/2004. Óstýtt útgáfa þessarar ákvörðunar er eingöngu til á ensku og verður hún birt eftir að felld hafa verið brott viðskiptaleyndarmál, ef einhver eru. Unnt verður að nálgast hana á eftirfarandi hátt:

- Á samkeppnishluta Europa-vefsetursins (<http://ec.europa.eu/competition/mergers/cases>). Notendur vefsetursins geta leitað að samrunaákvörðunum með ýmsum hætti, m.a. eftir fyrirtæki, málsnúmeri, dagsetningu og atvinnugrein.
- Á rafrænu sniði á vefsetrinu EUR-Lex (<http://eur-lex.europa.eu/en/index.htm>), undir skjalnúmeri 32010M5793. EUR-Lex er beinlínuaðgangur að löggjöf Evrópusambandsins.

**Ákvörðun um að hreyfa ekki andmælum við tilkynntri samfylkingu fyrirtækja
(mál COMP/M.5991 – Triton III Holding 6/Wittur Group)**

2011/EES/4/18

Framkvæmdastjórnin ákvað hinn 2. desember 2010 að hreyfa ekki andmælum við ofangreindri tilkynntri samfylkingu og lýsa hana samrýmanlega reglum sameiginlega markaðarins. Ákvörðunin er tekin í samræmi við staflið b) í 1. mgr. 6. gr. reglugerðar ráðsins (EB) nr. 139/2004. Óstytt útgáfa þessarar ákvörðunar er eingöngu til á ensku og verður hún birt eftir að felld hafa verið brott viðskiptaleyndarmál, ef einhver eru. Unnt verður að nálgast hana á eftirfarandi hátt:

- Á samkeppnishluta Europa-vefsetursins (<http://ec.europa.eu/competition/mergers/cases>). Notendur vefsetursins geta leitað að samrunaákvörðunum með ýmsum hætti, m.a. eftir fyrirtæki, málsnúmeri, dagsetningu og atvinnugrein.
- Á rafrænu sniði á vefsetrinu EUR-Lex (<http://eur-lex.europa.eu/en/index.htm>), undir skjalnúmeri 32010M5991. EUR-Lex er beinlínuaðgangur að löggjöf Evrópusambandsins.

**Ákvörðun um að hreyfa ekki andmælum við tilkynntri samfylkingu fyrirtækja
(mál COMP/M.6007 – Nokia Siemens Networks/Motorola Network Business)**

2011/EES/4/19

Framkvæmdastjórnin ákvað hinn 15. desember 2010 að hreyfa ekki andmælum við ofangreindri tilkynntri samfylkingu og lýsa hana samrýmanlega reglum sameiginlega markaðarins. Ákvörðunin er tekin í samræmi við staflið b) í 1. mgr. 6. gr. reglugerðar ráðsins (EB) nr. 139/2004. Óstytt útgáfa þessarar ákvörðunar er eingöngu til á ensku og verður hún birt eftir að felld hafa verið brott viðskiptaleyndarmál, ef einhver eru. Unnt verður að nálgast hana á eftirfarandi hátt:

- Á samkeppnishluta Europa-vefsetursins (<http://ec.europa.eu/competition/mergers/cases>). Notendur vefsetursins geta leitað að samrunaákvörðunum með ýmsum hætti, m.a. eftir fyrirtæki, málsnúmeri, dagsetningu og atvinnugrein.
- Á rafrænu sniði á vefsetrinu EUR-Lex (<http://eur-lex.europa.eu/en/index.htm>), undir skjalnúmeri 32010M6007. EUR-Lex er beinlínuaðgangur að löggjöf Evrópusambandsins.

**Ákvörðun um að hreyfa ekki andmælum við tilkynntri samfylkingu fyrirtækja
(mál COMP/M.6020 – ACS/Hochtief)**

2011/EES/4/20

Framkvæmdastjórnin ákvað hinn 14. janúar 2011 að hreyfa ekki andmælum við ofangreindri tilkynntri samfylkingu og lýsa hana samrýmanlega reglum sameiginlega markaðarins. Ákvörðunin er tekin í samræmi við staflið b) í 1. mgr. 6. gr. reglugerðar ráðsins (EB) nr. 139/2004. Óstytt útgáfa þessarar ákvörðunar er eingöngu til á ensku og verður hún birt eftir að felld hafa verið brott viðskiptaleyndarmál, ef einhver eru. Unnt verður að nálgast hana á eftirfarandi hátt:

- Á samkeppnishluta Europa-vefsetursins (<http://ec.europa.eu/competition/mergers/cases>). Notendur vefsetursins geta leitað að samrunaákvörðunum með ýmsum hætti, m.a. eftir fyrirtæki, málsnúmeri, dagsetningu og atvinnugrein.
- Á rafrænu sniði á vefsetrinu EUR-Lex (<http://eur-lex.europa.eu/en/index.htm>), undir skjalnúmeri 32011M6020. EUR-Lex er beinlínuaðgangur að löggjöf Evrópusambandsins.

**Ákvörðun um að hreyfa ekki andmælum við tilkynntri samfylkingu fyrirtækja
(mál COMP/M.6037 – Dnata/Alpha Flight Group)**

2011/EES/4/21

Framkvæmdastjórnin ákvað hinn 17. desember 2010 að hreyfa ekki andmælum við ofangreindri tilkynntri samfylkingu og lýsa hana samrýmanlega reglum sameiginlega markaðarins. Ákvörðunin er tekin í samræmi við staflið b) í 1. mgr. 6. gr. reglugerðar ráðsins (EB) nr. 139/2004. Óstytt útgáfa þessarar ákvörðunar er eingöngu til á ensku og verður hún birt eftir að felld hafa verið brott viðskiptaleyndarmál, ef einhver eru. Unnt verður að nálgast hana á eftirfarandi hátt:

- Á samkeppnishluta Europa-vefsetursins (<http://ec.europa.eu/competition/mergers/cases>). Notendur vefsetursins geta leitað að samrunaákvörðunum með ýmsum hætti, m.a. eftir fyrirtæki, málsnúmeri, dagsetningu og atvinnugrein.
- Á rafrænu sniði á vefsetrinu EUR-Lex (<http://eur-lex.europa.eu/en/index.htm>), undir skjalnúmeri 32010M6037. EUR-Lex er beinlínuaðgangur að löggjöf Evrópusambandsins.

**Ákvörðun um að hreyfa ekki andmælum við tilkynntri samfylkingu fyrirtækja
(mál COMP/M.6044 – Alliance Boots/Andreae-Noris Zahn)**

2011/EES/4/22

Framkvæmdastjórnin ákvað hinn 16. desember 2010 að hreyfa ekki andmælum við ofangreindri tilkynntri samfylkingu og lýsa hana samrýmanlega reglum sameiginlega markaðarins. Ákvörðunin er tekin í samræmi við staflað b) í 1. mgr. 6. gr. reglugerðar ráðsins (EB) nr. 139/2004. Óstýtt útgáfa þessarar ákvörðunar er eingöngu til á ensku og verður hún birt eftir að felld hafa verið brott viðskiptaleyndarmál, ef einhver eru. Unnt verður að nálgast hana á eftirfarandi hátt:

- Á samkeppnishluta Europa-vefsetursins (<http://ec.europa.eu/competition/mergers/cases>). Notendur vefsetursins geta leitað að samrunaákvörðunum með ýmsum hætti, m.a. eftir fyrirtæki, málsnúmeri, dagsetningu og atvinnugrein.
- Á rafrænu sniði á vefsetrinu EUR-Lex (<http://eur-lex.europa.eu/en/index.htm>), undir skjalnúmeri 32010M6044. EUR-Lex er beinlínuaðgangur að löggjöf Evrópusambandsins.

**Ákvörðun um að hreyfa ekki andmælum við tilkynntri samfylkingu fyrirtækja
(mál COMP/M.6052 – London & Continental Railways/Lend Lease Europe/
Stratford City Business District)**

2011/EES/4/23

Framkvæmdastjórnin ákvað hinn 7. janúar 2011 að hreyfa ekki andmælum við ofangreindri tilkynntri samfylkingu og lýsa hana samrýmanlega reglum sameiginlega markaðarins. Ákvörðunin er tekin í samræmi við staflað b) í 1. mgr. 6. gr. reglugerðar ráðsins (EB) nr. 139/2004. Óstýtt útgáfa þessarar ákvörðunar er eingöngu til á ensku og verður hún birt eftir að felld hafa verið brott viðskiptaleyndarmál, ef einhver eru. Unnt verður að nálgast hana á eftirfarandi hátt:

- Á samkeppnishluta Europa-vefsetursins (<http://ec.europa.eu/competition/mergers/cases>). Notendur vefsetursins geta leitað að samrunaákvörðunum með ýmsum hætti, m.a. eftir fyrirtæki, málsnúmeri, dagsetningu og atvinnugrein.
- Á rafrænu sniði á vefsetrinu EUR-Lex (<http://eur-lex.europa.eu/en/index.htm>), undir skjalnúmeri 32011M6052. EUR-Lex er beinlínuaðgangur að löggjöf Evrópusambandsins.

**Ákvörðun um að hreyfa ekki andmælum við tilkynntri samfylkingu fyrirtækja
(mál COMP/M.6067 – PAI/Swissport)**

2011/EES/4/24

Framkvæmdastjórnin ákvað hinn 14. janúar 2011 að hreyfa ekki andmælum við ofangreindri tilkynntri samfylkingu og lýsa hana samrýmanlega reglum sameiginlega markaðarins. Ákvörðunin er tekin í samræmi við staflið b) í 1. mgr. 6. gr. reglugerðar ráðsins (EB) nr. 139/2004. Óstytt útgáfa þessarar ákvörðunar er eingöngu til á ensku og verður hún birt eftir að felld hafa verið brott viðskiptaleyndarmál, ef einhver eru. Unnt verður að nálgast hana á eftirfarandi hátt:

- Á samkeppnishluta Europa-vefsetursins (<http://ec.europa.eu/competition/mergers/cases>). Notendur vefsetursins geta leitað að samrunaákvörðunum með ýmsum hætti, m.a. eftir fyrirtæki, málsnúmeri, dagsetningu og atvinnugrein.
- Á rafrænu sniði á vefsetrinu EUR-Lex (<http://eur-lex.europa.eu/en/index.htm>), undir skjalnúmeri 32011M6067. EUR-Lex er beinlínuaðgangur að löggjöf Evrópusambandsins.

**Ákvörðun um að hreyfa ekki andmælum við tilkynntri samfylkingu fyrirtækja
(mál COMP/M.6075 – DHC/Vue Entertainment Investment)**

2011/EES/4/25

Framkvæmdastjórnin ákvað hinn 14. desember 2010 að hreyfa ekki andmælum við ofangreindri tilkynntri samfylkingu og lýsa hana samrýmanlega reglum sameiginlega markaðarins. Ákvörðunin er tekin í samræmi við staflið b) í 1. mgr. 6. gr. reglugerðar ráðsins (EB) nr. 139/2004. Óstytt útgáfa þessarar ákvörðunar er eingöngu til á ensku og verður hún birt eftir að felld hafa verið brott viðskiptaleyndarmál, ef einhver eru. Unnt verður að nálgast hana á eftirfarandi hátt:

- Á samkeppnishluta Europa-vefsetursins (<http://ec.europa.eu/competition/mergers/cases>). Notendur vefsetursins geta leitað að samrunaákvörðunum með ýmsum hætti, m.a. eftir fyrirtæki, málsnúmeri, dagsetningu og atvinnugrein.
- Á rafrænu sniði á vefsetrinu EUR-Lex (<http://eur-lex.europa.eu/en/index.htm>), undir skjalnúmeri 32010M6075. EUR-Lex er beinlínuaðgangur að löggjöf Evrópusambandsins.

**Ákvörðun um að hreyfa ekki andmælum við tilkynntri samfylkingu fyrirtækja
(mál COMP/M.6084 – Wittington/Divisie Bijenkorf)**

2011/EES/4/26

Framkvæmdastjórnin ákvað hinn 19. janúar 2011 að hreyfa ekki andmælum við ofangreindri tilkynntri samfylkingu og lýsa hana samrýmanlega reglum sameiginlega markaðarins. Ákvörðunin er tekin í samræmi við staflað b) í 1. mgr. 6. gr. reglugerðar ráðsins (EB) nr. 139/2004. Óstýtt útgáfa þessarar ákvörðunar er eingöngu til á ensku og verður hún birt eftir að felld hafa verið brott viðskiptaleyndarmál, ef einhver eru. Unnt verður að nálgast hana á eftirfarandi hátt:

- Á samkeppnishluta Europa-vefsetursins (<http://ec.europa.eu/competition/mergers/cases>). Notendur vefsetursins geta leitað að samrunaákvörðunum með ýmsum hætti, m.a. eftir fyrirtæki, málsnúmeri, dagsetningu og atvinnugrein.
- Á rafrænu sniði á vefsetrinu EUR-Lex (<http://eur-lex.europa.eu/en/index.htm>), undir skjalnúmeri 32011M6084. EUR-Lex er beinlínuaðgangur að löggjöf Evrópusambandsins.

**Orðsending framkvæmdastjórnarinnar í tengslum við framkvæmd tilskipunar
90/385/EBE frá 20. júní 1990 um samræmingu laga aðildarríkjanna um virk,
ígræðanleg lækningatæki**

2011/EES/4/27

(Birting á heitum og tilvísunarnúmerum samræmdra staðla samkvæmt tilskipuninni)

Evrópsk staðla- samtök ⁽¹⁾	Tilvísunarnúmer og heiti staðals (og tilvísunarskjal)	Hefur ekki birst áður í Stjtið. ESB	Tilvísunarnúmer staðal- sins sem leystur er af hólmi	Síðasti dagur ætlaðs sam- ræmis staðal- sins sem leystur er af hólmi Athugasemd 1
CEN	EN 556-1:2001 Dauðhreinsun lækningatækja – Kröfur sem lækningatæki verða að uppfylla til að þau megi merkja „DAUÐHREINSUÐ“ – 1. hluti: Kröfur sem gilda um endanlega dauðhreinsuð lækningatæki	31.7.2002	EN 556:1994 + A1:1998 Athugasemd 2.1	Liðinn (30.4.2002)
	EN 556-1:2001/AC:2006	15.11.2006		
CEN	EN 556-2:2003 Dauðhreinsun lækningatækja – Kröfur sem lækningatæki verða að uppfylla til að þau megi merkja „DAUÐHREINSUÐ“ – 2. hluti: Kröfur sem gilda um smitsæfð lækningatæki	9.8.2007		
CEN	EN 980:2008 Tákn sem fylgja lækningatækjum	23.7.2008	EN 980:2003 Athugasemd 2.1	Liðinn (31.5.2010)
CEN	EN 1041:2008 Upplýsingar sem framleiðandi lætur fylgja lækningatækjum	19.2.2009	EN 1041:1998 Athugasemd 2.1	31.8.2011
CEN	EN ISO 10993-1:2009 Líffræðilegt mat á lækningatækjum – Hluti 1: Mat og prófun innan gæðastjórnunarkerfis (ISO 10993- 1:2009)	2.12.2009	EN ISO 10993-1:2009 Athugasemd 2.1	Liðinn (21.3.2010)
	EN ISO 10993-1:2009/AC:2010	18.1.2011		
CEN	EN ISO 10993-4:2009 Líffræðilegt mat á lækningatækjum – 4. hluti: Val á prófunaraðferðum til að rannsaka samvirkni við blóð	2.12.2009	EN ISO 10993-4:2002 Athugasemd 2.1	Liðinn (21.3.2010)
CEN	EN ISO 10993-5:2009 Líffræðilegt mat á lækningatækjum – 5. hluti: Prófanir á frumueitrun (ISO 10993-5:2009)	2.12.2009	EN ISO 10993-5:1999 Athugasemd 2.1	Liðinn (31.12.2009)
CEN	EN ISO 10993-6:2009 Líffræðilegt mat á lækningatækjum – Hluti 6: Prófanir á staðbundnum áhrifum eftir ígræðslu (ISO 10993-6:2007)	2.12.2009	EN ISO 10993-6:2007 Athugasemd 2.1	Liðinn (21.3.2010)
CEN	EN ISO 10993-7:2008 Líffræðilegt mat á lækningatækjum – 7. hluti: Etýlonxíðleifar við dauðhreinsun (ISO 10993-7:2008)	7.7.2010		
	EN ISO 10993-7:2008/AC:2009	7.7.2010		
CEN	EN ISO 10993-9:2009 Líffræðilegt mat á lækningatækjum – Hluti 9: Rammi fyrir greiningu og mælingu á mögulegum niðurbrotsefnum (ISO 10993-9:2009)	2.12.2009	EN ISO 10993-9:2009 Athugasemd 2.1	Liðinn (21.3.2010)

Evrópsk staðla-samtök ⁽¹⁾	Tilvísunarnúmer og heiti staðals (og tilvísunarskjal)	Hefur ekki birst áður í Stjtið. ESB	Tilvísunarnúmer staðalsins sem leystur er af hólmi	Síðasti dagur ætlaðs sam- ræmis staðals- ins sem leystur er af hólmi Athugasemd 1
CEN	EN ISO 10993-11:2009 Líffræðilegt mat á lækningatækjum – 11. hluti: Mat á allsherjareiturvirkni (ISO 10993-11:2006)	2.12.2009	EN ISO 10993- 11:2006 Athugasemd 2.1	Liðinn (21.3.2010)
CEN	EN ISO 10993-12:2009 Líffræðilegt mat á lækningatækjum – 12. hluti: Undirbúningur sýna og viðmiðunarefna (ISO 10993-12:2007)	2.12.2009	EN ISO 10993- 12:2007 Athugasemd 2.1	Liðinn (21.3.2010)
CEN	EN ISO 10993-13:2010 Líffræðilegt mat á lækningatækjum – Hluti 13: Kennsl borin á niðurbrotsefni úr fjölliðum og magn þeirra metið (ISO 10993-13:2010)	18.1.2011	EN ISO 10993- 13:2009 Athugasemd 2.1	Liðinn (31.12.2010)
CEN	EN ISO 10993-16:2010 Líffræðilegt mat á lækningatækjum – Hluti 16: Hönnun rannsókna á eiturefnaferlum vegna niðurbrotsefna og útskolanlegra efna (ISO 10993-16:2010)	7.7.2010	EN ISO 10993- 16:2009 Athugasemd 2.1	Liðinn (31.8.2010)
CEN	EN ISO 10993-17:2009 Líffræðilegt mat á lækningatækjum – 17. hluti: Ákvörðun leyfilegra marka fyrir útskolanleg efni (ISO 10993-17:2002)	2.12.2009	EN ISO 10993- 17:2002 Athugasemd 2.1	Liðinn (21.3.2010)
CEN	EN ISO 10993-18:2009 Líffræðilegt mat á lækningatækjum – 18. hluti: Efnislýsing (ISO 10993-18:2005)	2.12.2009	EN ISO 10993- 18:2005 Athugasemd 2.1	Liðinn (21.3.2010)
CEN	EN ISO 11135-1:2007 Dauðhreinsun heilbrigðisvöru – Etýlenoxíð – Hluti 1: Kröfur varðandi þróun, sannpröfun og almennt eftirlit með dauðhreinsunarferli fyrir lækningartæki (ISO 11135-1:2007)	9.8.2007	EN 550:1994 Athugasemd 2.1	Liðinn (31.5.2010)
CEN	EN ISO 11137-1:2006 Dauðhreinsun heilbrigðisvöru – Geislun – Hluti 1: Kröfur varðandi þróun, sannpröfun og almennt eftirlit með dauðhreinsunarferli fyrir lækningartæki (ISO 11137-1:2006)	7.9.2006	EN 552:1994 Athugasemd 2.1	Liðinn (30.4.2009)
CEN	EN ISO 11137-2:2007 Dauðhreinsun heilbrigðisvöru – Geislun – Hluti 2: Ákvörðun dauðhreinsunarskammts (ISO 11137- 2:2006)	9.8.2007		
	EN ISO 11137-2:2007/AC:2009	2.12.2009		
CEN	EN ISO 11138-2:2009 Dauðhreinsun heilbrigðisvöru – Lífrænir vísar – Hluti 2: Lífrænir vísar fyrir dauðhreinsunarferli með etýlenoxíði (ISO 11138-2:2006)	2.12.2009	EN ISO 11138-2:2006 Athugasemd 2.1	Liðinn (21.3.2010)
CEN	EN ISO 11138-3:2009 Dauðhreinsun heilbrigðisvöru – Lífrænir vísar – Hluti 3: Lífrænir vísar fyrir dauðhreinsunarferli með rökum hita (ISO 11138-3:2006)	2.12.2009	EN ISO 11138-3:2006 Athugasemd 2.1	Liðinn (21.3.2010)

Evrópsk staðla-samtök ⁽¹⁾	Tilvísunarnúmer og heiti staðals (og tilvísunarskjal)	Hefur ekki birst áður í Stjtið. ESB	Tilvísunarnúmer staðalsins sem leystur er af hólmi	Síðasti dagur ætlaðs samræmis staðalsins sem leystur er af hólmi Athugasemd 1
CEN	EN ISO 11140-1:2009 Dauðhreinsun heilbrigðisvöru – Efnisvísar – 1. hluti: Almennar kröfur (ISO 11140-1:2005)	2.12.2009	EN ISO 11140-1:2005 Athugasemd 2.1	Liðinn (21.3.2010)
CEN	EN ISO 11607-1:2009 Pökkun endanlega dauðhreinsaðra lækningatækja – Hluti 1: Kröfur um efni, dauðhreinsunarskil og pökkunarkerfi (ISO 11607-1:2006)	2.12.2009	EN ISO 11607-1:2006 Athugasemd 2.1	Liðinn (21.3.2010)
CEN	EN ISO 11737-1:2006 Dauðhreinsun lækningatækja – Örverufræðilegar aðferðir – Hluti 1: Ákvörðun á þýði örvera á vöru (ISO 11737-1:2006)	7.9.2006	EN 1174-2:1996 EN 1174-1:1996 EN 1174-3:1996 Athugasemd 2.1	Liðinn (31.10.2006)
	EN ISO 11737-1:2006/AC:2009	2.12.2009		
CEN	EN ISO 11737-2:2009 Dauðhreinsun lækningatækja – Örverufræðilegar aðferðir – Hluti 2: Dauðhreinsunarprófanir við skilgreiningu, fullgildingu og viðhald á dauðhreinsunarferli (ISO 11737-2:2009)	7.7.2010		
CEN	EN ISO 13485:2003 Lækningatæki – Gæðastjórnunarkerfi – Kröfur til þess að samræmast reglugerðum (ISO 13485:2003)	2.4.2004	EN ISO 13488:2000 EN ISO 13485:2000 Athugasemd 2.1	Liðinn (31.7.2009)
	EN ISO 13485:2003/AC:2009	7.7.2010		
CEN	EN 13824:2004 Dauðhreinsun lækningatækja – Smitgát við meðferð lækningatækja í fljóttandi formi – Kröfur	24.6.2005		
CEN	EN ISO 14155-1:2009 Klínísk athugun á lækningatækjum fyrir fólk – 1. hluti: Almennar kröfur (ISO 14155-1:2003)	7.7.2010	EN ISO 14155-1:2003 Athugasemd 2.1	Liðinn (21.3.2010)
CEN	EN ISO 14155-2:2009 Klínísk athugun á lækningatækjum fyrir fólk – 2. hluti: Áætlanir um klínískar athuganir (ISO 14155-2:2003)	7.7.2010	EN ISO 14155-2:2003 Athugasemd 2.1	Liðinn (21.3.2010)
CEN	EN ISO 14937:2009 Dauðhreinsun heilbrigðisvöru – Almennar kröfur um lýsingar á eiginleikum dauðhreinsiefnis og þróun, sannpröfun og almennt eftirlit með dauðhreinsunarferli fyrir lækningatæki (ISO 14937:2009)	7.7.2010	EN ISO 14937:2000 Athugasemd 2.1	Liðinn (21.3.2010)
CEN	EN ISO 14971:2009 Lækningatæki – Notkun áhættustýringar í tengslum við lækningatæki (ISO 14971:2007, leiðrétt útgáfa 2007-10-01)	7.7.2010	EN ISO 14971:2007 Athugasemd 2.1	Liðinn (21.3.2010)

Evrópsk staðla-samtök ⁽¹⁾	Tilvísunarnúmer og heiti staðals (og tilvísunarskjal)	Hefur ekki birst áður í Stjtið. ESB	Tilvísunarnúmer staðalsins sem leystur er af hólmi	Síðasti dagur ætlaðs samræmis staðalsins sem leystur er af hólmi Athugasemd 1
CEN	EN ISO 17665-1:2006 Dauðhreinsun heilbrigðisvöru – Rakur hiti – Hluti 1: Kröfur varðandi þróun, sannpröfun og almennt eftirlit með dauðhreinsunarferli fyrir lækningartæki (ISO 17665-1:2006)	15.11.2006	EN 554:1994 Athugasemd 2.1	Liðinn (31.8.2009)
CEN	EN 45502-1:1997 Virk ígræði – 1. hluti: Almennar kröfur um öryggi, merkingar og upplýsingar sem framleiðandi veitir	27.8.1998		
CEN	EN 45502-2-1:2004 Virk, ígræðanleg lækningatæki – 2-1. hluti: Sérstakar kröfur varðandi virk, ígræðanleg lækningatæki sem ætlað er að meðhöndla hægslátt [bradyarrhythmia] (hjartagangráðar)	24.6.2005		
CEN	EN 45502-2-3:2010 Virk ígræði – Hluti 2-3: Sérstakar kröfur vegna kuðungsígræða og heilastofnsígræða til að örva heyrn	7.7.2010		
Cenelec	EN 45502-1:1997 Virk ígræði – 1. hluti: Almennar kröfur um öryggi, merkingar og upplýsingar sem framleiðandi veitir	27.8.1998		
Cenelec	EN 45502-2-1:2003 Virk, ígræðanleg lækningatæki – 2-1. hluti: Sérstakar kröfur varðandi virk, ígræðanleg lækningatæki sem ætlað er að meðhöndla hægslátt [bradyarrhythmia] (hjartagangráðar)	8.7.2004		
Cenelec	EN 45502-2-2:2008 Virk ígræði – Hluti 22: Sérstakar kröfur varðandi virk, ígræðanleg lækningatæki sem ætlað er að meðhöndla hraðslátt [tachyarrhythmia] (þ.m.t. ígræðanleg hjartastuðtæki)	27.11.2008		
	EN 45502-2-2:2008/AC:2009	18.1.2011		
Cenelec	EN 45502-2-3:2010 Virk ígræði – Hluti 2-3: Sérstakar kröfur vegna kuðungsígræða og heilastofnsígræða til að örva heyrn	18.1.2011		
Cenelec	EN 60601-1:1990 Rafmagnslækningatæki – 1. hluti: Almennar kröfur um öryggi IEC 60601-1:1988	23.8.1996		
	EN 60601-1:1990/A1:1993 IEC 60601-1:1988/A1:1991	23.8.1996	Athugasemd 3	Liðinn (18.1.2011)
	EN 60601-1:1990/A2:1995 IEC 60601-1:1988/A2:1995	23.8.1996	Athugasemd 3	Liðinn (18.1.2011)
	EN 60601-1:1990/AC:1994	18.1.2011		

Evrópsk staðla-samtök ⁽¹⁾	Tilvísunarnúmer og heiti staðals (og tilvísunarskjal)	Hefur ekki birst áður í Stjtið. ESB	Tilvísunarnúmer staðalsins sem leystur er af hólmi	Síðasti dagur ætlaðs samræmis staðalsins sem leystur er af hólmi Athugasemd 1
Cenelec	EN 60601-1:2006 Rafmagnslækningatæki – Hluti 1: Almennar kröfur um öryggi og áskilið nothæfi IEC 60601-1:2005	27.11.2008	EN 60601-1:1990 ásamt breytingum Athugasemd 2.1	1.6.2012
	EN 60601-1:2006/AC:2010	18.1.2011		
Cenelec	EN 60601-1-6:2010 Rafmagnslækningatæki – Hluti 1-6: Almennar kröfur um öryggi og áskilið nothæfi – Viðbótarstaðall: Nothæfi IEC 60601-1-6:2010	18.1.2011		
Cenelec	EN 62304:2006 Hugbúnaður í lækningatæki – Líftímaferlar hugbúnaðar IEC 62304:2006	27.11.2008		
	EN 62304:2006/AC:2008	18.1.2011		

⁽¹⁾ CEN: Avenue Marnix 17, B-1000 Bruxelles/Brussel, BELGIUM, sími +32 25500811, bréfasími +32 25500819 (<http://www.cen.eu>)
 CENELEC: Avenue Marnix 17, B-1000 Bruxelles/Brussel, BELGIUM, sími +32 25196871, bréfasími +32 25196919 (<http://www.cenelec.eu>)
 ETSI: 650, route des Lucioles, F-06921 Sophia Antipolis, FRANCE, sími +33 492944200, bréfasími +33 493654716 (<http://www.etsi.eu>)

Athugasemd 1: Síðasti dagur ætlaðs samræmis er yfirleitt sami dagur og afturköllunardagurinn (date of withdrawal eða „dow“) sem evrópsku staðlasamtökin ákveða, en athygli notenda þessara staðla skal vakin á að sérstakar undantekningar geta verið frá þessu.

Athugasemd 2.1: Nýi (eða breytti) staðallinn hefur sama gildissvið og sá sem leystur er af hólmi. Tilgreindan dag hættir staðallinn, sem leystur er af hólmi, að gilda sem grundvöllur ætlaðs samræmis við grunnkröfur tilskipunarinnar.

Athugasemd 2.2: Nýi staðallinn hefur rýmra gildissvið en sá sem leystur er af hólmi. Tilgreindan dag hættir staðallinn, sem leystur er af hólmi, að gilda sem grundvöllur ætlaðs samræmis við grunnkröfur tilskipunarinnar.

Athugasemd 2.3: Nýi staðallinn hefur þrengra gildissvið en sá sem leystur er af hólmi. Tilgreindan dag hættir staðallinn, sem leystur er af hólmi (að hluta), að gilda sem grundvöllur ætlaðs samræmis við grunnkröfur tilskipunarinnar að því er varðar vörur sem falla undir gildissvið nýja staðalsins. Ætlað samræmi við grunnkröfur tilskipunarinnar gildir óbreytt að því er varðar vörur sem falla áfram undir gildissvið staðalsins sem leystur er af hólmi (að hluta) en ekki undir gildissvið nýja staðalsins.

Athugasemd 3: Þegar breytingar eru gerðar er vísað til staðalsins með númerinu EN CCCCC:YYYY ásamt eldri breytingum, ef einhverjar eru, og nýju breytingunni. Staðallinn, sem leystur er af hólmi (3. dalkur), er því EN CCCCC:YYYY ásamt áorðnum breytingum, ef einhverjar eru, en án nýju breytingarinnar. Tilgreindan dag hættir staðallinn, sem leystur er af hólmi, að gilda sem grundvöllur ætlaðs samræmis við grunnkröfur tilskipunarinnar.

Athugið:

- Upplýsingar um hvernig nálgast má staðlana fást hjá evrópsku staðlasamtökunum eða staðlastofnunum einstakra ríkja sem talðar eru upp í viðauka við tilskipun Evrópuþingsins og ráðsins 98/34/EB ⁽¹⁾, með áorðnum breytingum skv. tilskipun 98/48/EB ⁽²⁾.
- Evrópsk staðlasamtök gefa samhæfða staðla út á ensku (Staðlasamtök Evrópu, CEN, og Rafstaðlasamtök Evrópu, CENELEC, gefa staðla sína einnig út á frönsku og þýsku). Heiti samhæfðra staðla eru síðan þýdd á öll önnur tilskilin opinber tungumál Evrópska efnahagssvæðisins og fer þýðingin fram á vegum staðlastofnunar hvers lands. Framkvæmdastjórn Evrópusambandsins ábyrgist ekki að staðlaheiti, sem borist hafa til birtingar í *Stjórnartíðindum Evrópusambandsins*, séu rétt.
- Þótt tilvísunarnúmer staðla séu birt í *Stjórnartíðindum Evrópusambandsins* og EES-viðbæti við *Stjórnartíðindi Evrópusambandsins* merkir það ekki að þeir séu til á öllum tungumálum Evrópska efnahagssvæðisins.
- Þessi skrá kemur í stað annarra slíkra sem birst hafa í *Stjórnartíðindum Evrópusambandsins* og EES-viðbæti við *Stjórnartíðindi Evrópusambandsins*. Framkvæmdastjórn Evrópubandalaganna hefur uppfærslu hennar með höndum.
- Nánari upplýsingar um samræmda staðla er að finna á eftirfarandi vefslóð: http://ec.europa.eu/enterprise/policies/european-standards/harmonised-standards/index_en.htm

⁽¹⁾ Stjtið. EB L 204, 21.7.1998, bls. 37.

⁽²⁾ Stjtið. EB L 217, 5.8.1998, bls. 18.

**Orðsending framkvæmdastjórnarinnar í tengslum við framkvæmd tilskipunar 2011/EES/4/28
Evrópuþingsins og ráðsins 98/79/EB frá 27. október 1998 um lækningabúnað til
sjúkdómsgreiningar í glasi**

(Birting á heitum og tilvísunarnúmerum samræmdra staðla samkvæmt tilskipuninni)

Evrópsk staðla-samtök ⁽¹⁾	Tilvísunarnúmer og heiti staðals (og tilvísunarskjal)	Hefur ekki birst áður í Stjtið. ESB	Tilvísunarnúmer staðalsins sem leystur er af hólmi	Síðasti dagur ætlaðs samræmis staðalsins sem leystur er af hólmi Athugasemd 1
CEN	EN 556-1:2001 Dauðhreinsun lækningatækja – Kröfur sem lækningatæki verða að uppfylla til að þau megi merkja „DAUÐHREINSUÐ“ – 1. hluti: Kröfur sem gilda um endanlega dauðhreinsuð lækningatæki	31.7.2002	EN 556:1994 + A1:1998 Athugasemd 2.1	Liðinn (30.4.2002)
	EN 556-1:2001/AC:2006	15.11.2006		
CEN	EN 556-2:2003 Dauðhreinsun lækningatækja – Kröfur sem lækningatæki verða að uppfylla til að þau megi merkja „DAUÐHREINSUÐ“ – 2. hluti: Kröfur sem gilda um smitsæfð lækningatæki	9.8.2007		
CEN	EN 980:2008 Tákn sem fylgja lækningatækjum	23.7.2008	EN 980:2003 Athugasemd 2.1	Liðinn (31.5.2010)
CEN	EN ISO 11737-2:2009 Dauðhreinsun lækningatækja – Örverufræðilegar aðferðir – Hluti 2: Dauðhreinsunarprófanir við skilgreiningu, fullgildingu og viðhald á dauðhreinsunarferli (ISO 11737-2:2009)	7.7.2010		
CEN	EN 12322:1999 Lækningatæki til sjúkdómsgreininga í glasi – Gerlaeti fyrir örverufræði – Nothæfisviðmiðanir	9.10.1999		
	EN 12322:1999/A1:2001	31.7.2002	Athugasemd 3	Liðinn (30.4.2002)
CEN	EN ISO 13485:2003 Lækningatæki – Gæðastjórnunarkerfi – Kröfur til þess að samræmast reglugerðum (ISO 13485:2003)	2.4.2004	EN ISO 13488:2000 EN ISO 13485:2000 Athugasemd 2.1	Liðinn (31.7.2009)
	EN ISO 13485:2003/AC:2009	7.7.2010		
CEN	EN 13532:2002 Almennar kröfur varðandi lækningatæki sem ætluð eru til nota við sjálfsprófunargreiningar í glasi	17.12.2002		
CEN	EN 13612:2002 Nothæfismat á lækningatækjum til sjúkdómsgreininga í glasi	17.12.2002		
	EN 13612:2002/AC:2002	2.12.2009		
CEN	EN 13640:2002 Stöðugleikaprófun á prófunarefnum til nota við sjúkdómsgreiningar í glasi	17.12.2002		

Evrópsk staðla-samtök ⁽¹⁾	Tilvísunarnúmer og heiti staðals (og tilvísunarskjal)	Hefur ekki birst áður í Stjtið. ESB	Tilvísunarnúmer staðalsins sem leystur er af hólmi	Síðasti dagur ætlaðs samræmis staðalsins sem leystur er af hólmi Athugasemd 1
CEN	EN 13641:2002 Útilokun eða minnkun áhættu á smiti í tengslum við prófunarefni til sjúkdómsgreiningar í glasi	17.12.2002		
CEN	EN 13975:2003 Sýnatökuaðferðir notaðar við samþykkisprófun lækningatækja til sjúkdómsgreiningar í glasi – Tölfræðilegir þættir	21.11.2003		
CEN	EN 14136:2004 Notkun ytri gæðamatsaðferða við árangursmat á skoðunar- og sjúkdómsgreiningaraðferðum í glasi	15.11.2006		
CEN	EN 14254:2004 Lækningatæki til sjúkdómsgreininga í glasi – Einnota ílát til töku á sýnum, öðrum en blóði, úr fólki	28.4.2005		
CEN	EN 14820:2004 Einnota ílát til töku á blóðsýnum úr bláæðum manna	28.4.2005		
CEN	EN ISO 14937:2009 Dauðhreinsun heilbrigðisvöru – Almennar kröfur um lýsingar á eiginleikum dauðhreinsiefnis og þróun, sannprófun og almennt eftirlit með dauðhreinsunarferli fyrir lækningatæki (ISO 14937:2009)	7.7.2010	EN ISO 14937:2000 Athugasemd 2.1	Liðinn (30.4.2010)
CEN	EN ISO 14971:2009 Lækningatæki – Notkun áhættustýringar í tengslum við lækningatæki (ISO 14971:2007, leiðrétt útgáfa 2007-10-01)	7.7.2010	EN ISO 14971:2007 Athugasemd 2.1	Liðinn (21.3.2010)
CEN	EN ISO 15193:2009 Lækningatæki til sjúkdómsgreininga í glasi – Mæling á magni í sýnum af lífrænum uppruna – Kröfur varðandi innihald og framsetningu tilvísunarmæliaðferða (ISO 15193:2009)	7.7.2010		
CEN	EN ISO 15194:2009 Lækningatæki til sjúkdómsgreininga í glasi – Mæling á magni í sýnum af lífrænum uppruna – Kröfur varðandi vottuð viðmiðunarefni og innihald stuðningsgagna Lækningatæki til sjúkdómsgreininga í glasi – Mæling á magni í sýnum af lífrænum uppruna – Kröfur varðandi vottuð viðmiðunarefni og innihald stuðningsgagna (ISO 15194:2009)	7.7.2010		
CEN	EN ISO 15197:2003 Kerfi til greiningarprófunar í glasi – Kröfur varðandi blóðglúkósavöktunar-kerfi til nota við sjálfsprófun til þess að hafa stjórn á sykursýki (ISO 15197:2003)	28.4.2005		
	EN ISO 15197:2003/AC:2005	2.12.2009		

Evrópsk staðla-samtök ⁽¹⁾	Tilvísunarnúmer og heiti staðals (og tilvísunarskjal)	Hefur ekki birst áður í Stjtið. ESB	Tilvísunarnúmer staðalsins sem leystur er af hólmi	Síðasti dagur ætlaðs samræmis staðalsins sem leystur er af hólmi Athugasemd 1
CEN	EN ISO 17511:2003 Lækningatæki til sjúkdómsgreininga í glasi – Mæling á magni í lífrænum sýnum – Mælifræðilegur rekjanleiki gilda sem tiltekin eru fyrir kvörðunartæki og samanburðarefni. (ISO 17511:2003)	28.4.2005		
CEN	EN ISO 18113-1:2009 Lækningatæki til sjúkdómsgreininga í glasi – Upplýsingar frá framleiðanda (merking) – Hluti 1: Hugtök, skilgreiningar og almennar kröfur (ISO 18113-1:2009)	7.7.2010		
CEN	EN ISO 18113-2:2009 Lækningatæki til sjúkdómsgreininga í glasi – Upplýsingar frá framleiðanda (merking) – Hluti 2: Prófefni til sjúkdómsgreiningar í glasi til nota í atvinnuskyni (ISO 18113-2:2009)	7.7.2010	EN 375:2001 Athugasemd 2.1	31.12.2012
CEN	EN ISO 18113-3:2009 Lækningatæki til sjúkdómsgreininga í glasi – Upplýsingar frá framleiðanda (merking) – Hluti 3: Tæki til sjúkdómsgreiningar í glasi til nota í atvinnuskyni (ISO 18113-3:2009)	7.7.2010	EN 591:2001 Athugasemd 2.1	31.12.2012
CEN	EN ISO 18113-4:2009 Lækningatæki til sjúkdómsgreininga í glasi – Upplýsingar frá framleiðanda (merking) – Hluti 4: Prófefni til sjúkdómsgreiningar í glasi til sjálfsprófunar (ISO 18113-4:2009)	7.7.2010	EN 376:2002 Athugasemd 2.1	31.12.2012
CEN	EN ISO 18113-5:2009 Lækningatæki til sjúkdómsgreininga í glasi – Upplýsingar frá framleiðanda (merking) – Hluti 5: Tæki til sjúkdómsgreiningar í glasi til sjálfsprófunar (ISO 18113-5:2009)	7.7.2010	EN 592:2002 Athugasemd 2.1	31.12.2012
CEN	EN ISO 18153:2003 Lækningatæki til sjúkdómsgreininga í glasi – Mæling á magni í lífrænum sýnum – Mælifræðilegur rekjanleiki gilda sem tiltekin eru fyrir hvatastyrk ensima í kvörðunartækjum og samanburðarefnum. (ISO 18153:2003)	21.11.2003		
CEN	EN ISO 20776-1:2006 Klínískar prófanir í tilraunastofum og prófunarkerfi til nota við sjúkdómsgreiningar í glasi – Næmniprófun á smitefnum og mat á skilvirkni tækja til prófunar á næmni gegn örverueyðandi efnum – Hluti 1: Samanburðaraðferð til prófunar í glasi á virkni örverueyðandi efna gegn hratt vaxandi loftháðum bakteríum sem eiga þátt í að valda smitsjúkdómum (ISO 20776-1:2006)	9.8.2007		

Evrópsk staðla-samtök ⁽¹⁾	Tilvísunarnúmer og heiti staðals (og tilvísunarskjal)	Hefur ekki birst áður í Stjtið. ESB	Tilvísunarnúmer staðalsins sem leystur er af hólmi	Síðasti dagur ætlaðs samræmis staðalsins sem leystur er af hólmi Athugasemd 1
Cenelec	EN 61010-2-101:2002 Öryggiskröfur um rafmagnsbúnað til mælinga, eftirlits og notkunar á rannsóknarstofu – Hluti 2-101: Sérstakar kröfur varðandi lækningatæki til nota við sjúkdómsgreiningar í glasi (IVD) IEC 61010-2-101:2002 (Breytt)	17.12.2002		
Cenelec	EN 61326-2-6:2006 Rafbúnaður til nota við mælingar, stýringu og á rannsóknarstofum – Kröfur um rafsegulsviðssamhæfi – Hluti 2-6: Sérstakar kröfur – Lækningatæki til sjúkdómsgreiningar í glasi IEC 61326-2-6:2005	27.11.2008		
Cenelec	EN 62304:2006 Hugbúnaður í lækningatæki – Liftímaferlar hugbúnaðar IEC 62304:2006	27.11.2008		
	EN 62304:2006/AC:2008	18.1.2011		
Cenelec	EN 62366:2008 Lækningatæki – Notkun nytsemisverkfræði í tengslum við lækningatæki IEC 62366:2007	27.11.2008		

⁽¹⁾ CEN: Avenue Marnix 17, B-1000 Bruxelles/Brussel, BELGIUM, sími +32 25500811, bréfasími +32 25500819 (<http://www.cen.eu>)
 CENELEC: Avenue Marnix 17, B-1000 Bruxelles/Brussel, BELGIUM, sími +32 25196871, bréfasími +32 25196919 (<http://www.cenelec.eu>)
 ETSI: 650, route des Lucioles, F-06921 Sophia Antipolis, FRANCE, sími +33 492944200, bréfasími +33 493654716 (<http://www.etsi.eu>)

Athugasemd 1: Síðasti dagur ætlaðs samræmis er yfirleitt sami dagur og afturköllunardagurinn (date of withdrawal eða „dow“) sem evrópsku staðlasamtökin ákveða, en athygli notenda þessara staðla skal vakin á að sérstakar undantekningar geta verið frá þessu.

Athugasemd 2.1: Nýi (eða breytti) staðallinn hefur sama gildissvið og sá sem leystur er af hólmi. Tilgreindan dag hættir staðallinn, sem leystur er af hólmi, að gilda sem grundvöllur ætlaðs samræmis við grunnkröfur tilskipunarinnar.

Athugasemd 2.2: Nýi staðallinn hefur rýmra gildissvið en sá sem leystur er af hólmi. Tilgreindan dag hættir staðallinn, sem leystur er af hólmi, að gilda sem grundvöllur ætlaðs samræmis við grunnkröfur tilskipunarinnar.

Athugasemd 2.3: Nýi staðallinn hefur þrengra gildissvið en sá sem leystur er af hólmi. Tilgreindan dag hættir staðallinn, sem leystur er af hólmi (að hluta), að gilda sem grundvöllur ætlaðs samræmis við grunnkröfur tilskipunarinnar að því er varðar vörur sem falla undir gildissvið nýja staðalsins. Ætlað samræmi við grunnkröfur tilskipunarinnar gildir óbreytt að því er varðar vörur sem falla áfram undir gildissvið staðalsins sem leystur er af hólmi (að hluta) en ekki undir gildissvið nýja staðalsins.

Athugasemd 3: Þegar breytingar eru gerðar er vísað til staðalsins með númerinu EN CCCCC:YYYY ásamt eldri breytingum, ef einhverjar eru, og nýju breytingunni. Staðallinn, sem leystur er af hólmi (3. dalkur), er því EN CCCCC:YYYY ásamt áorðnum breytingum, ef einhverjar eru, en án nýju breytingarinnar. Tilgreindan dag hættir staðallinn, sem leystur er af hólmi, að gilda sem grundvöllur ætlaðs samræmis við grunnkröfur tilskipunarinnar.

Athugið:

- Upplýsingar um hvernig nálgast má staðlana fást hjá evrópsku staðlasamtökunum eða staðlastofnunum einstakra ríkja sem talðar eru upp í viðauka við tilskipun Evrópuþingsins og ráðsins 98/34/EB ⁽¹⁾, með áorðnum breytingum skv. tilskipun 98/48/EB ⁽²⁾.
- Evrópsk staðlasamtök gefa samhæfða staðla út á ensku (Staðlasamtök Evrópu, CEN, og Rafstaðlasamtök Evrópu, CENELEC, gefa staðla sína einnig út á frönsku og þýsku). Heiti samhæfðra staðla eru síðan þýdd á öll önnur tilskilin opinber tungumál Evrópska efnahagssvæðisins og fer þýðingin fram á vegum staðlastofnunar hvers lands. Framkvæmdastjórn Evrópusambandsins ábyrgist ekki að staðlaheiti, sem borist hafa til birtingar í *Stjórnartíðindum Evrópusambandsins*, séu rétt.
- Þótt tilvísunarnúmer staðla séu birt í *Stjórnartíðindum Evrópusambandsins* og EES-viðbæti við *Stjórnartíðindi Evrópusambandsins* merkir það ekki að þeir séu til á öllum tungumálum Evrópska efnahagssvæðisins.
- Þessi skrá kemur í stað annarra slíkra sem birst hafa í *Stjórnartíðindum Evrópusambandsins* og EES-viðbæti við *Stjórnartíðindi Evrópusambandsins*. Framkvæmdastjórn Evrópubandalaganna hefur uppfærslu hennar með höndum.
- Nánari upplýsingar um samræmda staðla er að finna á eftirfarandi vefslóð: http://ec.europa.eu/enterprise/policies/european-standards/harmonised-standards/index_en.htm

⁽¹⁾ Stjtið. EB L 204, 21.7.1998, bls. 37.

⁽²⁾ Stjtið. EB L 217, 5.8.1998, bls. 18.